SPOLOK ARCHITEKTOV SLOVENSKA

SLOVAK ARCHITECTS SOCIETY

EMIL BELLUŠ PRIZE 2024

CENA EMILA BELLUŠA 2024

Cena Emila Belluša 2024 / Emil Belluš Prize 2024
34. ROČNÍK / 34th volume

Laureát: Juraj Herrmann

9 788089 934201

PANORAMA CITY
PANORAMA CITY
SPOLOK ARCHITEKTOV SLOVENSKA
SLOVAK ARCHITECTS SOCIETY

Prezídium
Spolku architektov Slovenska
udelilo v roku 2024
Cenu Emila Belluša

Jurajovi Herrmannovi
za celoživotné dielo

_ceb2024
_SAS

Cena Emila Belluša 2024
Laudácio

V roku 1977, hneď po promócii na začiatku júna, nastúpil Juraj Herrmann ako mladý absolvent vtedy novozaloženej Fakulty architektúry SVŠT do ateliéru 07 ŠPTÚ. Dostal sa do veľmi dobrej, doslova noblesnej, spoločnosti architektov Ilju Skočeka, Ferdinanda Končeka a Ľubomíra Titla, ktorých pre ich priam šľachtický prístup k architektúre vrstovníci nazvali lordami. V tom čase dokončovali úvodný projekt DOTK II, čo bola skratka Domu odborov, techniky a kultúry II – dnes už neexistujúceho Istropolisu. „Zaujímavé bolo pre mňa vidieť, ako všetci traja navzájom spolupracovali na veľkom projekte. Koncepciu aj výslednú štúdiu urobili spoločne, následne celý projekt rozdelili na tri približne rovnaké časti a potom demokraticky ťahali z klobúka, kto bude ktorú časť ďalej samostatne riešiť," spomína Juraj na prvé chvíle v projekcii. A tak sa dostal bližšie práve k Iljovi Skočekovi. Pracoval s ním na „vylosovanom" bočnom monumentálnom schodisku a malej (tzv. modrej) sále so zázemím šatní a iných priestorov. „Byť v správnom čase na správnom mieste" – aj takto sa dá vnímať obdobie, ktoré Juraj Herrmann strávil v ateliéri 07. Tu sa pod vplyvom týchto osobností formoval jeho vzťah k architektúre, ale i dôležité pracovné návyky, ktoré súviseli práve s dôslednosťou, zmyslom pre architektonický i stavebný detail a zodpovedným prístupom k projektovaniu a profesii architekta.

Detstvo strávil spolu s o 5 rokov mladším bratom Petrom vo Vrábľoch. Rodičia – obaja lekári (pediatrička a gynekológ) – pracovali vo vrábeľskej poliklinike, kde sa jeho otec stal neskôr aj riaditeľom. Svojim dvom synom vytvorili pevné a harmonické rodinné zázemie, o ktoré sa mohli oprieť ešte aj v dospelosti. Práve vo Vrábľoch na neho významným spôsobom zapôsobila architektúra Milana Michala Harminca. Chodil do Harmincovej základnej školy s pôsobivou vstupnou halou cez dve podlažia s galériami po dvoch stranách. Do pamäti sa mu navždy vryla jej výborná dispozícia a proporčné priestory, ale okrem školy aj Harmincova budova okresného úradu s priestranným parkom, ktorá bola neskôr pridelená práve poliklinike. A tak práve Harminc a kultivované prostredie jeho základnej školy mohli správnym spôsobom zasiahnuť myslenie, ako aj ovplyvniť priestorové vnímanie malého chlapca... Neskôr to bola kvalitná nitrianska architektúra, ktorá sa spája s menami Vladimíra Dedečka, Rudolfa Miňovského, Milana Šavlíka, Pavla Licharda, Ivana Matušíka či Michala Maximiliána Scheera, kde Juraj Herrmann študoval na SVŠ Eugena Gudernu a popri škole sa venoval volejbalu. Ako stredoškolák však intenzívne vnímal okupáciu Československa i obdobie normalizácie, ktoré malo vplyv aj na výmenu riaditeľa na SVŠ-ke, ktorú navštevoval. Tvrdá normalizácia však výrazne poznačila aj Stavebnú fakultu SVŠT, na ktorú sa dostal na jeseň v roku 1971. Zo školy museli odísť profesori Emil Belluš, Vladimír Karfík, Emanuel Hruška i Jozef Lacko. Atmosféra v škole počas jeho štúdia bola týmito udalosťami výrazne ovplyvnená. Kontakt so svetom architektúry v tomto ešte nedigitálnom čase sprostredkovávali študentom hlavne zahraničné časopisy a knihy.

Takmer 50-ročná prax priniesla architektovi Jurajovi Herrmannovi množstvo kreatívnej práce a rozmanitých projektov. Realizovaných i nerealizovaných. Diplomovky obyčajne končia v univerzitných archívoch, jeho však mala iný osud. Spracovával projekt interiéru sobášnej siene v bratislavskej mestskej časti Dúbravka, ktorý sa mu vďaka jeho vysokej kvalite na objednávku národného výboru podarilo aj zrealizovať. Tu sa stretol a spolupracoval aj so sochárkou Ľaďou Snopkovou a textilnou výtvarníčkou Danicou Vodovou. Trošku s tým aj nahneval starších a skúsenejších architektov, ktorí mali o túto zákazku záujem. Pôsobenie v ŠPTÚ mu okrem spomínanej dobrej spoločnosti prinieslo aj šancu ísť pracovať do Alžírska, čo sa aj uskutočnilo. Ako mladý architekt tu pôsobil 3 roky (1981 – 1984) spolu s kolegami Oldom Černým, Ilľom Skočekom a Jozefom Hýbalom. Pracovali na urbanistických plánoch zón rozrastajúcich sa francúzskych koloniálnych miest, pričom postupovali podľa francúzskej metodiky, ktorá už v tom čase pracovala s regulatívmi

i indexami zastavaných plôch. Veľká časť v mestách Bougara i Kolea bola podľa jeho urbanistických návrhov aj zrealizovaná. Po návrate z Alžírska sa vracia do ŠPTÚ. Na pozvanie Dušana Krepopa prechádza pracovať do ateliéru 05 a zapája sa do projektu vydareného bytového komplexu na Drotárskej ceste v Bratislave (autori: Štefan Svetko, Dušan Krepop, Juraj Herrmann). Robil tu i hlavného inžiniera projektu a celú stavbu, ktorá bola ukončená v roku 1995, aj dozoroval. Dostala sa i na architektonickú výstavu kongresu UIA v Barcelone. Tento komplex patrí dodnes ku kvalitným dielam rezidenčnej architektúry 90. rokov 20. storočia s dobrým urbanizmom a príjemnou mierkou. Potom prišiel na rad ďalší súťažný projekt a následne realizácia Hotela Forum, dnes Crown Plaza, v Bratislave, ktorého sa zúčastnil v širšom autorskom kolektíve (Boris Džadoň, Štefan Ďurkovič, Julián Hauskrecht, Juraj Herrmann, Dušan Krepop, Ján Polášek a Pavel Suchánek). Porevolučná situácia mu priniesla aj nové zákazky z komerčnej oblasti výstavby nákupných a obchodných centier. V roku 2018 spolupracuje na projekte obchodného centra Polus v Bratislave s architektom Dušanom Fischerom. Polus bol v tom čase prvým veľkým obchodným centrom postaveným v Bratislave. V kontexte Vajnorskej ulice bolo nutné rozčleniť dlhú fasádu na viacero častí, čomu napomohlo vytiahnutie modulového rastra. Následne na to projektoval pre Carrefour obchodné centrum Dubeň v Žiline a hypermarkety Carrefour v bratislavskej Danubii a v Košiciach. Ako architekt pracoval aj na priemyselných stavbách, napríklad so svojím tímom vyprojektoval aj polovicu závodu Pegeout Citroen v Trnave. Kvôli tomuto projektu vycestovali s kolegami do Francúzska, aby sa priamo na mieste zoznámili s podrobnosťami prevádzky výrobného závodu. Korporátnou architektúrou sa zaoberal niekoľko rokov a priniesla mu rad skúseností z tejto oblasti. V rokoch 1991 – 1995 pôsobil aj vo Viedni a spolupracoval s Architekturbüro Peter Leibetseder. V roku 1995 zakladá vlastnú architektonickú a projektovú kanceláriu – spoločnosť P-T –, kde pôsobí až dodnes.

Tu je asi na mieste vyzdvihnúť, že založenie vlastného ateliéru pomohlo Jurajovi Herrmannovi slobodne rozvinúť svoje vnútorné tvorivé sily. Bol v tom najlepšom veku a toto obdobie ho posunulo, samozrejme, aj vďaka predchádzajúcim bohatým skúsenostiam profesionálne i ľudsky výrazne ďalej. Snaží sa nájsť optimálnu cestu a vlastný architektonický prístup založený na kontextuálnom chápaní architektúry, vyváženosti proporcií, potrebnej dávke racionality a uplatnení estetických kategórií. Pracuje s novotvarom, nie sú to však tvarové exhibície, naopak, hľadá priestorové súvislosti tak, aby bol v harmónii s prostredím. V jeho tvorbe cítiť zmysel pre technický detail, ktorý sa snaží rozvinúť rukou architekta. Dokáže skĺbiť technické s architektonickým. Zmysel pre inžiniersku racionalitu ho stavia do pozície architekta – staviteľa s vysokou dávkou invencie. Takýto prístup je vlastný pre generáciu, ktorá ešte stále kreslí rukou a myslí hlavou. Uplatnenie konzervatívnych metód prináša v tomto prípade veľmi pozitívne výsledky. Z rozhovorov s Jurajom Herrmannom som mala pocit, že veľké uvoľnenie nachádza v práci s existujúcou architektúrou, s architektúrou, ktorá je tu už dávno, má i nemá historické hodnoty. Jednoducho je tu a treba ju zachovať, obnoviť a vdýchnuť jej nový život. Z resuscitácie architektúry má evidentnú radosť a táto práca mu pristane. Ešte v roku 2008 spolu s manželkou kompletne zrekonštruovali dom na Krčméryho ulici z roku 1937 od architekta a staviteľa Josefa Ružičku a vo funkcionalistickom duchu obnovili a zachovali podstatnú časť interiérových detailov pre potreby vlastného bývania. K vydareným rekonštrukciám patria ďalšie bratislavské projekty – obnova Feiglerovho domu na Šoltésovej ulici (dom Merius) a obnova dvoch domov na Štefánikovej ulici, ale aj úspešná a vydarená rekonštrukcia výškovej budovy známeho Presscentra, dnes Tower 115, ktorá dostala novú predsadenú fasádu s novým vstupom. Aj pôvodní autori Kušnír a Slameň, s ktorými bol projekt priebežne konzultovaný, boli spokojní. Rekonštrukcie sa stali pre architekta Herrmanna príťažlivou a obľúbenou oblasťou tvorby, možno práve preto, že si vyžadujú osobitý prístup, prácu s pôvodnými detailmi a predovšetkým interpretačný autorský koncept. Výzvou v tomto smere je pre neho i vila Hubertus v Modre-Harmónii, ktorú postupne rekonštruuje pre rekreačné potreby svojej rozrastajúcej sa rodiny. S Modrou sú však spojené aj ďalšie projekty, ktoré ešte len čakajú na realizáciu – rekonštrukcia historickej radnice v Modre i obnova mestskej vily, bývalej Huncokárskej školy, na Zochovej chate.

Za takmer 30-ročné pôsobenie vo vlastnom ateliéri sa mu podarilo vybudovať kvalitný architektonický a inžiniersky tím, s ktorým sa zapájal do mnohých súťaží, ale predovšetkým realizoval projekty pre významných slovenských i zahraničných investorov. Z tímových kolegov to boli hlavne Patrik Pavlásek, Jana Valachovičová, Helena Vojtková, Anton Havlíček a Beáta Brtková, ktorá sa stala neskôr i jeho manželkou a je mu dodnes pevnou oporou v práci i súkromí.

V roku 2010 prišiel na rad podstatný projekt v jeho kariére – polyfunkčný bytový komplex Panorama City v Bratislave, ktorý vychádza z pôvodnej štúdie Richarda Bofilla. Bol to však veľkorysý a finančne náročný projekt, ktorý sa v čase krízy v roku 2008 zastavil a následne ho ateliér Juraja Herrmanna prepracoval a upravil podľa požiadaviek investora. Pôvodné tri veže boli zredukované na dve. Princíp trojuholníkových pôdorysov však ostal zachovaný. Výsledný projekt bol nakoniec odobrený aj Ricardom Bofillom. Celopresklenú fasádu nahradila atypická elementová, kde sa striedajú okenné otvory s parapetmi rôznych výšok. Biela čipka fasádnej konštrukcie „dunajských dvojčiat" (podľa Andreja Alexyho) žiari do výšky viac ako 112 metrov a v čase vzniku to boli najvyššie budovy na Slovensku. Architekt Juraj Herrmann však našiel v svojej profesionálnej kariére aj ďalšie oblasti, ktoré ho nielen obohacujú, ale sú spoločensky veľmi prospešné. Bol predsedom skúšobnej komisie SKA (1998 – 2001), prezidentom Spolku architektov Slovenska (2015 – 2020) a momentálne je jeho viceprezidentom. Od roku 2018 je hosťujúcim profesorom na Katedre architektúry Stavebnej fakulty STU, kde vedie ateliéry a odovzdáva svoje bohaté skúsenosti mladej generácii.

Začínal u tých najlepších, nasmerovali ho tým správnym smerom, pracoval vo veľkých i malých tímoch, nazbieral skúsenosti v zahraničí, získal rozhľad, víťazil i prehrával. Práve to ho doviedlo k primeranej pokore k architektúre, klientom i svojmu okoliu, ale aj k bohatému portfóliu realizovaných i nerealizovaných projektov ocenených tohtoročnou Cenou Emila Belluša za celoživotné dielo.

Andrea Bacová
28. október 2024

Filozofia tvorby
laureát

V architektonickej tvorbe sa snažím dosiahnuť vyváženosť medzi racionálnym prístupom v tvorivom uvažovaní a mojou snahou hľadania krásy v architektúre. Racionálny prístup sa v mojich projektoch uplatňuje v sile architektonického konceptu alebo v rešpektovaní a prispôsobení sa miestnemu kontextu a prírodnému prostrediu, ako aj v pochopení spoločenských limitov pre architektúru a ich správnemu a optimálnemu využitiu. Potreba krásy v architektúre sa prejavuje v mojom hľadaní elegantných proporcií a v tvarovaní stavieb. V hľadaní vhodných súdobých výrazových prostriedkov na vytvorenie novotvaru, ktorý by bol v symbióze s historickou architektúrou. Do tejto kategórie patrí i moja snaha o uplatnenie moderného výtvarného umenia v historickej i súdobej architektúre.

Moje krédo architekta
laureát

Dobrý architekt by mal podľa mňa nielen navrhovať a tvoriť novú architektúru alebo nové urbanistické súbory, ale mal by byť činný aj v ďalších troch oblastiach. Mal by časť svojej tvorivej energie venovať i obnove a rekonštrukcii stavebnej a urbanistickej substancie, ktorú nám tu zanechali minulé generácie. Nemusia to byť iba pamiatkovo chránené objekty alebo územia, ale aj obyčajné domy alebo priestory, ktoré je potrebné zachovať a treba im vdýchnuť nový život. Architekt by mal byť aj verejne činný. Urobiť niečo pre propagáciu, rozvoj a ochranu architektúry. Môže to byť napríklad vo forme práce pre stavovskú organizáciu architektov alebo napríklad v snahe presadzovať dobrú architektúru v komunálnej politike. Architekt by sa mal o svoje odborné skúsenosti podeliť a odovzdať ich nastupujúcej mladej generácii architektov a projektantov. Môže to byť pri práci na projektoch v jeho vlastnom ateliéri alebo napríklad vyučovaním na školách architektonického zamerania.

Juraj Herrmann
September 2024

Curriculum vitae

V nemocnici v Leviciach som prvýkrát uzrel svetlo sveta dňa 11. januára 1953. V tejto nemocnici sa ako dvaja mladí lekári zoznámili moji rodičia MUDr. Pavla Jakubovičová a MUDr. Juraj Hermann. Moja mama pochádzala z rodiny samostatne hospodáriaceho roľníka Jozefa Jakuboviča a jeho manželky Heleny zo Zlatých Moraviec. Otec pochádzal z rodiny lesného inžiniera Ing. Jána Herrmanna a jeho manželky Oľgy z Dolného Kubína. Obaja sa v Leviciach ocitli na základe umiestnenky koncom 40. rokov, pretože tu bol po vojne nedostatok lekárov. Židovskí lekári sa mnohí nevrátili z koncentračných táborov a lekári maďarskej národnosti buď dobrovoľne odišli, alebo boli na základe Benešových dekrétov odsunutí do Maďarska. Moja mama pracovala na pediatrii a otec na gynekológii. Krátko pred mojím narodením musel môj otec nedobrovoľne odísť bývať k svojej mame a pracovať ako obvodný lekár na Orave, aby takto ochránil moju starú mamu, vdovu po lesnom inžinierovi, pred núteným vysťahovaním z jej vlastného rodinného domu z centra Dolného Kubína v rámci komunistickej Akcie B. Po mojom narodení som s mamou žil u mojej babky v rodinnom dome neďaleko detského oddelenia nemocnice v Zlatých Moravciach, kde moja mama pracovala, mala časté nočné služby a o mňa sa s láskou pomáhala starať moja obľúbená „starká". Otec za nami pravidelne dochádzal vlakom z Dolného Kubína. Keď hrozba vysťahovania mojej babky z Kubína pominula, naši hľadali možnosti spoločného samostatného bývania. Podarilo sa im získať byt vo Vrábľoch a mesto Vráble za jeden byt získalo dvoch lekárov s praxou do svojej polikliniky. To som mal práve dva roky a od roku 1955 som vyrastal v tomto mestečku v údolí Žitavy. Vo februári roku 1958 sa opäť v levickej nemocnici narodil môj jediný brat Peter. Napriek tomu, že moji rodičia pochádzali zo spoločensky rozdielnych prostredí, spolu nám s bratom vytvorili pevné a harmonické rodinné zázemie, o ktoré sme sa mohli ešte aj v našej dospelosti vždy s istotou oprieť.

Vo Vrábľoch som sa prvýkrát v mojom živote stretol s architektúrou. V tomto meste postavil dve zo svojich nespočetných stavieb nestor slovenskej architektúry Milan Michal Harminc. Bola to budova základnej školy a budova okresného úradu. Keď som prvýkrát prišiel zo škôlky, ktorú sme mali v obyčajnom meštianskom dome na Hlavnej ulici, do vstupnej haly Harmincovej základnej školy, bol som ako dieťa očarený, dodnes si to pamätám. Vstupná hala cez dve podlažia s galériami po dvoch stranách. Krásna škola s výborným dispozičným a priestorovým riešením – dodnes sa viem po pamäti prechádzať po všetkých priestoroch mojej prvej školy. Budova okresného úradu sa nachádzala na Moravskej ulici rovno oproti malej štvorbytovke, kde sme bývali. Okresný úrad bol z dvoch strán obklopený nádherným parkom, na každej strane bol bazénik s fontánku. Od ulice park oddeľovalo krásne oplotenie z červeného andezitu, doplnené kovovými prvkami a bránami. Harminc si dal aj na oplotení záležať. Park prechádzal v zadnej časti pozemku do ovocnej záhrady, na kompozičnej osi v strede záhrady sa nachádzal zelený tunel popínavého viniča na oceľovej a drevenej konštrukcii. Na konci tunela bola otvorená besiedka, v pravom zadnom rohu bola na vyvýšenej terase umiestnená prekrytá filagória s výhľadom na susediace futbalové ihrisko. Musím sa priznať, že ako deti sme sa sem radi chodili hrať, ale aj sme pomáhali tento nádherný park a záhradu postupne devastovať. Do budovy okresného úradu som chodil s kamarátmi za ich rodičmi už v čase, keď v tejto budove sídlil Okresný úrad Vráble. Bola to pekná, proporčná, od ulice osovo symetrická budova s kvalitnými prvorepublikovými remeselnými detailmi a materiálmi. V osi symetrie za vstupným vestibulom a priečnou chodbou bolo otvorené polkruhové schodisko do 1. poschodia, kde sa okrem kancelárií a veľkorysého bytu prednostu okresného úradu nachádzala i reprezentačná zasadačka s atypickými peknými mosadznými lustrami. V roku 1960, pri reorganizácii krajov a okresov v Československu, bol Okres Vráble zrušený a stal sa súčasťou veľkého Okresu Nitra. Vtedy bola budova okresného úradu pridelená rozrastajúcej sa Poliklinike Vráble, ktorej bol už v tom čase riaditeľom môj otec. Odvtedy som chodil do tejto peknej budovy za otcom

△ S rodičmi v roku 1958
▽ Ako školák základnej školy vo Vrábľoch

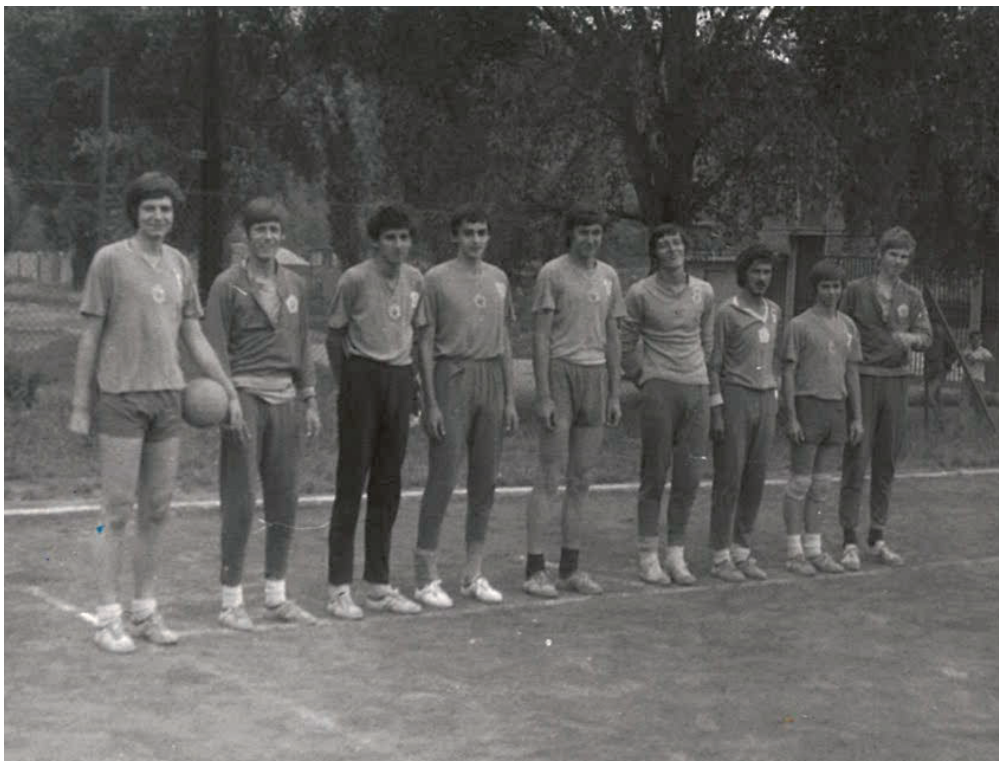

do jeho gynekologickej ambulancie. Mamina detská ordinácia sa nachádzala v neďalekej krásnej funkcionalistickej vile s ordináciou miestneho predvojnového lekára. Žiaľ, tento objekt bol pred niekoľkými rokmi úplne asanovaný.

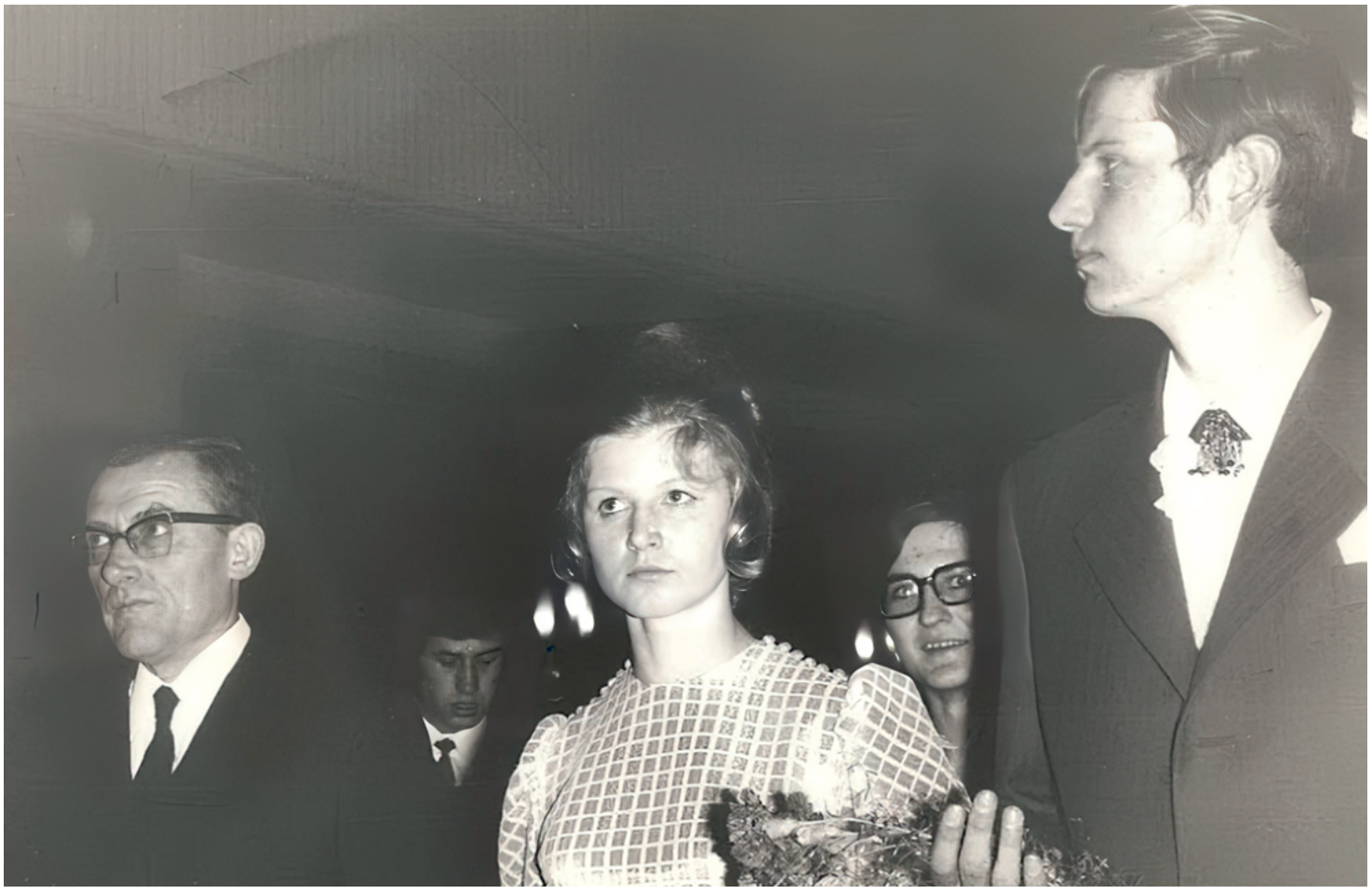
Vo Vrábľoch som s bratom prežil šťastné detstvo vyplnené okrem školy hrami, športovaním, bicyklovaním a výletmi s kamarátmi na bicykloch do okolia. Letné dni sme trávili s rodičmi kúpaním na Mašekovom mlyne v Žitave alebo s kamarátmi na miestnom kúpalisku a neskôr na novej vodnej nádrži. V zime, keď voda zaplavila vrábeľské lúky a voda zamrzla, sme sa korčuľovali a hrali hokej na nekonečných zamrznutých pláňach. Keď nasnežilo, chodili sme sa sánkovať alebo lyžovať na briežky vrábeľských viníc. Asi okolo roku 1966 sa moji rodičia rozhodli postaviť si rodinný dom na konci záhrady mojich starých rodičov v Zlatých Moravciach, kam to najmä moju mamu stále tiahlo. Ako inak, za socializmu sa rodinné domy stavali výlučne svojpomocne. To znamenalo, že okrem platených remeselníkov musel z rodiny na stavbe pomáhať každý, kto mohol. A tak aj zo mňa sa stal počas niekoľkých prázdnin, samozrejme, nie celých, pomocník na stavbe. Nosil som napríklad maltu šikovným murárskym majstrom bratom Kozlíkovcom, ktorí stavali náš rodinný dom. Tu som prvýkrát prišiel do priameho kontaktu so stavbou, jej konštrukciou, materiálmi, rôznymi profesiami. Tieto praktické skúsenosti mi potom veľmi pomohli na vysokej škole, najmä pri štúdiu konštrukcií pozemných stavieb. Možno tu začalo dozrievať moje presvedčenie, že chcem byť architektom.

Vo Vrábľoch som sa vďaka miestnemu volejbalistovi a nášmu zanietenému žiackemu trénerovi Milanovi Handzušovi naučil hrať dobre volejbal, čo ovplyvnilo moje ďalšie smerovanie. Ako žiaci sme pod jeho vedením chodili na majstrovstvá okresu do Nitry, kde sme dvakrát skončili druhí a keď som bol deviatak, tak sme sa stali žiackymi majstrami nitrianskeho okresu vo volejbale. Vtedy si ma všimol tréner volejbalových dorastencov AC Nitra a oslovil ma s ponukou hrať v jeho družstve. Bolo to na jar pamätného roku 1968. Ja som po dohode s rodičmi súhlasil. Bol som už síce prijatý na Strednú všeobecne vzdelávaciu školu (SVŠ) do Vrábel, ale tréner mi vybavil prestup a prijatie na SVŠ Eugena Gudernu do Nitry. Potom prišiel 21. august a s ním okupácia Československa vojskami Varšavskej zmluvy. Vráble obsadila maďarská armáda. Aj my, 15-ročné deti, sme sa zapojili do protestných akcií. S kamarátmi sme pod rúškom noci oblepili centrum nášho mestečka ilegálne vytlačenými letákmi i portrétmi Dubčeka a Svobodu. O tri roky neskôr mi to pri odvode brancov pripomenul jeden člen odvodovej komisie, niekto nás musel udať. Po augustovej okupácii som v septembri 1968 začal dochádzať autobusom do Nitry na strednú školu a volejbalové tréningy. Na Selenci, čo je prvý kopec nad Nitrou smerom na Vráble, boli rozmiestnené okupačné vojská Maďarskej ľudovej armády. Ich delá v pravidelných rozstupoch na vrchole kopca mali hlavne namierené na Nitru. Bola to súčasť nátlaku na celú našu spoločnosť.

V Nitre sa moje presvedčenie stať sa architektom ešte utvrdilo. Nitra v tom čase prekvitala modernou architektúrou. Bol to nielen Dedečkov a Miňovského skvelý nový areál Vysokej školy poľnohospodárskej, ale aj Šavlíkov vysokoškolský internát s krásnou športovou halou, kde sme neskôr po zlúčení so Sláviou Nitra chodili na volejbalové tréningy. Ďalej tu bolo sídlisko Chrenová so zaujímavými bytovými domami od Michala Scheera, ale aj moderný mestský bulvár Štúrova ulica. Počas mojich stredoškolských štúdií sa neďaleko našej školy rozostavala nová budova Prioru od architektov Licharda a Matušíka. Mal som možnosť denne pozorovať napredovanie tejto stavby, ako bolo napríklad betónovanie atypických kazetových stropov na veľké rozpony. SvŠ Eugena Gudernu v Nitre bola kvalitná stredná škola s celoslovenským renomé. Pôsobilo tu viacero starých profesorov a profesoriek prvorepublikového typu. Štúdium bolo náročné, z pôvodného počtu 37 žiakov v našej triede nás zmaturovalo len 28. Popri štúdiu som hrával 1. národnú dorasteneckú ligu vo volejbale, takže som mal toho dosť. V roku 1970 prebiehali previerky a normalizácia v celej spoločnosti. Nám vymenili riaditeľa školy a môjho otca v rámci posilnenia robotníckeho jadra strany vylúčili z Komunistickej strany Slovenska. Najprv ho ako riaditeľa Polikliniky a účastníka SNP nútili vstúpiť do KSS a potom, keď sa im to hodilo, ho zo strany vylúčili, napriek tomu, že sa v roku 1968 vôbec neangažoval, pretože

△ Ako kapitán volejbalového družstva dorastencov Slovana Bratislava 1971
▽ Na stuškovej SVŠ E. Gudernu V Nitre

všetok voľný čas venoval stavbe rodinného domu. Nepomohlo ani to, že bol ako vojak slovenskej armády priamym účastníkom SNP, z čoho vyplývalo jeho členstvo vo Zväze protifašistických bojovníkov. Našťastie, vylúčenie môjho otca zo strany nikto na strednej škole voči mne nezneužil a mohol som si podať prihlášku na štúdium na Stavebnú fakultu SVŠT, odbor architektúra, pozemné stavby a technológia. V máji 1971 som úspešne zmaturoval s vyznamenaním a v júni sa mi podarilo spraviť prijímacie skúšky tak, že som bol prijatý na štúdium.

Na Stavebnú fakultu do Bratislavy som nastúpil do prvého ročníka na jeseň v roku 1971. Prvý semester sme mali spoločný pre budúce odbory štúdia architektúry, pozemného staviteľstva a technológie. Po prvom semestri bol urobený výber zo záujemcov o štúdium architektúry na základe hodnotenia výsledkov z predmetu kresleni a z konštrukcií pozemných stavieb. Na základe tohto výberu sa mi podarilo dostať medzi asi 80 študentov vybraných na odbor architektúra a urbanizmus. Je potrebné povedať, že naše štúdium prebiehalo v čase tvrdej normalizácie v celej spoločnosti, ktorá výrazne poznačila aj Stavebnú fakultu SVŠT. Po roku 1970 odišli alebo museli odísť zo školy profesori Belluš, Karfík, Hruška a Lacko. Profesora Lacka nasledovali aj jeho najbližší spolupracovníci. Atmosféra na škole bola počas nášho štúdia značne uzavretá. Neexistovali prakticky žiadne kolektívne výstavy ani verejné obhajoby študentských ročníkových prác. Po skončení semestra boli na jednotlivých katedrách v presklených výstavných vitrínach vystavené vzorové študentské ateliérové tvorby. To bol prakticky jediný náš zdroj poučenia plus zopár domácich a zahraničných architektonických časopisov v Technickej knižnici. Inak som žil plnohodnotný študentský život. Býval som na Bernoláku spolu so spolužiakmi z ročníka. Tu som chodil aj na sobotné a nedeľné diskotéky, chodil som aj do Véčka alebo do Stepsu – tu som sa zoznámil so svojou budúcou manželkou. Hrával som volejbal, v 1. ročníku ešte 1. národnú dorasteneckú ligu za Slovan Bratislava, potom za mužov 2. národnú ligu za Spartak Vráble, neskôr už len za Stavebnú fakultu SVŠT vysokoškolskú ligu.

Moja prvá realizácia vznikla ešte počas môjho štúdia. Keď som bol vo 4. ročníku, oslovil ma môj ujo, profesor geológie na Prírodovedeckej fakulte UK, či by som mu nenakreslil rekreačnú chatu, ktorú si chcel postaviť v Kučišdorfskej doline. Urobil som celkom pekný návrh prieniku dvoch trojuholníkových hmôt s čiastočne otvorenou konštrukciou. Ujovi sa návrh páčil a keďže sa poznal s profesorom Lackom, vyhľadal ho na jeho novom pôsobisku v ŠPTÚ a chcel počuť jeho názor. Profesor Lacko môj návrh odobril a povedal ujovi, že to tak môže postaviť. Bol som na to dosť hrdý. To bol to môj jediný nepriamy kontakt s týmto uznávaným architektom. Za krátko na to profesor Lacko predčasne zomrel na infarkt.

Počas nášho štúdia bol medzi študentami architektúry najobľúbenejší obor urbanizmus, vďaka vedúcej trojici pedagógov Alexy, Kavan, Trnkus. Väčšina z nášho ročníka preto chcela robiť v 6. ročníku diplomovú prácu na Katedre urbanizmu. Ja som sa rozhodol absolvovať diplomovou prácou z interiérovej tvorby. Robil som projekt interiéru Sobášnej siene v Bratislave-Dúbravke, do projektu stavby, ktorý pre Dúbravku v socialistickom záväzku vypracovala projektová organizácia Kovoprojekta Bratislava. Diplomovku som úspešne obhájil a moja diplomová práca sa neskôr aj realizovala, čo bolo v tom čase, dovolím si povedať, výnimočné. Keď sme nastupovali do 6. ročníka štúdia, bola založená samostatná Fakulta architektúry SVŠT, takže my sme sa stali v roku 1977 jej prvými absolventmi.

Po skončení školy sa mi vďaka odporúčaniu Ing. Gaba Číža z Vrábel podarilo zamestnať sa v ateliéri 07 ŠPTÚ Bratislava. Tu som nastúpil hneď v júni po promócii do práce na úvodnom projekte stavby Domu odborov techniky a kultúry II (DOTK II), čo bol pôvodný názov, žiaľ, už dnes neexistujúceho Kongresového centra Istropolis. Do môjho odchodu na základnú vojenskú službu, čo bolo 1. septembra 1977. som na tomto projekte spolupracoval ako mladý začínajúci architekt so všetkými tromi autormi tohto diela – s Iljom Skočekom, Ľubomírom Titlom i Ferdinandom Končekom. Bola to pre mňa nesmierne cenná skúsenosť.

Na ročnú základnú vojenskú službu som nastúpil do Vojenskej akadémie Antonína Zápotockého v Brne, spolu asi s 300 absolventmi vojenských katedier vysokých škôl z celého Československa. Najprv sme absolvovali

△ V ateliéri Fakulty architektúry SVŠT s Blažkou Cimrovou a Janom Bzdúchom
▽ Po úmornom dni vojenskej prípravy na vysokej škole

dôkladné zdravotné prehliadky a následne testy z angličtiny. Potom prebiehali bez nášho vedomia naše kádrové previerky. Nikto z nás nevedel, čo to má znamenať. Neskôr sme sa dozvedeli, že niektorým z nás ponúkli možnosť robiť za slušné peniaze vojenských inštruktorov do Líbye, kde vtedajšie Československo dodávalo zbrane Kaddáfího režimu. Mňa, našťastie, nevybrali, takže som nemusel túto ponuku odmietnuť a spolu s ostatnými nás odvelili k vojenským útvarom, kde sme mali pôvodne narukovať. Ja som bol poslaný do Vyškova. Tu som mal dobrú vojnu, bol som pridelený ako technik na správu budov tohto obrovského vojenského areálu. Počas našej vojenskej služby sme podpisovali petície proti Charte 77, i keď sme nevedeli, čo to presne je. Neskôr sme oslavovali prvého československého kozmonauta Vladimíra Remeka. Mohol som tu s ostatnými absolventmi behať po vojenských lesoch, hrávať volejbal, chodiť z času na čas na „opušťáky" domov a na povolené i nepovolené vychádzky mimo areál kasární. Takto mi celkom znesiteľne ubehol povinný rok vojenskej služby.

Po návrate z vojenčiny v septembri 1978 som sa vrátil na pôvodné miesto v ŠPTÚ, kde sa práve robil realizačný projekt DOTK II a v susedstve nášho ateliéru na Trnavskom mýte sa pripravovala jeho realizácia. Odvtedy som spolupracoval už len s architektom Skočekom na ucelených sekciách tejto veľkej stavby, ktoré mal na starosti on sám. Práca to bola veľmi zaujímavá, časovo náročná, ale bola to pre mňa výborná škola, kde som zároveň videl to, čo sme naprojektovali, ako sa následne realizuje. V roku 1979 som sa prvýkrát oženil s MUDr. Bibiánou Minďášovou a v septembri sa nám narodil syn Markus.

Po skončení projektu DOTK II som pracoval s architektom Skočekom na II. etape rekonštrukcie mestského opevnenia Bratislavy a potom som dostal prvú samostatnú prácu – rekonštrukciu Esterháziho paláca na Kapitulskej ulici pre potreby Archívu mesta Bratislavy. To som sa už začal učiť na Inštitúte zahraničného obchodu po francúzsky a pripravovať sa na dlhodobý pracovný pobyt v Alžírsku, ako budúci kooperant v pozícii architekta juniora.

Do Alžírska som vycestoval v septembri 1981 na požičanom aute od mojich rodičov spolu s Oldom Černým, Jozefom Hýbalom a Iljom Skočekom. Prepravili sme sa veľkou francúzskou loďou La Liberté z Marseille cez Stredozemné more do Alžíra a takto začalo naše skvelé severoafrické dobrodružstvo. Prišli sme pracovať do spoločnosti CNERU v Blide, čo bolo v tom čase mesto s asi 130 000 obyvateľmi umiestnené na úpätí 1 600 metrov vysokého pohoria Chréa, ktoré je súčasťou severoafrického pohoria Veľký Atlas. Chréa bola kompletne zalesnená, v novembri sme tam chodili zbierať suchohríby, v zime sme chodili na vrchol za občasným snehom, v lete sa schladiť do 1 600-metrovej nadmorskej výšky. Od hlavného mesta Alžíra sme boli vzdialení asi 80 kilometrov. K Stredozemnému moru na pláž sme mali asi 40 kilometrov, čo sa dalo stihnúť aj po práci, lebo sme končili vždy presne o 17:00. Cesta na pláže viedla cez úrodné údolie Mitidja a bola lemovaná pomarančovníkovými a mandarinkovými sadmi a bohatou stredomorskou vegetáciou. Pre nás Stredoeurópanov to bol malý raj na zemi. Víkendy sme trávili pri mori, výletmi za severoafrickými antickými pamiatkami, alebo sme chodili do púšte na Saharu do oáz, ako boli Ghardaia a El Oued. V zime som v pohorí Djurdjura na Tikjde s architektom Janom Poláškom aj lyžoval. Na dovolenky sme cestovali v lete loďou a vlastným autom cez západnú Európu domov vždy po inej, poznávacej trase. To bola vtedy pre nás jediná možnosť, ako sa dostať na Západ, lebo devízový prísľub, bez ktorého sa vtedy nedalo do západoeurópskych krajín za železnú oponu cestovať, som ako obyčajný občan nemal šancu dostať.

V práci sme v CNERU pracovali na územných plánoch miest pre kraj Blida alebo na projektoch obytných zón podľa francúzskej metodiky. Každý z nás architektov – kooperantov – pracoval na projektoch samostatne, ale každý mal prideleného domáceho technika. Keď som po 3 rokoch a 3 mesiacoch pracovného pobytu v Alžírsku odchádzal v decembri 1984 domov, pochyboval som, či sa niečo z našej tvorivej práce aj zrealizuje. Odvtedy som v Alžírsku nebol, ale o to väčšie bolo moje prekvapenie, keď som po viac ako 30 rokoch vďaka modernej technológii google maps uvidel, že mesto Bougara sa rozvíja v intenciách územného plánu, ktorý som vypracoval. Alebo že obytnú zónu v meste Kolea viem

△ Preberanie diplomu od prof. Beisetzera 1977
▽ Na vlastnej prvej svatbe s bratom Petrom

zreteľne zidentifikovať s mojím pôvodným návrhom. Som rád, že nielen po mne, ale aj po iných slovenských architektoch a urbanistoch zostala nezmazateľná kultúrna stopa v tejto krásnej a na históriu bohatej severoafrickej krajine.

Po návrate domov som si chcel zlepšiť bývanie, preto som využil ponuku z ateliéru 05 ŠPTÚ, aby som začal pracovať so Štefanom Svetkom a Dušanom Krepopom na projekte 226 bytových jednotiek na Drotárskej ceste v Bratislave, kde som dostal prísľub získať 4-izbový byt, keď sa tento projekt dostavia. Ateliér 05 sa nachádzal v bratislavskom Starom meste na dnešnej Ventúrskej ulici, v dome, kde je dnes po reštitúcii opäť na prízemí obnovený známy Antikvariát Steiner. Pracovný život v Starom meste, aj keď bolo v tom čase veľmi zanedbané, mal aj za socializmu svoje čaro. Chodili sme okrem iných aktivít aj na kávu do „vagóna", úzkej kaviarne pod Michalskou vežou, kde sa v tom čase stretávala časť bratislavskej bohémy. V tomto čase sa začal realizovať môj projekt rekonštrukcie Esterháziho paláca na Kapitulskej ulici. Pri budovaní podzemných stien na nádvorí pre depozity Archívu mesta Bratislavy došlo k deštrukcii južného krídla paláca, čo malo za následok zastavenie stavby a následné odstúpenie mesta Bratislavy od tohto projektu. Škoda, mohla tu vzniknúť kultúrna inštitúcia a Archív mesta Bratislavy mohol dostať dôstojné sídlo v Starom meste. Takto tu zostala na dlhé roky, prakticky dodnes, jedna veľká chátrajúca ruina. V ateliéri 05 bol súdržný kolektív, kde sa veľa pracovalo, súťažilo, ale občas aj bujaro oslavovalo. Okrem projektu na Drotárskej som sa dostal do širšieho kolektívu autorov Hotela Forum, dnešného Crowne Plaza. Bola to vyzvaná súťaž, ktorú sme vyhrali. Vďaka tomu sme sa dostali do Paríža, do firmy CBC, ktorá mala hotel postaviť. Tu sme spolu s francúzskymi kolegami pracovali na projekte pre stavebné povolenie, ale po práci nás naši veľkorysí hostitelia zobrali aj na kabaret do Lida alebo do Moulin Rouge. Cez víkendy pre nás organizovali rôzne výlety, tak sa nám napríklad podarilo cestovať prvýkrát rýchlovlakom TGV do Lyonu. Dnes by už takýto pracovný pobyt vďaka technickým vymoženostiam, ako sú e-maily, internet a online telekonferencie nebol možný. S kolegami a priateľmi Dušanom Krepopom a Pavlom Suchánkom sme v tomto ateliéri urobili dve úspešné súťaže. V súťaži na Predstaničný priestor a novú Hlavnú stanicu v Bratislave sme získali 3. cenu. V celoštátnej súťaži na československý pavilón pre EXPO ´92 v Seville sme získali odmenu. Podarilo sa mi vyhrať vyhľadávaciu výtvarnú súťaž na tému Bratislava – mesto mieru so sochárom Lacom Sabom. Následne sme do kolektívu pribrali architekta Petra Čavaru a sochára Petra Švárala. Realizáciu tohto pamätníka zastavila Nežná revolúcia.

Obdobie od môjho návratu z Alžírska do Novembra ´89 bolo v mojom súkromnom živote dosť turbulentné. Stihol som sa rozviesť, následne dať súhlas na trvalý odchod môjho syna Markusa z Československa do vtedy Nemeckej spolkovej republiky. V roku 1989 som sa znovu oženil s PhDr. Ninou Vallašekovou a potom prišla Nežná revolúcia. V ateliéri na Ventúrskej sme boli prakticky v strede diania. O tri domy ďalej v Mozartovom dome sídlilo koordinačné centrum Verejnosti proti násiliu, oproti vo Vysokej škole múzických umení sa stále niečo dialo, no a, samozrejme, som chodil aj na Námestie SNP štrngať kľúčmi. Nežná revolúcia priniesla výrazné spoločenské zmeny a naša profesia architektov projektantov to pocítila medzi prvými. Zastavili sa mnohé projekty, dovtedajší investori sa odmlčali alebo zanikli. Noví investori ešte neboli. Veľké projektové ústavy vrátane ŠPTÚ sa rozpadali, každý sa snažil pomôcť si z tejto situácie, ako vedel. Nám sa narodila v júli 1990 dcéra Kristínka. Manželka bola na materskej dovolenke a ja som potreboval v tejto situácii existenčne zabezpečiť moju novú rodinu. Nakoniec som sa v polovici roku 1991 rozhodol, že sa pokúsim ísť pracovať do Rakúska. Vyhľadal som si zopár inzerátov v rakúskych novinách a išiel som sa osobne predstaviť.

Takto sa stalo, že som na základe inzerátu nastúpil na jeseň 1991 do Architekturbüro Peter Leibetseder, ktoré potrebovalo architektov na veľký projekt Vienna Tower v Moskve, na ktorom spolupracovalo s oveľa väčšou viedenskou kanceláriou Hlaweniczka und Partners. Po skončení prvej fázy projektu, čo bolo tesne pred Vianocami 1991, som dostal ponuku od tejto kancelárie, aby som prestúpil k nim pracovať. To sa nepozdávalo architektovi Leibetsederovi, ktorý mal so mnou iné plány, a dohodol sa s kanceláriou Hlaweniczka, že si nebudú kradnúť pracovníkov. Peter Leibetseder prostredníctvom svojej dcérskej firmy Loft Consult založil Bratislave firmu Projekt – Team Bratislava, s. r. o., ktorej som sa stal

△ V Alžírsku v roku 1982

▽ Na moste v Benátkach 1987 s Mirom Zikmundom, Ivanom Hruškovičom a dvoma fľašami vína

konateľom. Takto začala nová etapa môjho profesionálneho života, keď som začal z Bratislavy s novými spolupracovníkmi pracovať na projektoch do Viedne a do Moskvy. Jeden deň v týždni som cestoval do Viedne konzultovať moje návrhy a naše projekty. Z tejto spolupráce vznikli okrem návrhov do architektonických súťaží aj realizácie menších obytných domov vo Viedni a v Klosterneuburgu alebo administratívna budova Sovmortrans v Moskve. Snažili sme sa získať aj zákazky na Slovensku. Navrhovali a realizovali sme menšie stavebné úpravy pre vtedajšiu centrálu Tatra banky na Vajanského nábreží, vypracovali sme návrh na novú regionálnu pobočku na Račianskej ulici a robili sme malé projekty stavebných úprav pre prvé bankomaty Tatra banky na Slovensku a zabezpečovali sme ich realizáciu. Koncom roka 1995 naša materská firma Loft Consult na základe nevydarených developerských akcií skrachovala, čo malo za následok, že architekt Leibetseder musel rozpustiť svoju bratislavskú pobočku. Z peňazí zarobených na Slovensku som ja ako konateľ spoločnosti musel vyplatiť prepustených pracovníkov aj s odstupným.

A tak som v polovici roku 1995 opäť začínal odznovu, tentokrát už sám, ako sa hovorí, na vlastnú päsť. Bolo to v čase, keď bola čerstvo dokončená stavba 226 bytových jednotiek na Drotárskej ceste v Bratislave, na ktorej som sám vykonával autorský dozor. O byty v tomto projekte bol enormný záujem a stavba mala v tom čase veľmi priaznivý ohlas u odbornej i laickej verejnosti. Na základe tejto referencie ma oslovili bývalí pracovníci Pozemných stavieb Bratislava, ktorí mali dosah na pozemky na sídlisku Pri Šajbách. Chceli, aby som na troch voľných pozemkoch na tomto sídlisku navrhol a vyprojektoval cenovo dostupné malé byty. A tak vznikli ekonomicky veľmi úspešné tri farebné Bytové domy A, B a C, ktoré oživili toto malé šedivé socialistické sídlisko. Keďže som v tom čase nemal ešte personálne dobudovaný vlastný ateliér, s realizačnými projektami mi pomohol na základe vzájomne výhodnej spolupráce Partner Projekt Bratislava.

Toto obdobie bolo náročné aj v mojom súkromnom živote. V roku 1990 zomrel po ťažkej chorobe vo veku nedožitých 71 rokov môj otec. Postupne sa do krízy dostalo i moje druhé manželstvo. Rozvod, ktorý bol ukončený v roku 1995, som, priznám sa, ťažko niesol. Môj dvojizbový byt na Štrkovci som prenechal bývalej manželke a ja som sa nasťahoval sám do nového, svojpomocne dokončeného, štvorizbového bytu na Drotárskej, po novom na Martinengovej ulici. Keďže som na tomto projekte robil autorský dozor, podarilo sa mi získať a prebudovať voľné nebytové priestory na najnižšom podlaží nášho domu na môj ateliér v osobnom vlastníctve, kde vznikli odvtedy až do dnešných dní všetky moje ďalšie projekty a realizácie.

Prvým spolupracovníkom v mojom vlastnom ateliéri sa stal Ing. arch. Patrik Pavlásek, ktorý so mnou potom vydržal spolupracovať celých 20 rokov. Potom prišla Ing. arch. Beáta Brtková. Po dvojnásobnej materskej dovolenke sa do nového P-T teamu vrátila z pracovníkov pôvodného Projekt – Teamu Bratislava Ing. Jana Valachovičová. Nastúpil ku mne i môj bývalý kolega z ŠPTÚ, skúsený projektant Ing. Antonín Havlíček. Prišli i mladí kvalitní ľudia, ktorých nebudem všetkých menovať, ale viacerí z nich vydržali u mňa pracovať dlhé roky. Popritom si viacerí aj založili vlastné rodiny, získali cenné skúsenosti a odborne vyrástli. Mne sa takto podarilo vybudovať kvalitný architektonický a projektový tím, ktorý bol schopný úspešne vyriešiť aj tie najnáročnejšie úlohy v bytových, občianskych i priemyselných stavbách. Pracovali sme pre významných zahraničných aj domácich developerov a investorov, ako boli Trigránit Development, J&T Real Estate, Immoeast, TK Development, Carrefour, Lidl, PSA Trnava, VW Bratislava, Merius Group, Urbicom, Mesto Modra, ZSE Bratislava, Developer Invest a ďalší. Na niektorých veľkých projektoch sme spolupracovali s významnými zahraničnými architektonickými ateliérmi – Lakeside Park s Adamsons Associates Architects Toronto, Obchodné centrum Dubeň a hypermarkety Carrefour s Les Architectes CVZ Paris, Panorama City I. etapa s Ricardo Bofill Taller de Arquitectura Barcelona. Nedá sa v tomto mojom curriculum vitae vymenovať všetky tie súťaže, štúdie, projekty a realizácie stavieb, čo sme v mojom ateliéri P-T, spol. s r. o., od roku 1996 do dnešných dní, teda za 28 rokov, spravili. Vybraté dielach a ocenenia sú uvedené v samostatnom súpise. Pri spätnom ohliadnutí na tie roky samostatnej práce napriek rôznym peripetiám, rokom lepším i slabším, tak ako to v živote architekta chodí, môžem povedať, že to bolo úspešné obdobie.

△ Na letnej dovolenke s obytným autom vo Francúzsku
▽ Na lyžiach s rodinou v Dolomitoch

Ples v opere 2017 △
Celá rodina na svadbe staršej dcéry v roku 2015 ▽

△V ateliéri s P. Pavláskom
▽Ateliérový výlet na Neusiedlersee 2011

Pred rozostavanými vežami Panorama City 2015 △
Ateliérová fotka 2016 ▽

△ Juraj Hermmann pred PNC
▽ V kabriolete pred ateliérom

Príhovor pred odovzdaním busty L.E. Hudeca v Šanghaji △
Odovzdanie busty L.E. Hudeca v Šanghaji 2016 ▽

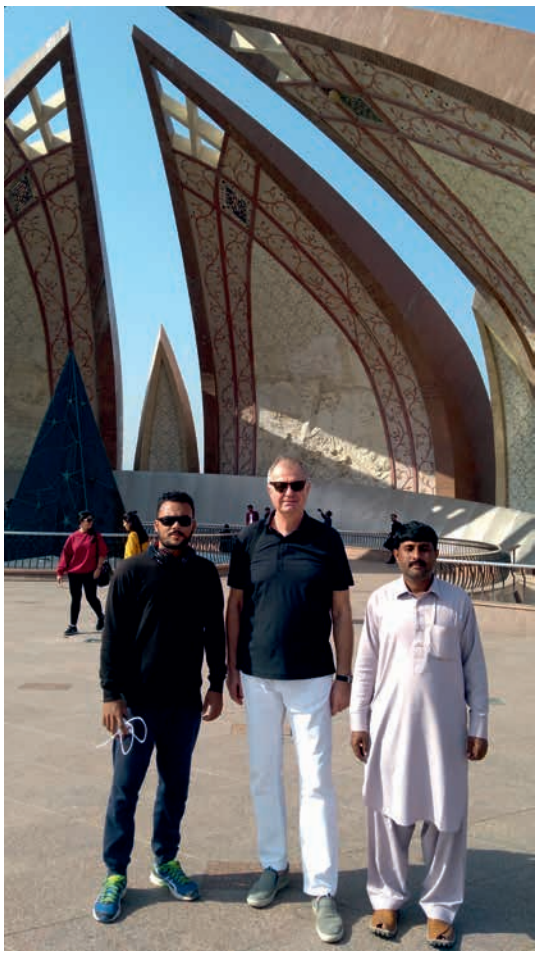
△ Na kongrese UIA v Seoule 2017
▽ Na kongrese UIA v Seoule

Na kongrese UIA v Seoule s princeznou z Malajzie, prezidentkou ARCHAZIA a Igorom Teplanom 2017 △
Otvorenie výstavy Súčasná slovenská architektúra v Berlíne 2017 ▽

△ V Pakistane 2018
▽ Pražský hrad odovzdávanie Ceny E. Belluša 2018

Aj v súkromnom živote sa mi v tomto období až do dnešných dní darilo. V roku 2001 som sa oženil s Ing. arch. Beátou Brtkovou, teraz Hermannovou, ktorá je nielen mojou manželkou a mamou našich dvoch teraz už dospelých detí, ale aj mojou partnerkou v architektonickej tvorbe a významnou pomocou a podporou v projektovaní stavieb. V roku 2001 sa nám narodila dcéra Emma a v roku 2004 syn Juraj. V roku 2008 sme sa nasťahovali v bratislavskom Horskom parku do funkcionalistického domu z roku 1937 od architekta a staviteľa Josefa Ružičku, ktorý sme predtým kúpili a starostlivo zrenovovali. Na konci roku 2009 nás v krásnom veku 86 rokov opustila moja mama MUDr. Pavla Hermanová. Časovo náročnú prácu architektov v našom súkromnom ateliéri sme vyvažovali zimnými a letnými rodinnými dovolenkami.

Od roku 2015 som sa stal prezidentom Spolku architektov Slovenska. Túto funkciu som vykonával počas dvoch trojročných funkčných období do konca roku 2020. Za toto obdobie som, myslím si, vykonal pre slovenskú architektúru a pre slovenských architektov veľa užitočnej práce. Zároveň som nadviazal veľa priateľstiev s našimi, českými, maďarskými a poľskými architektami v rámci architektonickej spolupráce krajín V4, ako aj s architektami z iných krajín na podujatiach a kogresoch organizovaných Medzinárodnou úniou architektov UIA.

V roku 2016 sme získali za Obytné veže Panorama City Hlavnú cenu STAVBA ROKA 2016 a zároveň v tejto súťaži i Cenu Stavebnej fakulty STU za uplatnenie vedy a výskumu v projektovej praxi. Následne v roku 2017 som bol vedením Stavebnej fakulty STU oslovený, či by som prijal funkciu hosťujúceho profesora na Katedre architektúry SvF. Túto ponuku som s úctou prijal a po schválení Vedeckou radou celej Slovenskej technickej univerzity som bol od januára 1998 menovaný hosťujúcim profesorom na tejto škole. Tak sa začala moja pedagogická činnosť, ktorá na základe opakovaných menovaní trvá dodnes. Musím povedať, že ma táto práca celkom baví, najmä keď cítim záujem študentov o nové informácie a o moje skúsenosti architekta z praxe.

Budúcnosť sa dá ťažko predvídať, ale plány do blízkej budúcnosti napriek tomu mám. Keďže povolanie architekta je, dá sa povedať, celoživotné, tak aj ja by som chcel ešte pracovať, pokiaľ mi to moje zdravie dovolí a pokiaľ bude ešte niekto moju prácu potrebovať. Z pracovného života sa teším na realizáciu Obchodného centra Žitavia Vráble, ktoré by malo byť realizované v budúcom roku 2025. Touto stavbou by som sa symbolicky chcel vrátiť do mesta, kde som prežil detstvo a prvýkrát som začal vnímať, čo je to architektúra. Týmto projektom ma poctil môj sused a kamarát z detstva, úspešný podnikateľ Ing. Jozef Dukes. Ďalej sa teším na realizáciu rekonštrukcie modranskej historickej mestskej vily, ktorá sa nachádza v susedstve Zochovej chaty. Tento projekt sme pre mesto Modra vypracovali pred dvoma rokmi. No a rád by som sa dožil rekonštrukcie a dostavby historickej radnice mesta Modra. Na túto stavbu sme pred vyše 20 rokmi vyhrali anonymnú architektonickú súťaž a odvtedy tento projekt sporadicky, na základe meniacich sa požiadaviek a predstáv mesta Modry, upravujeme. Rád by som tiež dokončil rekonštrukciu historickej vily Hubertus, ktorá sa nachádza v lese v Modre-Harmónii a ktorú už roky vlastníme a pomaly postupne rekonštruujeme pre potreby rekreácie našej rozrastajúcej sa rodiny. No a v neposlednom rade by som sa rád dožil úspešného ukončenia štúdia medicíny dcéry Emmy a štúdia architektúry syna Juraja.

Môj doterajší život, či už pracovný, ale aj súkromný, bol dostatočne pestrý, nechýbali mu úspechy, ale i pády. Avšak pozitíva ďaleko prevyšujú to negatívne, čo ma v živote stretlo. Snažil som sa svoj život cieľavedome riadiť, aj keď som presvedčený fatalista. Všetko to tak malo byť, ako sa to v mojom živote aj odohralo.

Juraj Herrmann
September 2024

Slovenská architektúra a urbanizmus dnes

Architektúra je zhmotnením ekonomického, spoločenského a kultúrneho vývoja spoločnosti, v ktorej vzniká. Preto i súčasná slovenská architektúra je len zrkadlom našich spoločenských podmienok, odrazom relatívne obmedzených ekonomických zdrojov a viacnásobných zásadných politických a spoločenských premien v krátkej histórii samostatnej slovenskej architektúry.

Keby sme mali v stručnosti zhodnotiť vývoj slovenskej architektúry a urbanizmu od vzniku obnoveného Spolku architektov Slovenska, teda za uplynulé štvrťstoročie, treba konštatovať, že začiatok tohto vývoja, 90. roky po spoločenskom uvoľnení boli pomerne nešťastné. Slovensko sa zaplavilo množstvom nevkusných sakrálnych stavieb a dôsledky tejto premárnenej šance cítime dodnes a budeme cítiť i v budúcnosti. Dopyt po individuálnom bývaní sa začal riešiť nekontrolovanou dezurbanizáciou miest, najmä Bratislavy. Vznikli satelitné sídliská rodinných domov prevažne nedobrej kvality, bez náležitej technickej a sociálnej infraštruktúry a bez verejných priestorov. Tento trend, žiaľ, aj keď v obmedzenej miere, pretrváva dodnes. Rozvoj bankového sektoru priniesol so sebou vznik mnohých bankových budov s často pompéznou, neprimeranou architektúrou, ktorá nezodpovedala ekonomickým podmienkam slovenskej spoločnosti. Táto architektúra sa morálne opotrebovala rovnako rýchlo, ako zanikli mnohé bankové domy, ktoré jej vznik iniciovali. Do nášho prostredia vstúpili zahraniční investori, ktorí priniesli nový medzinárodný trhový pohľad na architektúru obchodných centier a prenajímateľných administratívnych budov. Je až neuveriteľné, ako rýchlo sa spotrebováva táto architektúra. Obchodné centrá sa zásadným spôsobom prestavujú po kratšej ako pätnásťročnej prevádzke. Viaceré administratívne budovy, ktoré vznikli od roku 2000, sú dnes vybývané a prázdne. Veľmi rýchlo sa skracuje život niektorých typologických druhov stavieb a ich architektúry. Je to iste globálny problém a Slovensko je jeho prirodzenou súčasťou. Kolektívne bývanie je výlučne riadené pravidlami trhu, teda predajom bytov do osobného vlastníctva. Komunálne nájomné byty privatizáciou prakticky zanikli a ich nová výstavba tvorí iba marginálnu časť architektonickej produkcie. Skoro úplne sa vytratila úloha štátu ako osvieteného investora verejných stavieb, z ktorých by mohli vzniknúť aj špičkové diela, ktoré by reprezentovali našu architektúru na Slovensku i v zahraničí.

Urbanizmus a územné plánovanie našich sídiel sú poznačené štyridsaťročnou legislatívou, vytvorenou pre podmienky iného spoločenského zriadenia. To spôsobuje ťažkopádnosť procesov v územnom plánovaní, z toho vyplývajúcu užívateľskú nezrozumiteľnosť územnoplánovacej dokumentácie. A keď k tomu pridáme neskoordinovanosť správnych orgánov a ich podliehanie tlakom rôznych záujmových skupín a politických strán, tak musíme konštatovať, že situácia nie je dobrá. Našim mestám a najmä Bratislave zúfalo chýba podrobnejšia územnoplánovacia dokumentácia na zonálnej úrovni, ktorá by precízne regulovala zástavbu a rozvoj mestského prostredia. Samosprávne orgány nechávajú mnohokrát vypracovať a financovať podrobnejšiu územnoplánovaciu dokumentáciu investorom a developerom operujúcim v danom území. V takýchto prípadoch je verejný záujem mesta a jeho obyvateľov väčšinou až na druhom mieste a vlastnícke vzťahy v území sú jediným koncepčným determinantom urbanistickej tvorby.

A aké je postavenie nás architektov v trhovom prostredí, v ktorom žijeme? Z celospoločenského pohľadu sme málo viditeľní a doposiaľ, žiaľ, i málo zaujímaví. Naša spoločnosť nedoceňuje význam našej tvorby a jej celospoločenský prínos. Vyberá si často našu prácu na základe jediného degradujúceho a potupného kritéria najnižšej ceny. Je tristné a pre nás architektov obzvlášť frustrujúce, keď toto kritérium ako jediné relevantné používa štát vo verejných obstarávaniach. Vyspelejšie kultúry vedia oceniť význam kvalitnej architektúry a architekti sa tam nachádzajú na vyššom mieste hodnotového rebríčka spoločnosti, ako je to u nás.

Napriek nášmu postaveniu v spoločnosti a ekonomickým podmienkam na Slovensku môžeme s miernym optimizmom konštatovať, že slovenská architektúra napreduje a pribúda špičkových diel, ktoré dosahujú európsku úroveň. Súčasná ekonomická a spoločenská situácia na Slovensku neumožňuje, aby u nás vznikla architektúra, ktorá by udávala trend vo vývoji súčasnej svetovej architektúry. To však neznamená, že nemáme byť hrdí na to, kam sa naša architektúra za štvrťstoročie od poslednej spoločenskej zmeny posunula.

Žijeme v slobodnej otvorenej spoločnosti, čo nám umožňuje nielen cez informačné technológie, ale i osobne vidieť a zažiť nové trendy vo vývoji európskej i svetovej architektúry. Kultúrne vplyvy prirodzene cítime intenzívne i z okolitých štátov. To všetko vytvára určitú pestrosť našej súčasnej architektúry. Zároveň nové možnosti tejto informačnej doby umožňujú stierať rozdiely medzi tvorbou kvalitnej architektúry v metropole a v jednotlivých regiónoch Slovenska. Je pre nás obzvlášť dôležité, aby sme pod týmito globálnymi vplyvmi pri architektonickej tvorbe vždy vychádzali z konkrétneho genia loci, z tradície nášho architektonického hmotného kultúrneho dedičstva, z prvkov slovenskej krajiny, aby sme si zachovali miestnu originalitu a identitu. Len vtedy zostaneme slovenskí a budeme aj pre zahraničie zaujímaví.

Juraj Herrmann
Prezident SAS 2015

Malo to zmysel - mojich 6 rokov na čele Spolku architektov Slovenska

Končím druhé trojročné volebné obdobie vo funkcii prezidenta Spolku architektov Slovenska. Šesť rokov je dosť dlhá doba na to, aby sa človek poohliadol naspäť, čo som v tejto funkcii zažil, čo sa mi podarilo s pomocou Kancelárie a Prezídia SAS vykonať, čo to prinieslo iným kolegom architektom, slovenskej architektúre a vôbec slovenskej kultúre ako celku. Zároveň je šesť rokov dosť na to, aby človek vycítil, kam by mal Spolok do budúcnosti ďalej smerovať.

Je potrebné spomenúť aj to, čo som chcel vykonať, ale sa mi to z objektívnych, ale možno aj z mojich subjektívnych príčin nepodarilo uskutočniť. Jedno je však isté a odchádzam z tejto funkcie s presvedčením, že moja práca pre Spolok architektov Slovenska mala a má zmysel.

V roku 2015 som nastúpil na čelo najstaršej stavovskej organizácie architektov na Slovensku, ktorá bola založená v oslobodenom Československu už v roku 1945. Medzi jej prvých členov patril zakladateľ slovenskej modernej architektúry Dušan Jurkovič a prvým prezidentom Spolku bol sám Emil Belluš. Spomínam to preto, lebo som vždy cítil, že napriek peripetiám, ktorými počas sedemdesiatročnej histórie náš Spolok prešiel, je to tradícia, ktorú stojí za to udržať a ďalej rozvíjať.

Za tých sedemdesiat rokov prešla naša spoločnosť vývojom, ktorý ju výrazne zmenil. Náš Spolok musel v minulosti a musí i v súčasnosti na tieto spoločenské zmeny reagovať, aby preukázal svoju opodstatnenosť a životaschopnosť do ďalšieho obdobia.

Na základe mojich bohatých kontaktov s kolegami z architektonických asociácií krajín združených v Medzinárodnej únii architektov UIA môžem skonštatovať, že vývoj niektorých vzťahov medzi architektami je rovnaký na Slovensku ako v iných európskych štátoch. Je to všeobecný nezáujem mladej generácie zapojiť sa aktívne do dobrovoľných architektonických spolkov a pomerne málo úspešná snaha architektonických spolkov pritiahnuť mladú generáciu. Ďalej sú to chladné alebo až ambivalentné vzťahy medzi povinnými komorami architektov a dobrovoľnými spolkami architektov v jednotlivých krajinách. Slovensko v tomto smere nie je výnimkou.

Keď som nastúpil do funkcie prezidenta SAS, dal som si za úlohu zlepšiť vzťahy medzi SAS a Slovenskou komorou architektov, ktorá sídlila v budove SAS, v Balassovom paláci. Keďže som predtým niekoľko rokov pôsobil ako predseda skúšobnej komisie SKA a mal som dobré osobné vzťahy s jednotlivými členmi Predstavenstva SKA, myslel som si, že túto úlohu úspešne zvládnem. Moje snahy o spoluprácu však narážali na priam nepochopiteľný nezáujem zo strany SKA. Vyvrcholilo to odchodom SKA do nových prenajatých priestorov na Námestie SNP. Takže vybudovať z Balassovho paláca spoločný dom architektov a slovenskej architektúry sa nepodarilo. Toto bolo azda mojím najväčším sklamaním pri výkone funkcie prezidenta SAS počas celého môjho šesťročného obdobia. Chcem veriť, že odstránením potenciálnych trecích plôch medzi SAS a SKA nové vedenia oboch stavovských organizácií nájdu k sebe cestu v záujme spoločnej propagácie a rozvoja architektúry na Slovensku.

Mladej nastupujúcej generácii architektov som venoval systematickú pozornosť. Pravidelne každý rok až do zatvorenia Slovenskej technickej univerzity v dôsledku Covidu-19 som chodil prednášať o SAS študentom posledného ročníka na Fakultu architektúry. Rozdával som im spolkový časopis Projekt a prihlášky do SAS. Aj keď nám to neprinieslo zvýšenie členskej základne o študentov a začínajúcich mladých architektov, verím, že táto iniciatíva sa v budúcnosti pre SAS pozitívne prejaví. O spoluprácu so Spolkom väčší záujem prejavuje Katedra architektúry Stavebnej fakulty STU Bratislava. V Galérii architektúry SAS pravidelne usporadúvajú výstavy jej študenti a pedagógovia. Ako hosťujúci profesor na tejto škole som inicioval účasť študentov SvF STU na

medzinárodnej súťaži univerzít v Číne pod záštitou UIA. V tvrdej medzinárodnej konkurencii sa podarilo študentom Katedry architektúry SvF STU zvíťaziť. Je škoda, že pripravovanú výstava a kolokvium o tejto súťaži, ktoré sa mali konať v priestoroch Spolku za účasti čínskeho veľvyslanca, zmarilo prepuknutie pandémie Covid-19. Počas môjho prezidentovania sme podporili v UIA medzinárodnú súťaž študentov a mladých architektov Inspireli Awards. Kým sa táto súťaž netransformovala na študentskú súťaž pod záštitou univerzít, trikrát sme ocenili najlepšieho slovenského účastníka tejto súťaže ocenením Inspireli Awards Slovakia. Je potrebné tiež spomenúť, že náš Spolok pravidelne každý rok už tretie desaťročie podporuje mladú nastupujúcu generáciu architektov organizovaním súťaže diplomových prác Cena profesora Lacka. Toto ocenenie má pevné miesto medzi našimi spolkovými cenami a je rešpektované všetkými architektonickými školami na Slovensku.

Počas môjho funkčného obdobia som kládol dôraz na to, aby sme zvýšili činnosť Spolku architektov Slovenska v jednotlivých regiónoch našej vlasti. Sledovali sme tým predstavenie našich aktivít najmä vo forme tradičných každoročných spolkových výstav z ocenení, ktoré udeľuje SAS, ako je Cena Dušana Jurkoviča za najlepšie realizované dielo v roku na Slovensku, Cena Emila Belluša za celoživotné dielo, ako aj Cena prof. Martina Kusého za publikačnú činnosť o architektúre. Tieto aktivity mali za cieľ predstaviť našu činnosť širokej verejnosti a zároveň podporiť a aktivovať členov SAS v jednotlivých regiónoch Slovenska. Ja osobne, ako aj ďalší členovia vedenia Spolku, sme sa pravidelne a opakovane zúčastňovali vernisáží našich výstav v Banskej Bystrici, v Žiline, v Prešove, v Košiciach, v Nitre, v Bojniciach, v Moravanoch a v Komárne. Za vrchol našich aktivít mimo Bratislavy by som považoval slávnostné udeľovanie Ceny Ladislava Eduarda Hudeca v Banskej Bystrici za účasti čínskeho veľvyslanca v roku 2016 Alene Kubovej Gauché a v roku 2018 Petrovi Černovi. V roku 2020 sme však toto ocenenie udelené naším Spolkom Ade a Mariánovi Weberovcom nemohli kvôli pandémii Covid-19 osobne odovzdať.

Ďalšiu aktivitu, ktorú som sa rozhodol oživiť po zosnulom profesorovi Štefanovi Šlachtovi, bolo obnovenie aktívnej účasti Spolku architektov Slovenska v Združení pre rozvoj slovenskej architektúry a stavebníctva ABF Slovakia, kde je náš Spolok jedným zo zakladajúcich členov Združenia. Zastávam tam funkciu člena Výkonného výboru a viceprezidenta Združenia ABF Slovakia. Považujem za dôležité, aby slovenskí architekti prostredníctvom nášho Spolku udržovali odborný kontakt so stavebnými inžiniermi a nevyčleňovali sa do stavovských organizácií určených viac-menej iba pre architektov. Vďaka našej účasti v tomto združení, ktoré každoročne organizuje celoslovenskú súťaž STAVBA ROKA, majú aj architekti v odbornej porote tejto súťaže adekvátne zastúpenie.

Medzi aktivity, kde som nebol v spolupráci s vedením Spolku úspešný, môžem zaradiť hľadanie alternatívnych zdrojov financovania SAS. Pokúšali sme sa získať prostriedky určené pre kultúrny a kreatívny priemysel – tu by sme museli založiť pre tento účel samostatný právny subjekt. Ďalej sme sa informovali na prostriedky z nórskych fondov – nemali sme z čoho pokryť minimálne 15 % spolufinancovania týchto programov. Cez Ministerstvo kultúry SR sme sa pokúšali začleniť SAS do Slovenského centra dizajnu rozšírením jeho pôsobnosti na Slovenské centrum architektúry a dizajnu. Napriek osobným rokovaniam s bývalou ministerkou kultúry a jej prísľubom sa takúto transformáciu, ktorá by pomohla zlepšiť finančnú situáciu SAS, nepodarilo uskutočniť. Slovensko tak naďalej nemá, na rozdiel od iných vyspelých kultúrnych krajín, štátnu kultúrnu inštitúciu, ktorá by sa systematicky venovala architektúre, významnému fenoménu hmotnej kultúry každého národa.

Moja nesmierna vďaka patrí riaditeľovi Kancelárie SAS PhDr. Petrovi Miklošovi, ktorý bol počas šiestich rokov môjho prezidentovania mojím nezištným poradcom a, dovoľujem si povedať, aj mojím podporovateľom a priateľom. Vďaka jeho kultivovanému vystupovaniu, vedomostiam a kontaktom sa podarilo pre SAS vybaviť mnohé nadštandardné služby, ako bolo napríklad každoročné slávnostné odovzdávanie spolkových cien v priestoroch Slovenskej filharmónie. Bol to Peter Mikloš, ktorý našiel kvalitnú právnickú kanceláriu v Bratislave, vďaka ktorej úspešnému dovolaniu na Najvyšší súd SR sa podarilo v prospech SAS dosiahnuť zásadný zvrat v dlhoročnom reštitučnom spore z Banskej Bystrice.

Počas celého môjho funkčného obdobia som cítil, že Spolok architektov Slovenska má nedostatok finančných prostriedkov na svoju činnosť. Napriek tejto skutočnosti vykonával z úcty k svojej tradícii a z úcty k svojim členom a podporovateľom nadštandardné aktivity, nad rámec svojich finančných možností. Za to patrí moja vďaka všetkým obetavým pracovníkom Kancelárie SAS. Uvedomoval som si, najmä v druhej polovici môjho funkčného obdobia, že sa musím pokúsiť iniciovať zmeny smerujúce k redukcii prevádzkových nákladov Spolku a k jeho celkovej reštrukturalizácii a ozdraveniu, aby dosiahol vyrovnaný rozpočet a mohol pokračovať vo svojej činnosti aj po skončení môjho funkčného obdobia. Postupne sme ohľaduplne a po vzájomnej dohode zredukovali počet pracovníkov Kancelárie SAS. Bude si to vyžadovať v ďalšom funkčnom období preniesť viac dobrovoľnej práce na členov prezídia SAS. Cieľom bude sústrediť sa hlavne na tradičné aktivity Spolku, ako sú každoročné Ceny SAS, s nimi spojené vydávanie katalógov a výstavná činnosť v Bratislave a po Slovensku. Osobitnú pozornosť chceme venovať nášmu spolkovému časopisu PROJEKT – revue slovenskej architektúry, ktorý má vyše 60-ročnú tradíciu. Bude potrebné zvážiť jeho ročnú periodicitu a zabezpečiť podľa možnosti jeho samofinancovanie kombináciou zdrojov z Fondu na podporu umenia doplnenú o podporovateľov dobrej architektúry – sponzorov nášho časopisu.

V poslednom roku môjho funkčného obdobia v roku 2020 sme urobili revíziu členskej základne. Prezídium SAS rozhodlo, že členmi Spolku budú iba tí architekti a priatelia architektúry, ktorí svoj záujem byť členmi Spolku potvrdzujú platením členských príspevkov. Takto sme sa dostali z pôvodne evidovaných asi 1 500 členov na cca 280 platiacich členov Spolku. Cieľom je vytvoriť spolok aktívnych členov, ktorí chcú dobrovoľne pracovať a byť členmi, povedal by som, akéhosi kultúrneho klubu architektov a priateľov architektúry. Predstavujem si, že v budúcnosti by aj priestory Spolku architektov Slovenska mohli vyzerať ako klub, v ktorom sa jeho členovia budú radi stretávať.

Azda za najúspešnejšiu sféru môjho pôsobenia na poste prezidenta SAS považujem vybudovanie aktívnych zahraničných kontaktov a vzťahov. Myslím si, že slovenskú architektúru v zahraničí reprezentuje podstatne viac Spolok architektov Slovenska ako Slovenská komora architektov. Pritom tu nejde o súperenie, ale o tradíciu nášho členstva v medzinárodných organizáciách a cieľavedomú účasť na ich aktivitách. Počas šiestich rokov som nevynechal ani jedno stretnutie prezidentov 2. regiónu UIA, do ktorého Slovensko už tradične s ostatnými krajinami V4 patrí. Zúčastnili sme sa Svetového kongresu a Valného zhromaždenia v Seoule v roku 2017, na Svetovom fóre a Kongrese UIA v Baku v roku 2019 a boli by sme sa zúčastnili aj Svetového kongresu a Valného zhromaždenia UIA v Rio de Janeiro, ale tento event bol z dôvodu pandémie Covid-19 presunutý na rok 2021. Rozvíjali sme spoluprácu aj mimo UIA, napríklad s najväčšou organizáciou architektov v Ázii – ARCASIA. Ich zástupcov sme privítali v sídle SAS v Bratislave a na ich pozvanie som sa zúčastnil konferencie o kultúrnom dedičstve v Pakistane. Veľmi intenzívne spolupracujeme s našimi partnerskými spolkami architektov z krajín V4. Môjmu srdcu bola obzvlášť blízka spolupráca s našimi partnermi z Českej republiky, keď sme v roku 100. výročia vzniku Československej republiky, v roku 2018, spoluorganizovali na Pražskom hrade výstavu a akciu Pocta československej architektúre. Vďaka, uznanie a radosť našich starších kolegov, významných „československých" architektov, keď si prevzali na Pražskom hrade a niektorí neskôr v Slovenskej filharmónii diplom a medailu Jože Plečnika za rozvoj československej architektúry, ma presvedčili, že práca pre Spolok architektov Slovenska mala, má a bude mať zmysel.

Juraj Herrmann
prezident SAS 2015 – 2020

Spomienky na Alžírsko

Oldrich Černý

Juraj,
ubehlo už viac ako 43 rokov od doby, keď na východe u nášho veľkého brata dožívala Brežnevova generácia a u nás v Teškoslovensku doznievala normalizácia a nám sa naskytla možnosť práce v Alžírsku. Pracoval som vtedy v ŠPTÚ, v ateliéri u architekta Štefana Svetka. Dodnes neviem, čo bolo pre mňa hlavnou motiváciou, že som sa prihlásil. Či možnosť zabezpečiť rodinu, vidina dobrodružstva alebo pocit obmedzovania osobnej slobody. Najskôr všetky.

Treba pripomenúť, že v tom čase boli pri našej práci najväčším pokrokom pentelka, rotring, japonský lankový príložník, magnetická fólia na stôl a bulharská kalkulačka, ktorá mala miesto displeja žhaviace drôtiky, ktoré vydržali tak pol roka. O osobnom počítači (PC) sme síce už niečo započuli, ale pojmy ako laptop, tablet, internet a mobil boli čisté sci-fi. Prvý polrok 1981 bol vyplnený učením francúzštiny, vypĺňovaním rôznych žiadostí, písaním životopisov a prehlásení typu: na to mám svoj názor, ale nesúhlasím s ním. Samozrejme, že nechýbalo pozvanie na pohovor na Februárku (ŠtB). Našťastie pasy, víza, doložky a devízy vybavoval Hydroconsult.

Konečne, v jedno pekné skoré augustové ráno bola všetka zaplombovaná batožina (colný úrad) naložená v aute, my sme sa prvýkrát stretli a vyrazili sme, vlastne prvýkrát v živote, na tisíckilometrovú cestu. To sme si ale len mysleli, lebo hneď na hraničnom priechode v Bergu nás colníci prinútili vyložiť starostlivo naskladanú a zapečatenú batožinu z áut, aby skontrolovali, či za ňou niekoho nevyvážame na Západ. Zdržalo nás to dobré dve hodiny. Našťastie, o pár metrov ďalej na rakúskej strane si nás pasováci aj colníci ledva všimli.

Prvý deň sme dorazili až do malého mestečka Meersburg, prespali sme v lese pri meste a ráno sme pokračovali cez Bodensee kompou do Konstanz (Kostnica), potom smerom na juh do Ženevy. Tam sme sa trochu poprechádzali a vyrazili sme do Francúzska. Cesta prebiehala vcelku pokojne až do Avignonu, kde sme si chceli pozrieť Palais des Papes a autá sme nechali na parkovisku pri Rhône. Výsledok bol vykradnuté autá a vyšetrovanie na miestnej polícii. Ja som prišiel o koženú bundu a všetko, čo bolo v nej, vrátane vodičáku, 300 švajčiarskych frankov a o úplne novú kazetovú filmovaciu kameru Bauer. Po spísaní zápisnice nás vypoklonkovali a nám nezostávalo nič iné, len skonštatovať, že z chýb sa človek učí najlepšie.

Ďalšiu noc sme prespali v Aix en Provence a ráno sme sa stretli v Marseille pred Cathédrale la Major, ktorá stojí pár krokov od Grand port maritime de Marseille, s našimi staršími kolegami architektmi Ilĺjom Skočekom a Jozefom Hýbalom. V prístave čakal na nás veľký francúzsky trajekt Liberté a my sme sa všetci šťastne nalodili. Osobne som prvýkrát v živote, tridsaťdvaročný, opúšťal Európu. Všetko bolo až neuveriteľne perfektné. Pokojné Stredozemné more, výborné jedlo, večer možnosť zábavy. Dokonca sme videli veľryby a delfíny. Plavba trvala približne 23 hodín a tak na druhý deň poobede sme z promenádnej paluby vyzerali Alžír, cieľový prístav. Najprv sa vynoril spoza horizontu Martyrs Memorial – pamätník odboja – a neskôr biele kontúry hlavného mesta Alžírska. Nie nadarmo ho volali Biele mesto.

Po vylodení sme najprv museli absolvovať pasové procedúry a najmä nájsť autá, lebo ich vyloďovali prístavní robotníci. To už „velil" Ilĺja Skoček a úspešne nás priviedol do Blidy, až pred sídlo CNERU, kde sa nás ujal tamojší šéf personel Brahimi, ubytoval nás v jednom byte na sídlisku na severozápadnom okraji mesta a tak začal hneď na druhý deň náš pobyt a práca v Alžírsku. Blida (El Bouleida) bola vtedy malé mestečko vklinené do úpätia Blidského Atlasu, ktoré akoby strážilo jednu z prístupových ciest na juh krajiny. Nad ňou čnel 1 500 metrov vysoký masív Atlasu s Parc National de Chréa.

CNERU viedol riaditeľ Haisheur, o ktorom sme vedeli len toľko, že je Hadž (moslim, ktorý absolvoval púť do Mekky). Zamestnanci CNERU boli multinárodnostní, kostru tvorili naši (slovenskí) odborní projektanti

Dodo Sokáč a Jozef Bláha z Hydroconsultu, Milan Mušák, Jano Švihra a najstarší Anton Porubský. Neskôr pribudli aj ďalší (iste mi odpustia, že pre nedostatok času a už slabšej pamäte ich nebudem menovať). Ďalší kolegovia boli štyria Francúzi, dvaja Poliaci, jeden Turek, jeden Japonec, domáci architekt Mustafa Toueibia a zo desať tzv. technisienov (kresličov). Po zoznámení s kolegami, či už európskymi alebo domácimi, sme sa pustili do bežnej práce, ktorá spočívala v projektovaní obytných zón a smerných územných plánov podľa francúzskej metodiky. Nebolo to spočiatku vôbec jednoduché, lebo bolo treba naštudovať stostránkové elaboráty prípravných fáz, samozrejme, písané po francúzsky. Pri tom nám veľmi pomohli najmä dvaja francúzski kolegovia a neskôr dobrí priatelia architekti Fransois Barucand a Pierre Vigier.

Hneď po prekonaní prvotných pracovných, administratívnych, bytových a množstva iných problémov nás začalo zaujímať samotné Alžírsko. Treba zdôrazniť, že to je najväčší štát Afriky s rozlohou 2,3 milióna km2 a s len 45-miliónovou populáciou. Geograficky je nesmierne rozmanitý. Na severe s takmer 1000 km dlhým pobrežím Stredozemného mora a zeleným pásom širokým cca 70 km so zelenočervenými vinicami a pomarančovníkm,i oddeleným od veľkej náhornej plošiny Atlasom a Džurdžurou. Za touto hranicou, tvorenou horami, sa rozkladajú rôzne polopúšte a púšte rozličných farieb, rozlohy a štruktúry.

Naše prvé kontakty začali prirodzene na severe. Alžír (El Džazair), hlavné mesto Alžírska, je akousi zmesou dvoch svetov – islamského a európskeho. Tak tam stoja v jednom meste mešita Ketchaoua a katedrála Notre Dame d´Afrique. Cez víkendy sme, samozrejme, chodievali na pláže. Vyskúšali sme všetky od Plage les Dunes, cez Plage de club des Pins, Morretti, Sidi Fredj, Zeralda, Plage Pirate až po Plage Matares a Chenoua plage v Tipase. Tipasa patrí k unikátnym starovekým mestám (tak ako Djemila a Timgad). Založili ju Púni a Rimania ju prestavali na krásne mesto. Dnešné ruiny sú veľmi pôsobivé. Ani nie 8 km od Tipasy stojí na malom pahorku monumentálna hrobka berberského kráľa Jubu II. Za ženu mal Kleopatru Seléne, dcéru Kleopatry a Marka Antónia. Pri ďalších víkendových výletoch sme na severovýchode obdivovali Constantine, ktoré v staroveku dostalo meno na počesť cisára Konštantína Veľkého. Stojí na dvoch brehoch hlbokého útesu a má prezývku Mesto mostov. Asi 80 km južne od Constatinu leží Timgad s rozľahlými rímskymi ruinami a 80 km západne Djemila. Tu je možné vidieť rímske divadlo, oblúk cisára Caracallu a rímske fórum, ktoré dal postaviť Septimius Severus.

Na západ sme vyrazili s kolegami Jankom Dolejším a Slavom Chorvátom, cez veľkým zemetrasením (1980) postihnuté mesto Chlef, kde potom architekt Dolejší pracoval, do Oranu a Tlemsenu. Oran je druhým najväčším mestom Alžírska s dominantnou pevnosťou nad mestom. Výraznú stopu v kultúre a architektúre tu zanechali Osmani aj Francúzi. Tlemsen je jedinečné mesto, ktoré poznali už Rimania a neskôr ho ovládli rôzne islamské dynastie.

Juraj, iste si spomínaš na náš prvý spoločný „výjazd na juh". Myslím, že to bolo začiatkom zimy 1982. V Alžírsku už boli s nami naše rodiny aj s deťmi. Dadula mala vtedy jeden a pol roka a Markus tri. Prvou zastávkou bola Biskra, kde pracovali naši kolegovia (tak ako vo Ouargli). Odtiaľ sme medzi Chottmi (soľnými jazerami) Melghir a Felrhir prešli do El Ouedu. Pokračovali sme cez Ouarglu k jedinečnému údoliu M´Zab. Je obkolesené nedoziernymi pieskovými dunami, v akejsi depresii. Tam je na pahorkoch umiestnených niekoľko dediniek (mestečiek), na vrcholoch s typickými štvorrohými mešitami. V pamäti mi ostali len tri: Ghardaia, Melika a Beni Isguen. Toto miesto som počas môjho pobytu v Alžírsku navštívil viackrát.

Juraj, spolu sme v Alžírsku prežili 3 roky plné zážitkov, dobrých aj menej dobrých (tie, našťastie, časom vybledli a zapadli do zabudnutia). Mali sme možnosť poznať aspoň časť tejto obrovskej islamskej krajiny s jej kultúrou a históriou. Čo je ale pre mňa najdôležitejšie, spoznali sme množstvo ľudí, z ktorých sa mnohí stali našimi priateľmi a zostali nimi dodnes. Prajem Ti veľa síl a zdravia, aby si mohol pokračovať vo svojej projektovej a pedagogickej činnosti.

Tvoj kolega a priateľ Oldo.

Ing. arch. Oldrich Černý ml.
október 2024

„Priatelia sú spolu, aj keď sú odlúčení, bohatí, aj keď sú chudobní, silní, aj keď sú slabí a – čo je najzvláštnejšie – žijú ďalej, aj keď zomreli." Cicero

Kamaráti v práci i na lyžovačkách
Pavel Suchánek

S Jurom Herrmannom sme generační súputnici. Naše vzájomné cesty sa počas obdobia 50 rokov občas prekrížili, občas išli spoločne či rovnobežne. Na škole sme sa viac-menej míňali, Juro končil o tri roky skôr. Po prvýkrát sme sa pracovne stretli v ateliéri 05 bývalého ŠPTÚ na Jiráskovej (dnes Ventúrska) ulici v roku 1985. Juro po návrate z Alžírska nastúpil do skupiny architekta Štefana Svetka, kde intenzívne pracoval na projekte atypického minisídliska (vzhľadom na vtedajšie pomery) 226 bytov na bratislavskom Machnáči. Napriek všetkým zložitostiam prelomového obdobia dokázal pri projekte vydržať až do dokončenia realizácie a potom tam aj dlhé roky býval.

Spolu s Dušanom Krepopom sme rýchlo vytvorili trojku kamarátov a pracovných kolegov. Myslím, že všetci sme boli dobrí tímoví hráči a dobre nám to klapalo. Prišli súťaže – veľvyslanectvo v Šanghaji, pavilón pre Expo Sevilla, dve kolá súťaže na Hlavnú stanicu v Bratislave či Expo 95 s viedenským ateliérom architekta Czernina. Veľkým zážitkom bola naša účasť na projekte Hotela Forum (dnes Crowne Plaza) v Bratislave a vďaka veľkorysému prístupu starších kolegov a vedenia ŠPTÚ aj náš dvojmesačný pobyt v projektovom tíme CBC v Paríži, čo bolo v tom čase naozaj výnimočné. Juro sa vždy prejavoval ako skvelý tímový hráč, tvorivý, pracovitý a vytrvalý.

Rozpad ŠPTÚ nás zastihol nepripravených. Veľké projekty sa zastavili alebo úplne zanikli, rozpadli sa ako domček z kariet. Pokúsili sme sa ešte fungovať v novozaloženom podniku (v dedičstve po ŠPTÚ) Pentarch, kde Juro opäť raz prejavil dostatok odvahy a prijal funkciu riaditeľa. Bola to však už iba labutia pieseň za prvým obdobím nášho profesijného života.

V nasledujúcom období sme sa uberali podobným paralelným smerom – každý vo vlastnom ateliéri. Kamarátsky sme sa stretávali na spoločných lyžovačkách či večerných výletoch za plávaním a na halászlé do Maďarska. Krátko sme spolupracovali pri príprave Panorama City v Bratislave.

Juro od skončenia školy prejavoval veľkú snahu aj o uplatnenie sa v zahraničí a o spoluprácu so zahraničnými architektmi a investormi. Pracoval v Alžírsku, vo Viedni, spolupracoval s ateliérom R. Boffila, s francúzskou firmou PSA, a mnohými ďalšími. Vždy mal dosť odvahy a sebavedomia na to, aby sa vrhol do nových, ešte neprebádaných, vôd.

Voči architektonickej profesii cítil vždy aj osobnú zodpovednosť. Viedlo to k jeho spoločenskej angažovanosti v médiách (rozhlas, televízia, denná i odborná tlač), kde sa vyjadruje k aktuálnym architektonickým témam, dlhé roky aktívne pracoval v SAS aj v SKA a aktívne sa podieľa na výchove mladej generácie architektov, čo považuje za svoju profesijnú povinnosť.

Vo svojej práci vždy prejavoval veľa tvorivosti, odvahy, húževnatosti a vytrvalosti. Od svojich projektov, aj keď bolo veľakrát zle, nikdy nedokázal odísť, vždy vydržal zlé časy, pomaly ich posúval vpred a trpezlivo čakal na lepšie časy až do ich úspešného konca.

Ing, arch. Pavel Suchánek
október 2024

Môj spolužiak a kolega Juraj Herrmann

Jarmila Húsenicová

„Architektúra sa musí vysvetliť sama. Musí to byť veľmi jasné, takmer by sa dalo povedať, že jednoduché." David Chipperfield

Ing. arch. Juraj Herrmann, hosťujúci profesor na Stavebnej fakulte Slovenskej technickej univerzity, sa prezentuje hlbokými znalosťami a vzdelaním, mimoriadnym spoločenským šarmom, priateľským vystupovaním a leskom jeho harmonickej osobnosti.

V roku 1971 sme začali spolu v jednom krúžku študovať na Slovenskej vysokej škole technickej a v roku 1977 sme Fakultu architektúry ukončili s červeným diplomom. Juraj svoju diplomovú prácu – projekt sobášnej siene v bratislavskej Dúbravke – zrealizoval, v rokoch 1977 – 1981 pracoval ako projektant v Štátnom projektovom a typizačnom ústave v Bratislave. Študentské roky s férovým Jurajom boli plné prácneho rysovania rukou, škicovania na duplex a teoretického štúdia – výpočty zo statiky a dimenzovanie navrhovaných konštrukcií, urbanizmus a územné plánovanie, dejiny architektúry atď. Praktické poznatky z antiky, stredoveku i súčasnej modernej architektúry a urbanizmu sme získali počas atraktívnej exkurzie nášho ročníka autobusom v Taliansku a San Marine s majstrom Várakozóm. Socializačné účinky zájazdu sa prejavili opakovanými návštevami vinární, najmä v okolí Obchodnej ulice (napr. na Vysokej 44). Na konci štúdia sme v slnečných jesenných dňoch boli vyslaní na zemiakovú brigádu pri Lučenci a bývali a zabávali sme sa v obľúbenom motoreste Halier.

Cieľavedomý talentovaný tvorivý architekt Juraj Herrmann sa vyznačuje snahou dosiahnuť vyváženosť medzi racionálnym prístupom v tvorivom uvažovaní a potrebou hľadania krásy v architektúre v kontexte s jej prostredím, hľadania elegantných proporcií a tvarovania stavieb. Juraj Herrmann rozhodne patrí medzi najvýznamnejších súčasných slovenských architektov. Z nášho ročníka 1971 – 1977 je určite najlepší. Od roku 2015 bol prezidentom Spolku architektov Slovenska a reprezentuje slovenskú architektúru doma i vo svete na platforme UIA (Union Internationale des Architectes), ktorej je SAS členom.

V rokoch 1990 až 1992 pôsobil ako externý pedagóg na Fakulte architektúry STU v Bratislave, kde vyučoval architektonickú tvorbu a navrhovanie obytných a občianskych stavieb. Od roku 2016 spolupracuje a od roku 2017 je hosťujúcim profesorom na Katedre architektúry na Stavebnej fakulte STU v Bratislave, zabezpečuje prednáškovú činnosť v medziodborovom študijnom programe Pozemné stavby a architektúra (PSA), vyučuje architektonickú tvorbu a navrhovanie obytných a občianskych stavieb, vedie ateliéry v rámci blokovej výučby v učebno-rekreačnom zariadení v národnej kultúrnej pamiatke v Kočovciach – Urbanistická štúdia sídla a Urbanistická štúdia zóny – so študentami v spolupráci so starostami a predstaviteľmi samosprávy mikroregiónu Červený Kameň. U študentov obľúbený pedagóg úspešne vedie diplomové práce atď.

Juraj Herrmann zabezpečil účasť študentov v medzinárodných študentských architektonických súťažiach (napr. Inspireli Awards, finále študentskej architektonickej súťaže UIA v Číne).

Ing. arch. Juraj Herrmann, hosťujúci profesor, má mimoriadne zásluhy na zvyšovaní úrovne štúdia na študijnom programe Pozemné stavby a architektúra (PSA) na Katedre architektúry Stavebnej fakulty STU. Vo svojej pedagogickej praxi využíva celoživotné odborné poznatky a praktické skúsenosti získané vlastnou projektovou architektonickou činnosťou. Svojimi brilantnými postrehmi prináša cennú konfrontáciu architektonického vzdelávania na Stavebnej fakulte STU a aktuálnych požiadaviek z praxe.

doc. Ing. arch. Jarmila Húsenicová, PhD.
október 2024

Bola to doba pre odvážnych
Helena Vojtková

Pána architekta Herrmanna som spoznala v septembri 1998.

Školu som skončila v roku 1997, naša generácia si veľmi ťažko hľadala prácu. Veľké projekčné ústavy už neexistovali, architekti pracovali v malých kolektívoch. Práce v upadajúcom systéme, ktorý stvoril Mečiar, bolo málo. Architektúru tých čias prezentujú najmä nákladné investície do bánk, drahé vily a po dobe socializmu niekoľko kostolov; mňa však oveľa viac zaujímali prostejšie témy, hlavne téma bývania. Ešte na škole sme študovali viaceré stavby bytov na Slovensku a vtedy nás zaujali bytové domy na Machnáči (autori Herrmann, Krepop, Svetko). A tak, keď som sa na jeseň roku 1998 vrátila zo zahraničného študijného pobytu zameraného na bývanie, naivne som zaklopala na dvere ateliéru Projekt – Team, ktorý sídlil v nebytových priestoroch bytových domov na Machnáči. Otvoril mi vysoký, rešpekt vzbudzujúci, ale veľmi otvorený pán – a na moje prekvapenie ma prijal do ateliéru.

V ateliéri som začínala s o pár rokov starším, ale už ostrieľaným, kolegom Patrikom Pavláskom. Ako mladej neskúsenej absolventke pre mňa pripravili relatívne náročné úlohy v rámci realizačného projektu, ale aj veľmi prajné prostredie – dobrý štart.

Po voľbách v novembri 1998 a nástupe reformnej Dzurindovej vlády sa Slovensko začalo postupne dynamicky meniť. Prichádzali zahraniční investori, čo naštartovalo ekonomiku a aj stavebníctvo. Bola to príležitosť pre tých, ktorí mali odbornosť, skúsenosti a odvahu.

Pán architekt Herrmann bol dokonale pripravený: bol architekt v najlepších rokoch s početnými realizáciami nielen na Slovensku, ale aj v Alžíri (1981 – 1984) a Viedni (1991 – 1992). Plynule rozprával tromi cudzími jazykmi, bol rozhľadený, scestovaný, mal noblesné vystupovanie. Nebál sa a dokázal niesť zodpovednosť.

Ateliér sa začal rozrastať. Postupne nás bolo v Projekt – Teame jedenásť. Práce sme mali veľa a bola pestrá.

Pracovali sme na projektoch nových (dnes už bežných) dispozičných druhov (obchodné centrá, hypermarkety, veľkoplošné kancelárie). Hľadal sa spôsob, ako tieto stavby vtesnať do legislatívy a noriem, ktoré na to neboli pripravené. Prichádzali nové technológie. Zahraničných investorov postupne vystriedali slovenské developerské skupiny s ťažiskom na stavby bytov a administratívy. Popri veľkých projektoch sme mali na stole vždy aj zaujímavé menšie projekty, rekonštrukcie a viaceré súťaže.

Práca v ateliéri bola dobre zorganizovaná, boli sme stabilný tím – architekti a stavební inžinieri, mladí ľudia a projektanti so skúsenosťami. Pán architekt Herrmann bol zrelou autoritou a lídrom, vedel sa na svojich ľudí spoľahnúť, vyžadoval zodpovednosť, ale poskytoval slobodu. Pri diskusiách vedel vždy pozorne počúvať, ale aj rýchle škicovať – pravou aj ľavou rukou (podľa toho, z ktorej strany sme sedeli). V štúdiách pár čiarami vyjadril koncepciu, v realizáku prakticky načrtol detail. Často nás ráno čakal na stole rukou precízne navrhnutý a v mierke zakótovaný pôdorys. Všetko fungovalo.

Oporou pri projektovaní bola aj pevná sieť veľmi dobre spolupracujúcich profesistov. Menej sa mailovalo a viac sa v rámci projektovania stretávalo osobne, pri dobrej káve a s úsmevom. Bola to doba komplexnej spolupráce a radosti z práce. Pracovalo sa efektívne a poctivo. S odstupom času však za najvzácnejšie hodnotím to, že aj keď sme sa rozrástli v pomerne veľký kolektív, udržali sme prostredie vzájomnej dôvery, dobrej komunikácie a priateľských vzťahov (trvajú dodnes). V ateliéri bola pohoda a sústredenie, čo viedlo k výsledkom. Stresy a tlaky

od investorov sa do ateliéru neprenášali; až neskôr som si uvedomila, že ich brzdil a usmerňoval pán architekt Herrmann. Nám, (vtedy) mladým architektom vytvoril veľkorysé prostredie učňovských rokov, kde sme mohli zbierať skúsenosti a odborne rásť – za dôstojných pracovných podmienok.

Ja som sa s ateliérom rozlúčila v septembri 2009, čakala som tretie dieťa. Stavebníctvo v tom čase čakala veľká kríza. Po kríze ateliér s vysokým nasadením dokončil v roku 2015 svoj najväčší projekt – obytné veže Panorama City. Podmienky v projekcii sa v nestabilnom a neistom pokrízovom trhu opäť veľmi zmenili, tlaky zosilneli.

Realizácie stavieb Polus, Carrefour, Eurotel, adaptácia objektov na Šoltésovej a Štefánikovej ulici, Lakeside, Tower 115, Panorama City atď. nám už ako skúsenejším architektom otvorili ďalšie pracovné možnosti a príležitosti.

Pán architekt Herrmann nasmeroval svoje tvorivé sily a poctivú značku Projekt – Team na projekty menších mierok, vo voľnejšej rodinnej zostave. Som veľmi rada, že popri ateliéri učí a odovzdáva svoje skúsenosti študentom. Budú skvele pripravení na učňovské časy! A veľmi im prajem, aby ich prežili tak dobre ako my, architekti v Projekt – Teame v rokoch 1996 – 2016.

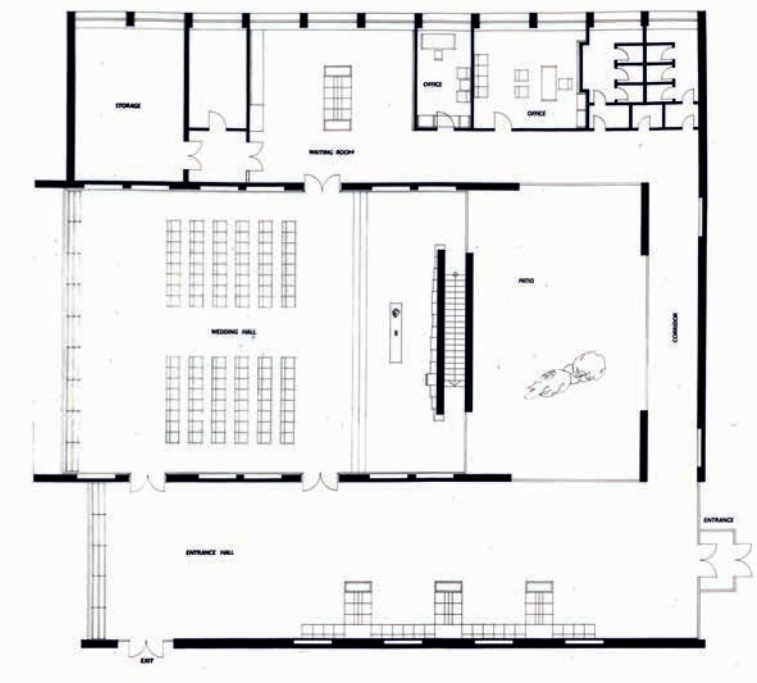
Poznámka pod čiarou bude osobná. Za jednu z najväčších výziev našej profesie považujem zladenie profesijného a osobného života. Aj to v ateliéri Projekt – Team fungovalo. Začínali sme ako „single" absolventi, postupne sme si založili rodiny a mali deti. Každú vianočnú kapustnicu bolo veselšie a bolo nás viac. A pán architekt Herrmann s Beou s nami držali krok. Bez úžasných „projekt-teamových" detí by opis tých časov ani pána architekta Herrmanna nebol kompletný!

Mgr. art. Helena Vojtková
október 2024

Diela
Vybrané práce

STORAGE
OFFICE
OFFICE
WAITING ROOM
WEDDING HALL
PATIO
CORRIDOR
ENTRANCE
ENTRANCE HALL
EXIT

SECTIONS
WEDDING HALL
PATIO
CORRIDOR

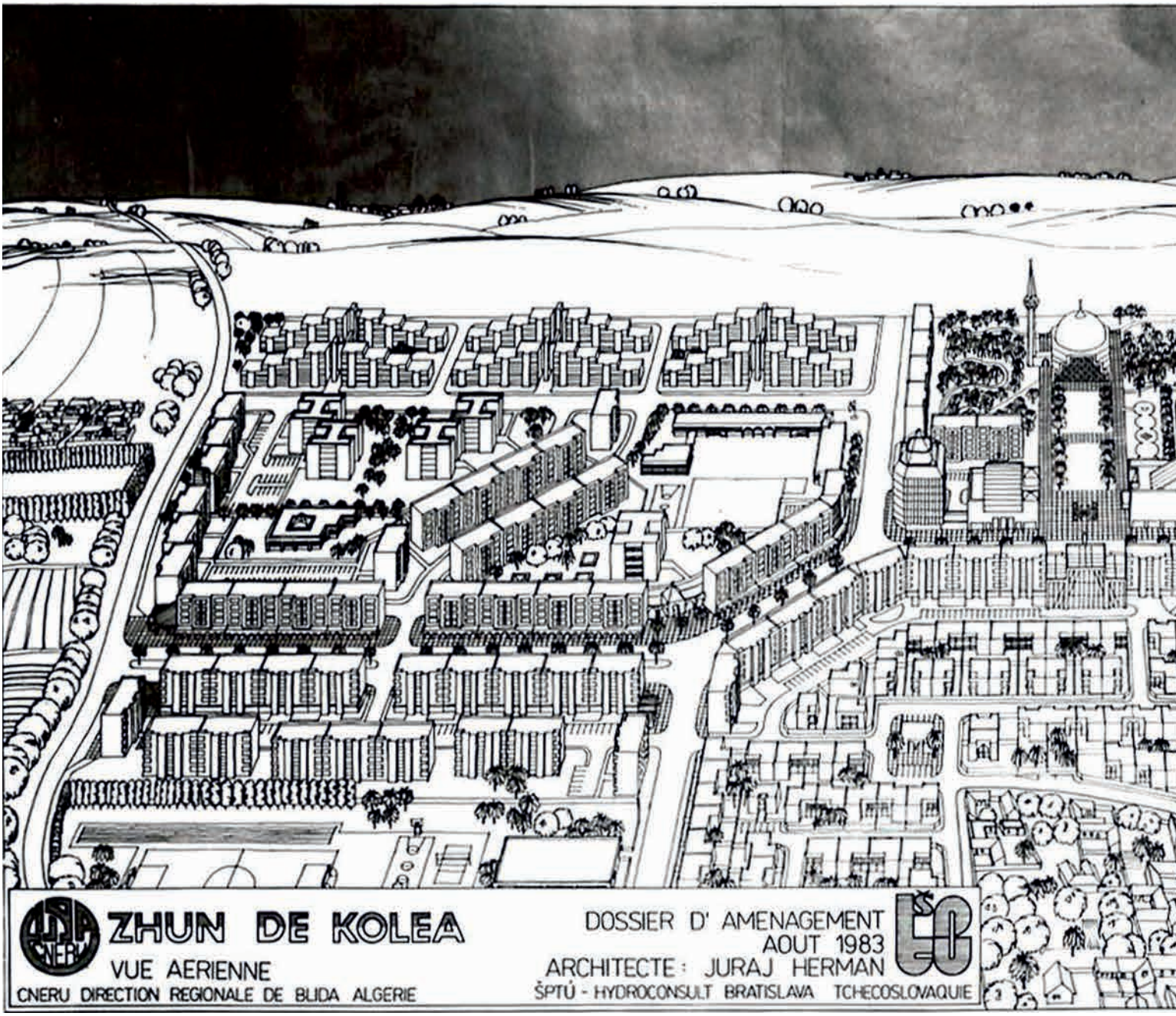

Interiér sobášnej siene
Miesto realizácie: **Bratislava, Dúbravka**
Termín dokončenia: **1977 – 1981**

Interiér Sobášnej siene v Bratislave – Dúbravke bol diplomovým projektom Juraja Herrmanna na Fakulte architektúry SVŠT v roku 1977. Stavbu vyprojektovala, v socialistickom záväzku, projektová organizácia Kovoprojekta š. p. V interiéri bol použitý atypický kazetový strop a čelná stena z farebne eloxovaných hliníkových platní a plechov. Výtvarné dotvorenie bolo od textilnej výtvarníčky Danici Vodovej a od sochárky Ladislavy Snopekovej. Podstatné časti interiéru sú dodnes súčasťou vybavenia kostola evanielickej cirkvi, ktorý sa nachádza v objekte bývalej sobášnej siene v Dúbravke.

ZHUN DE KOLEA

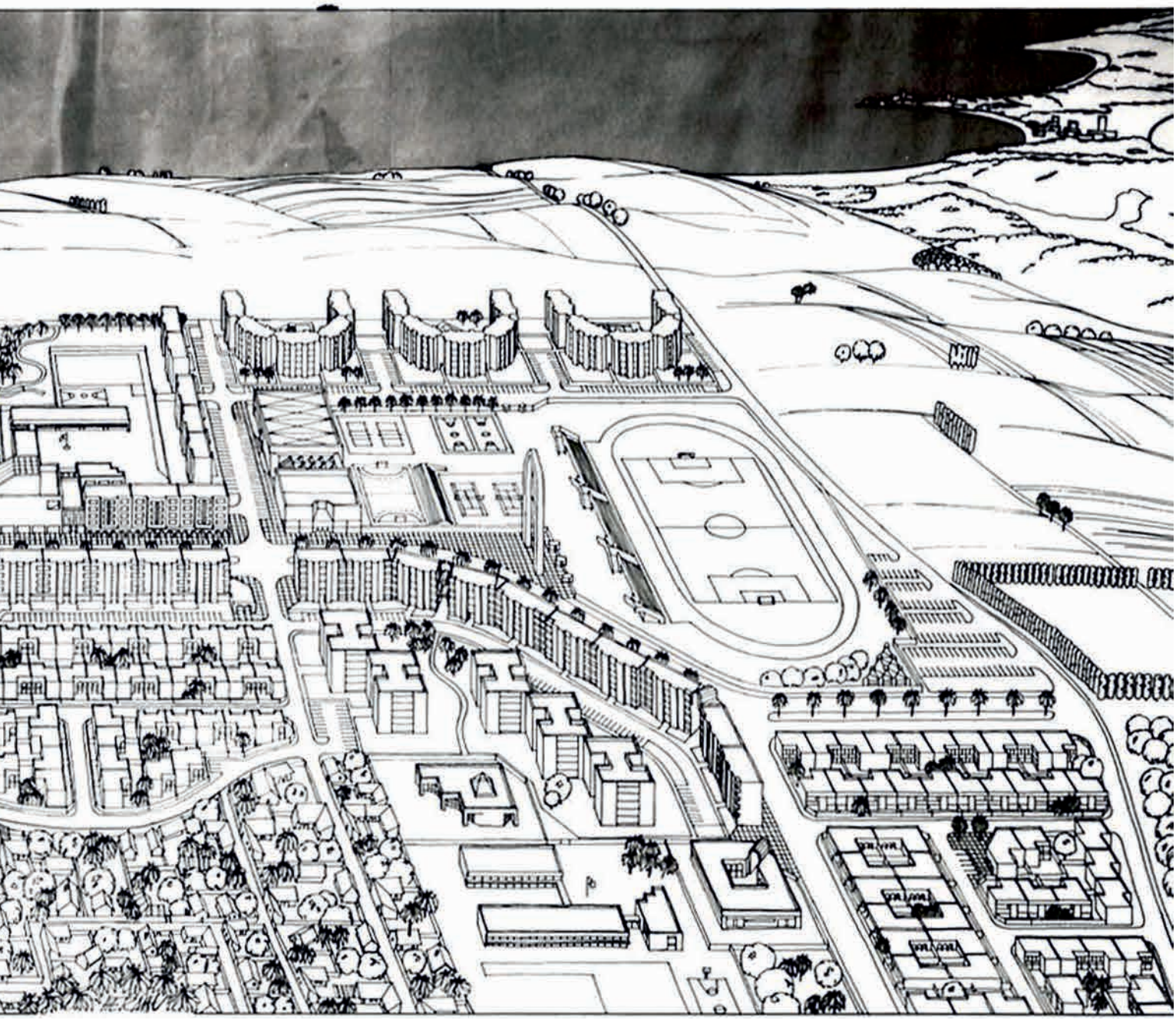
VUE AERIENNE

CNERU DIRECTION REGIONALE DE BLIDA ALGERIE

DOSSIER D' AMENAGEMENT
AOUT 1983

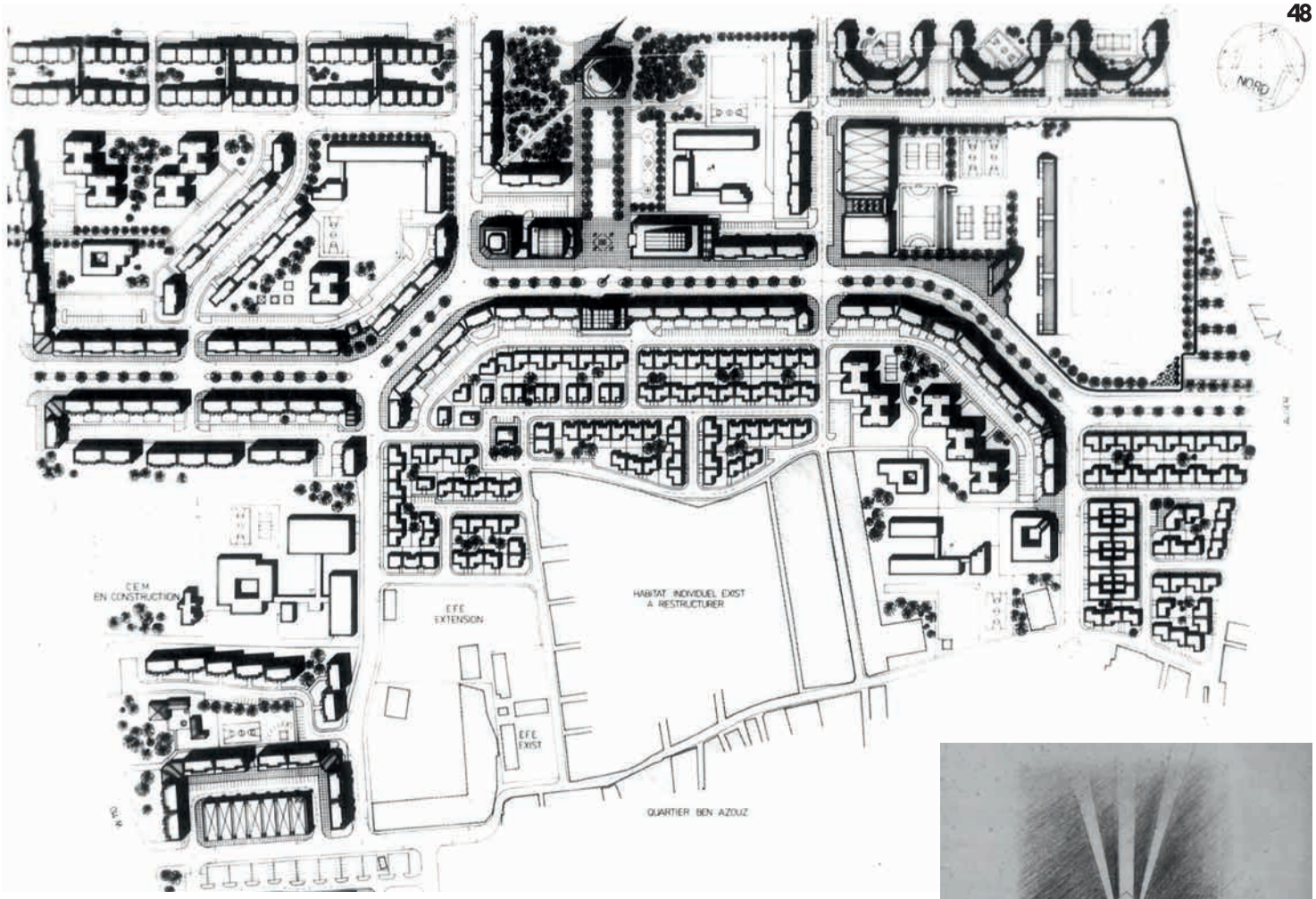
ARCHITECTE : JURAJ HERMAN

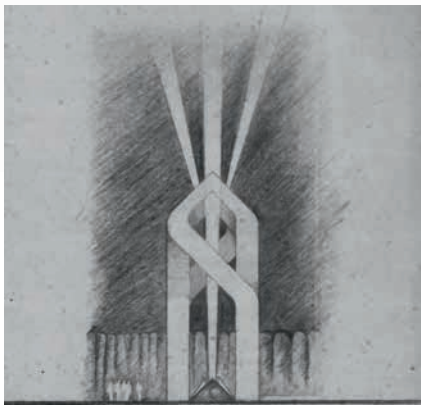
ŠPTÚ - HYDROCONSULT BRATISLAVA TCHECOSLOVAQUIE

Obytná zóna v meste Kolea v Alžírsku
Spolupráca: **CNERU Blida, Alžírsko**
Miesto realizácie: **Kolea, Alžírsko**
Termín dokončenia: **1983–2003**

Obytná zóna v meste Kolea v Alžírsku bola navrhnutá počas dlhodobého pracovného pobytu Juraja Herrmanna v rokoch 1981 – 1984 v tejto severoafrickej krajine. Jej realizácia bola potvrdená a zdokumentovaná pomocou modernej technológie Google Maps o 40 rokov neskôr.

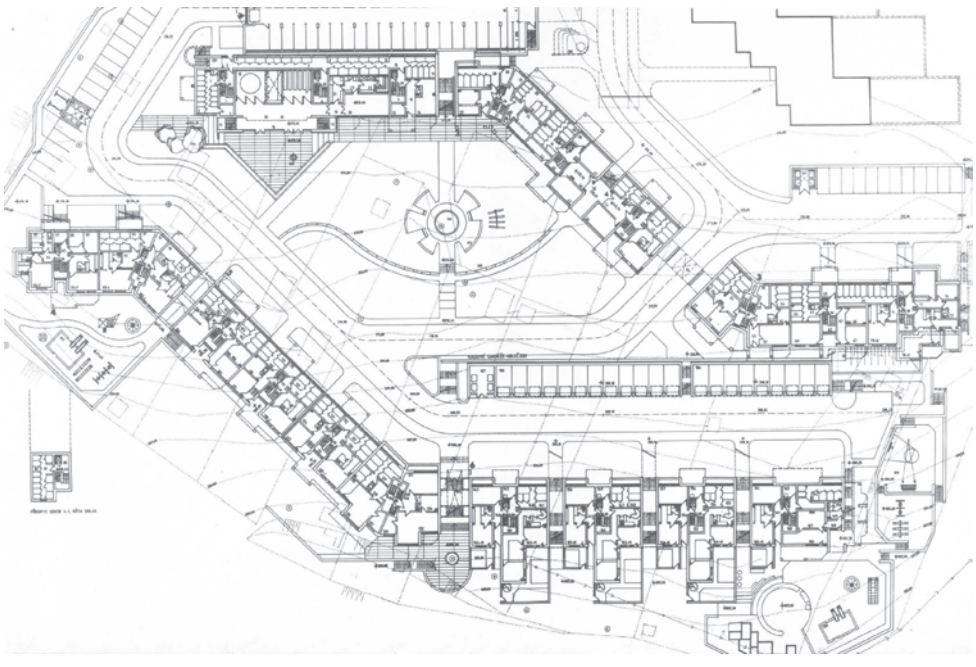
Návrh obytnej zónyv meste Kolea v Alžírsku (1983) △
Návrh na pamätník 20. výročia vypuknutia alžírskej revolúcie pre mesto Blida (1982) ▷
Google Maps (2023) - obrázok dole Kolea, Alžírsko ▽

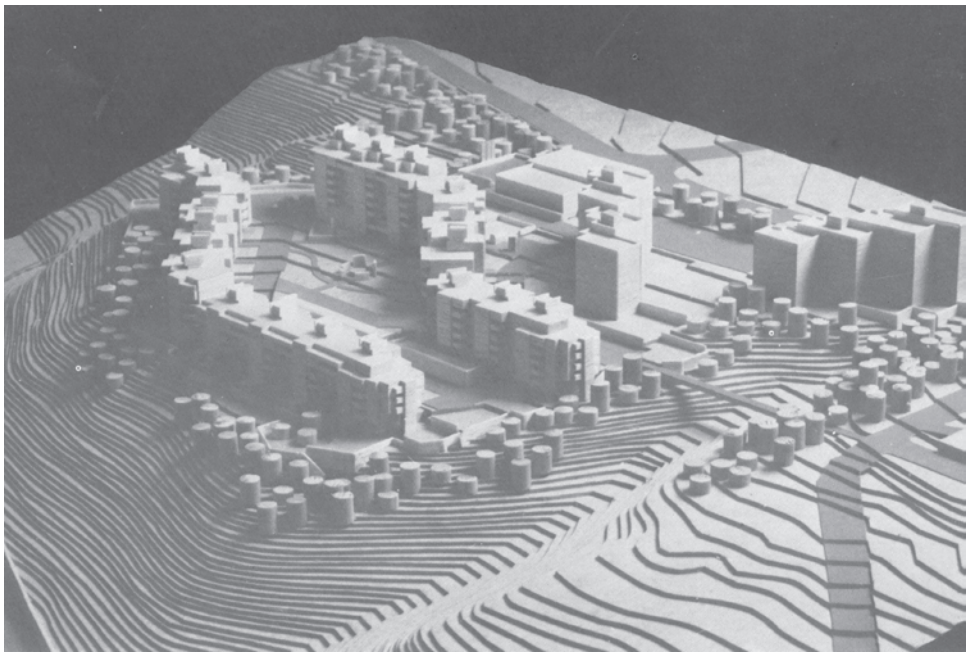
Obytný súbor Machnáč
Spoluautori: **Dušan Krepop, Štefan Svetko**
Miesto realizácie: **Bratislava, Drotárska cesta**
Termín dokončenia: **1995**

Komplex 226-tich bytových jednotiek na Drotárskej ceste je situovaný v atraktívnom prostredí bratislavského vrchu Machnáč. Objekty obytných domov sú maximálne sedempodlažné, radené v sekciách a tvoria voľnejšie hniezdo. Jednotlivé bytové jednotky sú pôdorysne riešené veľkoryso. Výsledkom je štruktúra sedemnástich typov bytov, od najmenších jednoizbových až po štvorizbové, s úžitkovou plochou od 38 m2 po 110 m^2.

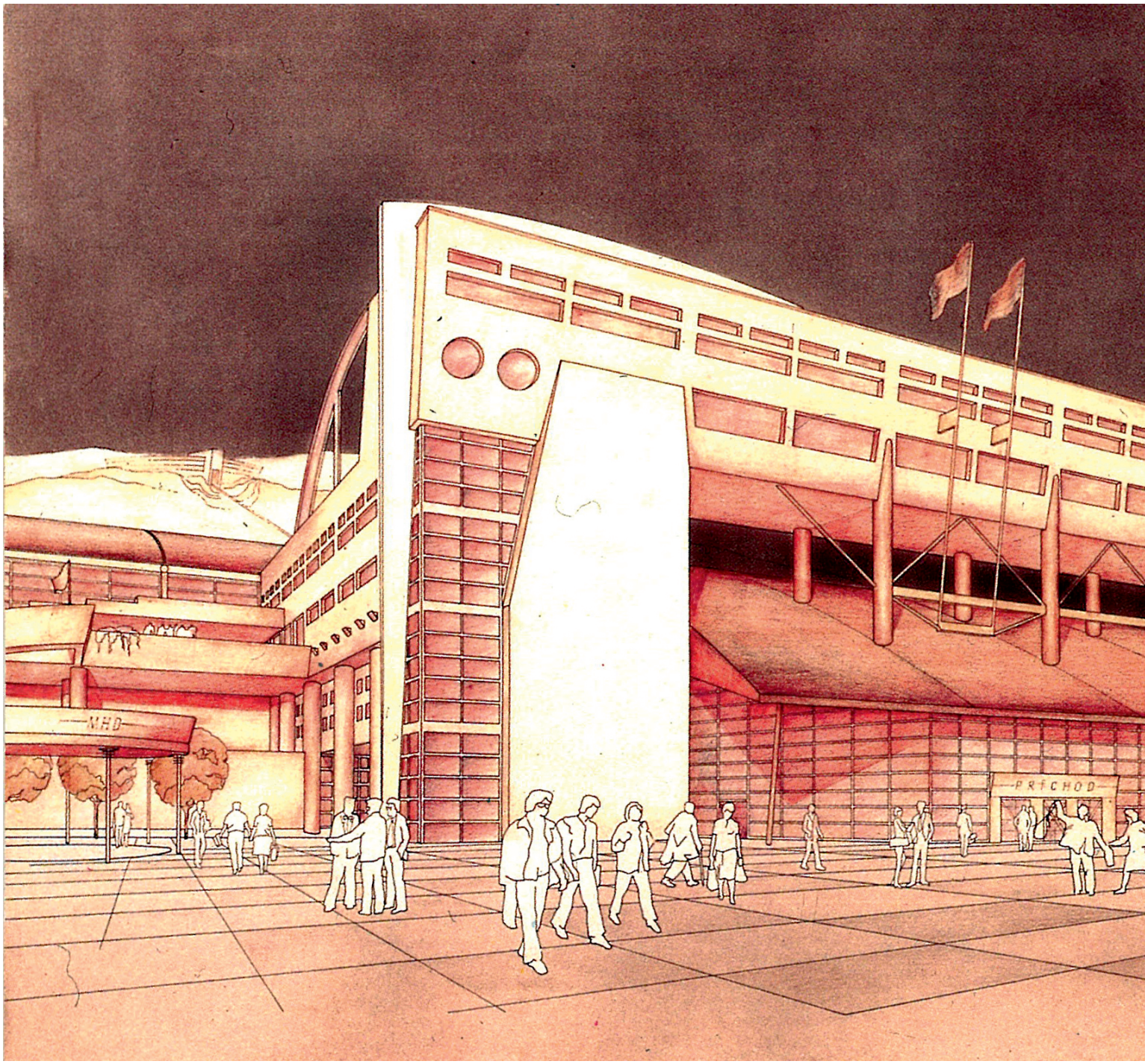

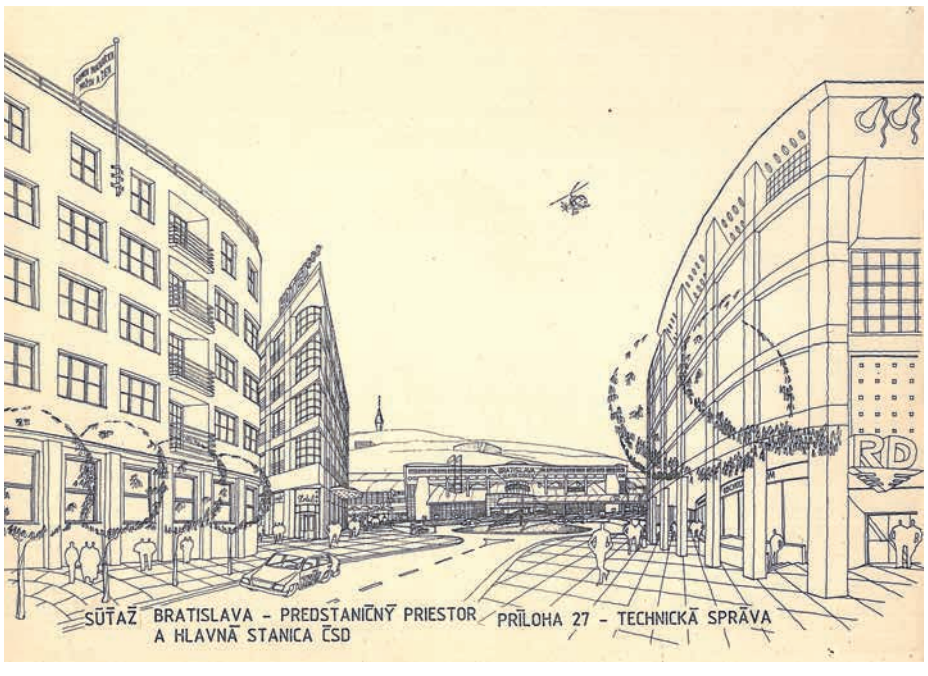

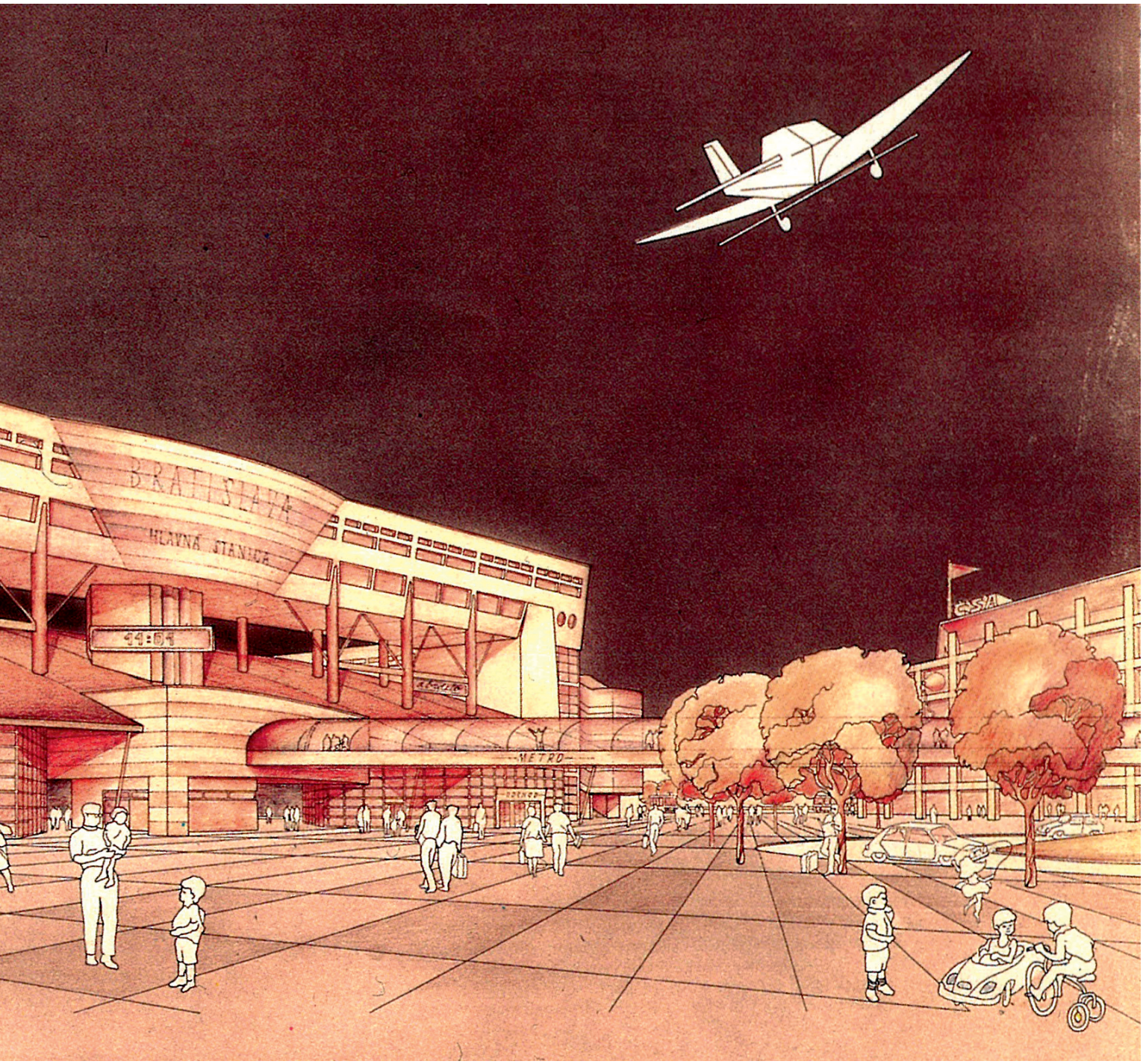

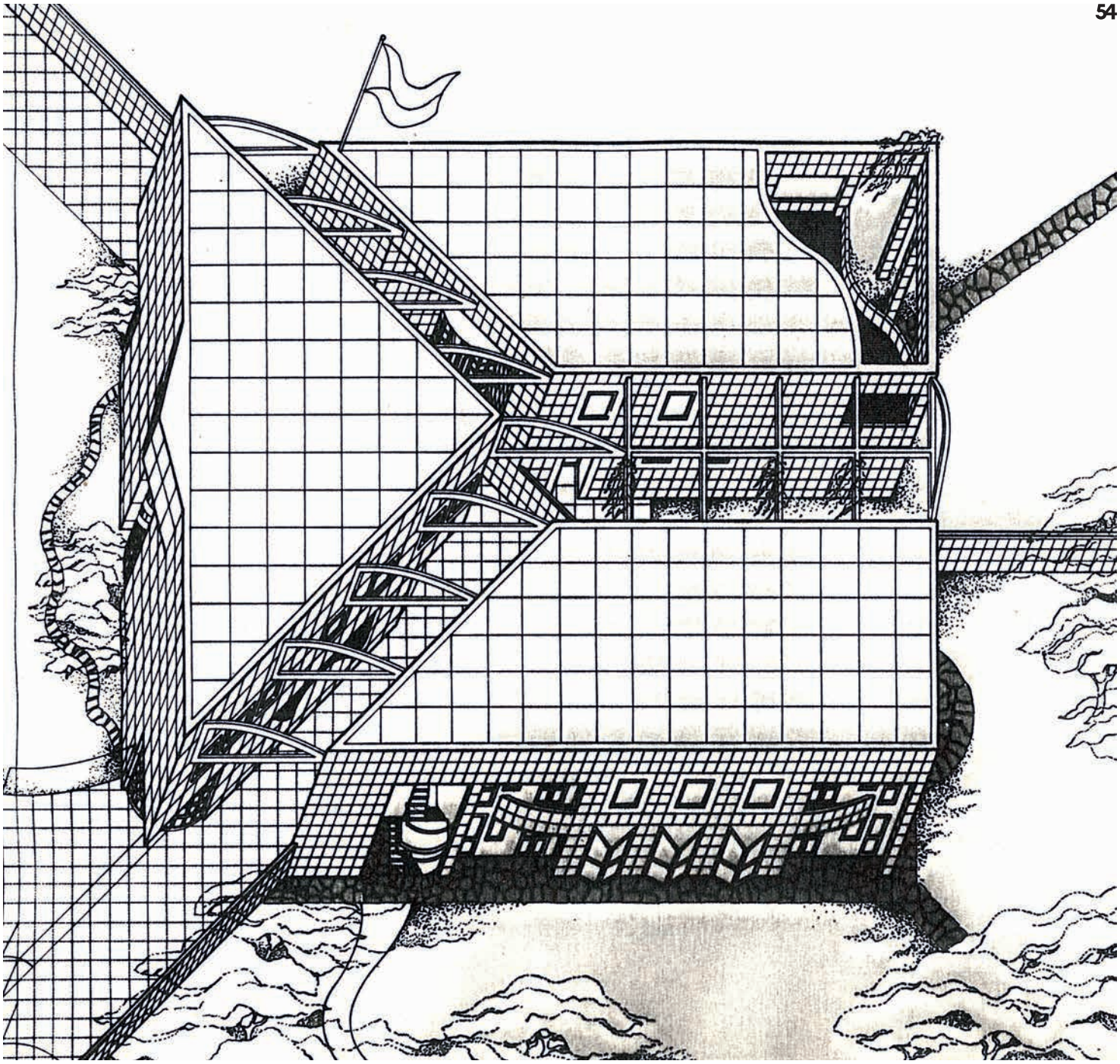
SÚŤAŽ BRATISLAVA – PREDSTANIČNÝ PRIESTOR A HLAVNÁ STANICA ČSD

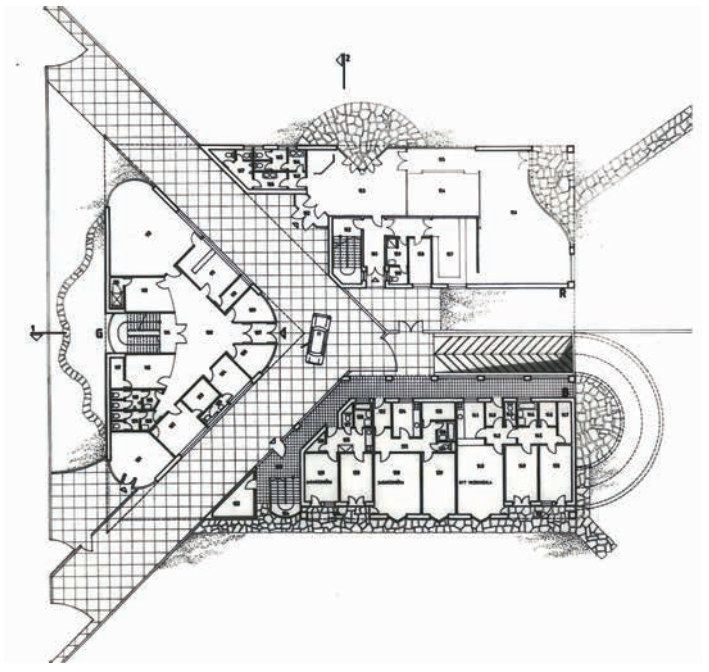
PRÍLOHA 27 – TECHNICKÁ SPRÁVA

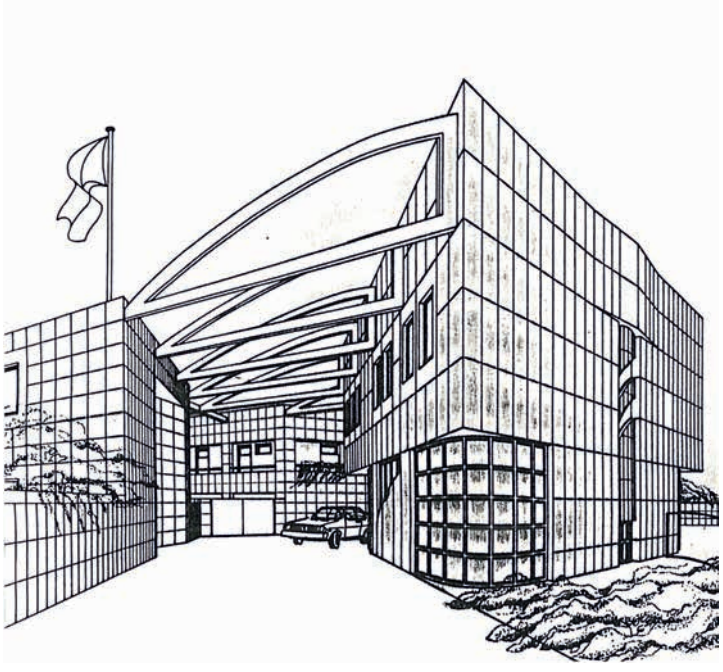

Predstaničný priestor a nová stanica ČSD v Bratislave
Spoluautori: **Dušan Krepop, Pavel Suchánek**
Miesto realizácie: **Bratislava**
Termín dokončenia: **1987**

Dvojkolová urbanisticko architektonická súťaž na dopravné riešenie severnej tangenty, predstaničného priestoru a novej Hlavnej železničnej stanice ČSD v Bratislave priniesla autorom J. Herrmannovi, D. Krepoxpovi, P. Suchánkovi a dopravnému inžinierovi M. Jurkovičovi 3. cenu v roku 1987.

ObytPavilón ČSFR pre EXPO 92 Sevilla
Spoluautori: **Dušan Krepop, Pavel Suchánek**
Miesto realizácie: **Sevilla**
Termín dokončenia: **1989**

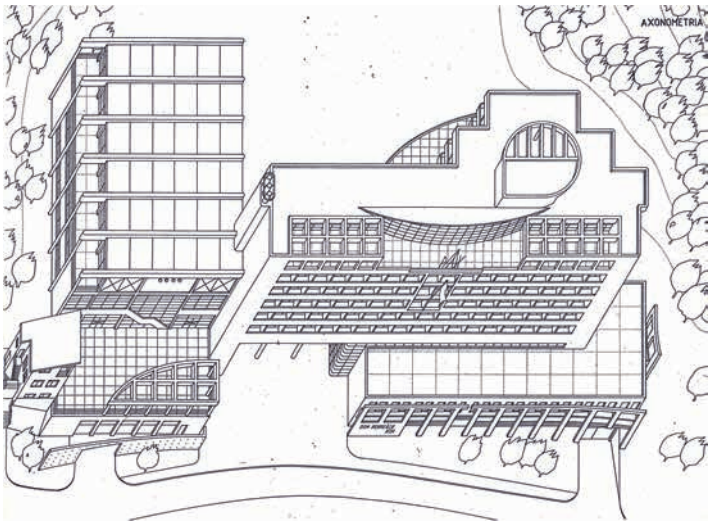
Symbol československej vlajky bol autormi prvýkrát použitý vo vnútropodnikovej súťaži ŠPTÚ na československá konzulát v Šanghaji. Následne s týmto konceptom získali autori odmenu v celoštátnej anonymnej súťaži na československý pavilón pre EXPO 92 v Seville.

Návrh regionálnej pobočky Tatra banky a.s. na Račianskej ulici v Bratislave. Autorská škica interiéru bankovej haly. △

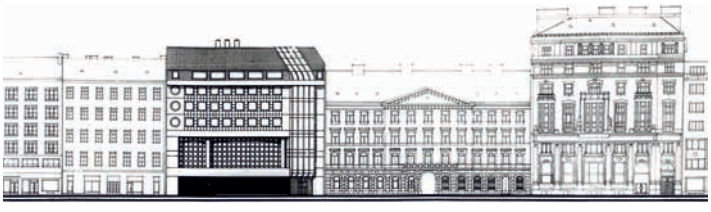
Spomienka na plavbu po Stredozemnom mori v rámci Svetového fóra mladých architektov (1987). Počas zastávky v Benátkach atmosféru mesta na vode zachytil Juraj Herrmann. ▽

Štúdia Zotavovne ROH na mieste bývalého kúpaliska na Žižkovej ulici v Bratislave (1989). △

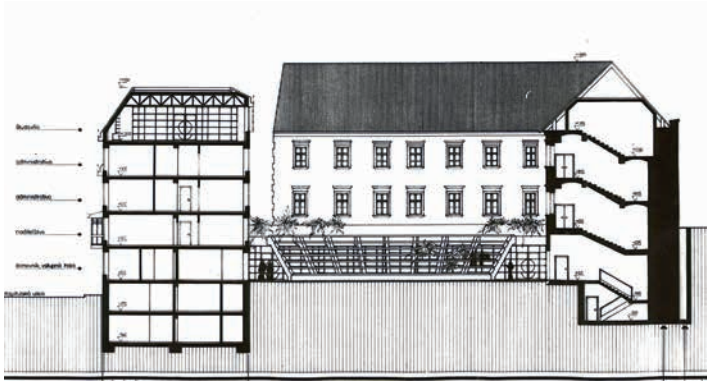
Štúdia zástavby prieluky medzi ulicami Laurinská a Gorkého v Bratislave. Diagonálna pasáž spája obe ulice a je zvýraznená i vo fasádach objektu (1986). ▽

△ Štúdia budovy Ľudovej banky na Vysokej ulici v Bratislave (1993)

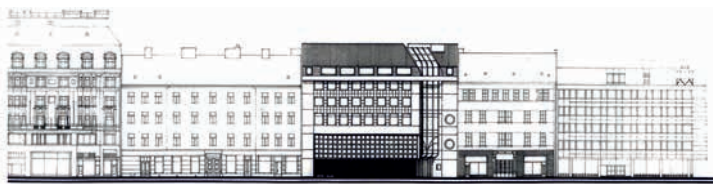
Rez rekonštrukciou a dostavbou Eszterházyho paláca ▽ pre Archív mesta Bratislavy (1981–1985)

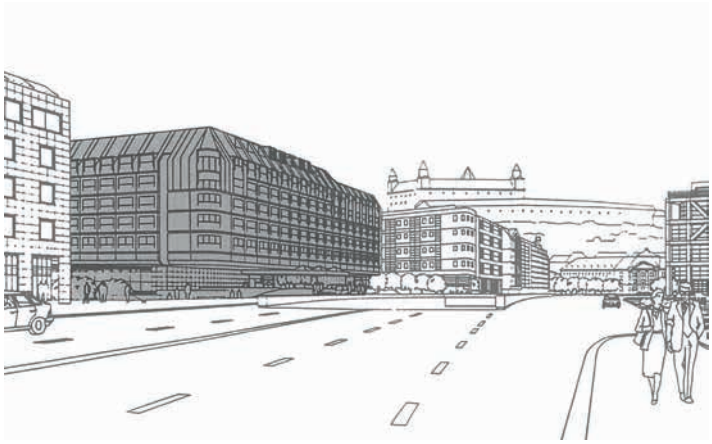

△ Štúdia dostavby Hotela Crowne Plaza s obchodnými priestormi situovanými do Obchodnej ulice. Autor J.Herrmann 2006.

▽ Štúdia zástavby prieluky medzi ulicami Laurinská a Gorkého v Bratislave. Diagonálna pasáž spája obe ulice a je zvýraznená i vo fasádach objektu (1986).

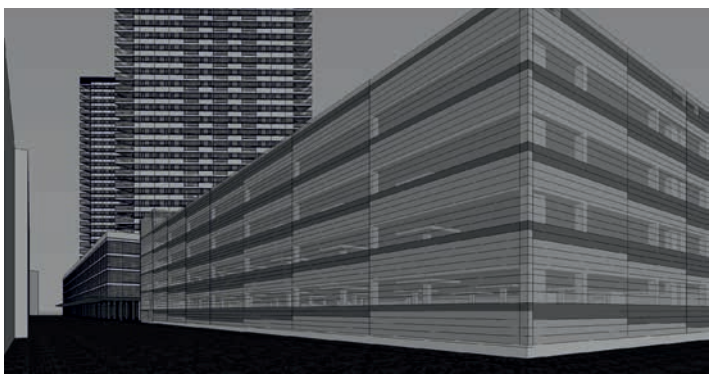
Perspektíva Hotela Forum do vyzvanej súťaže z pera J. Herrmanna. △

Súčasná fotografia s novým názvom hotela.▽

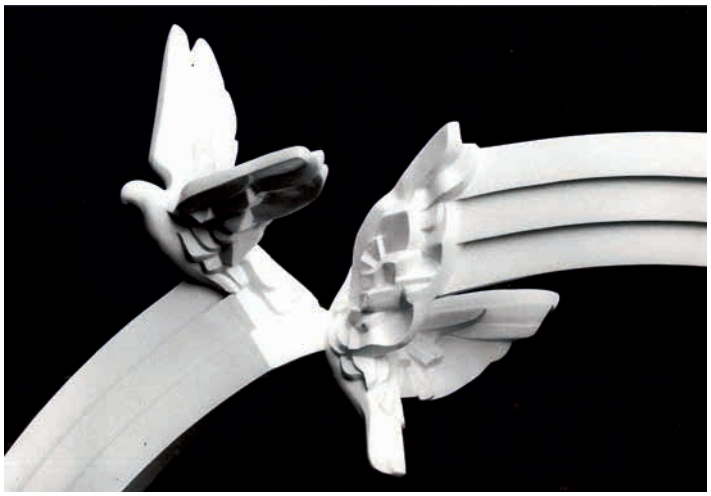

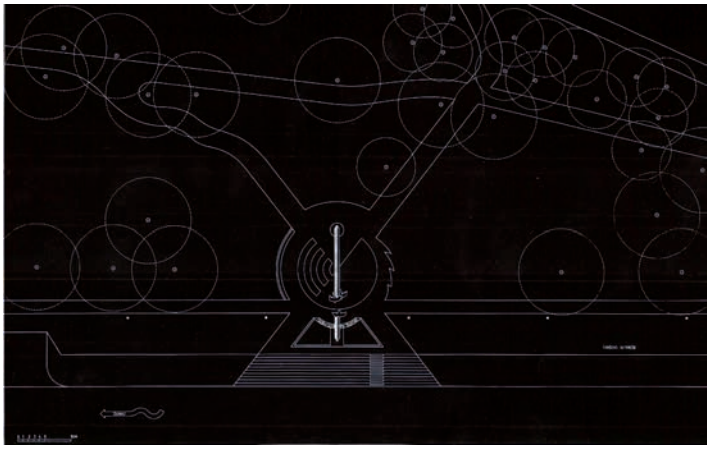
Parkovací dom/ Parking House (2008–2011) △▽
J. Herrmann, P. Pavlásek, J. Valachovičová, D. Mikunda

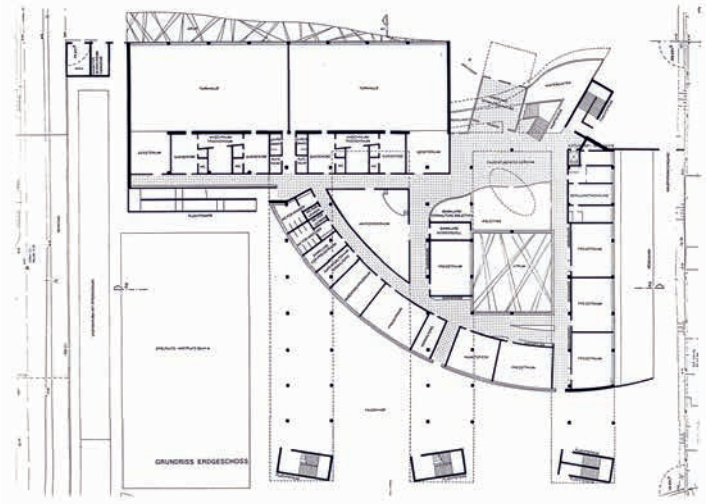
▽△ Pamätník „Bratislava mesto mieru" (1988)
J. Herrmann, akad. soch. L. Sabo, akad. soch. P. Šváral,
ing. arch. P. Čavara

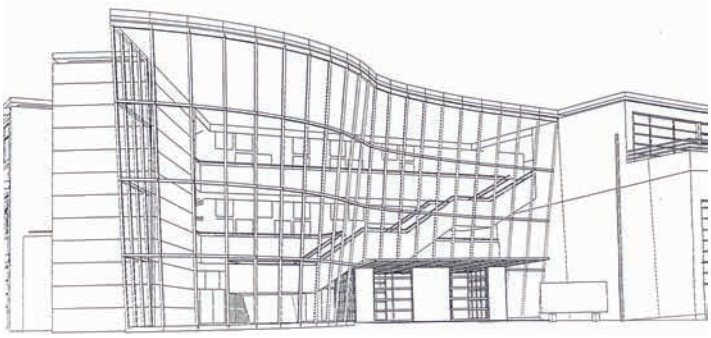
△Víťazný návrh z výtvarnej súťaže na pamätník „Bratislava mesto mieru". Pre prípravu realizácie návrhu bol autorský kolektív rozšírený o akad. soch. Petra Švárala a o Ing. arch. Petra Čavaru. Po Nežnej revolúcii návrh nebol zrealizovaný.

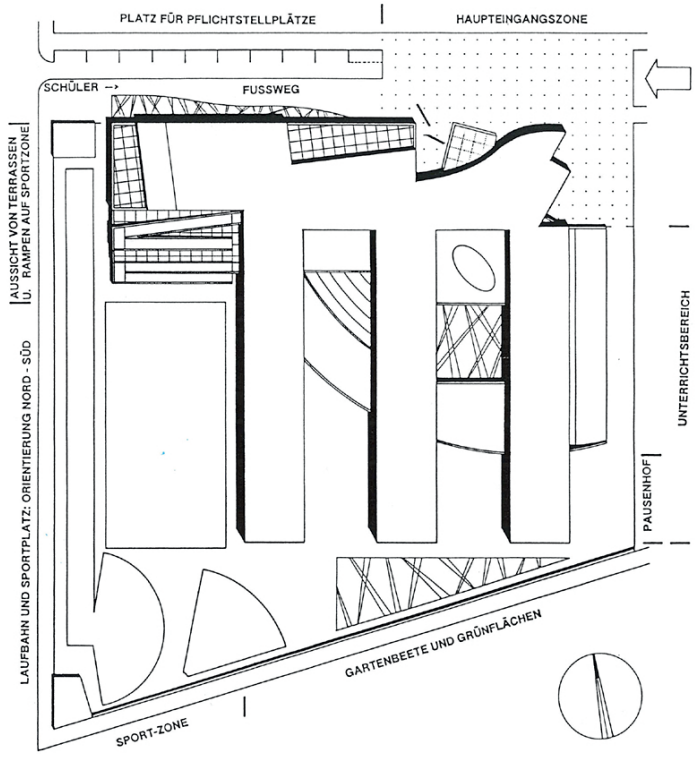

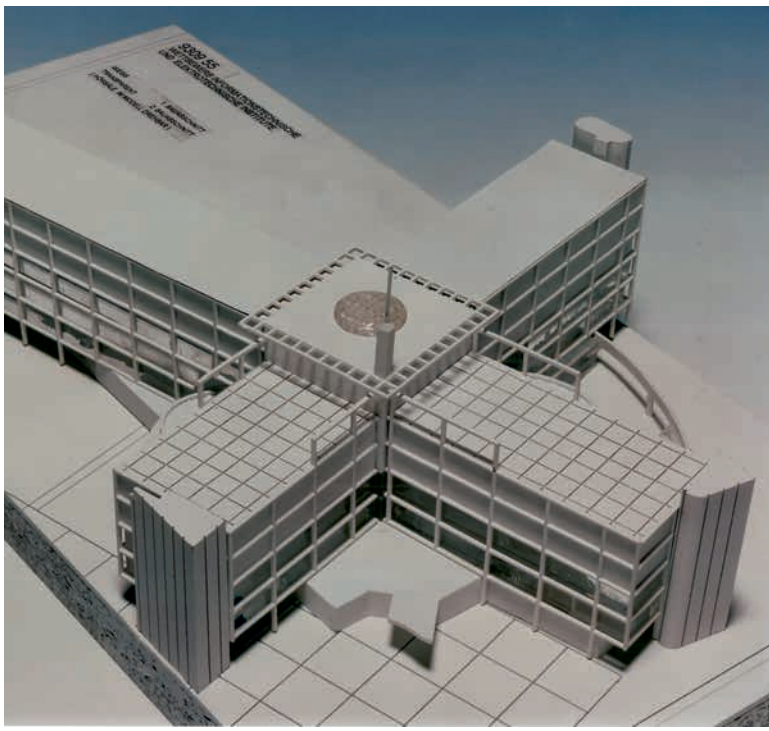
Základná škola vo Viedni (1993) △

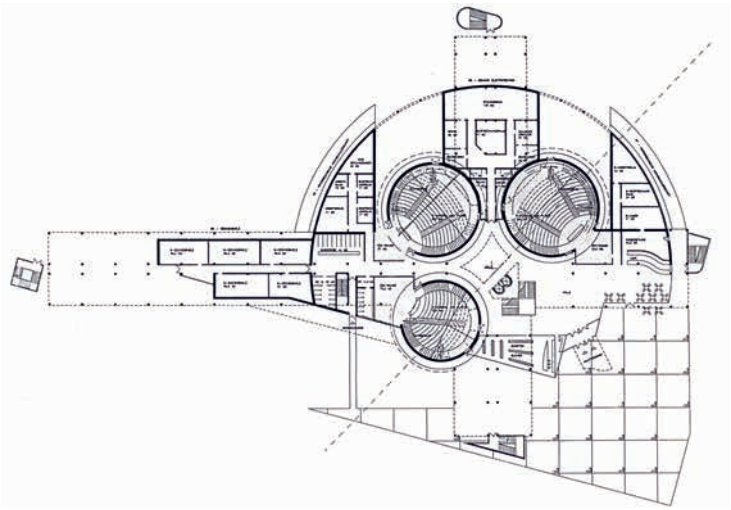
Návrhu základnej školy vo Viedni pre Architekturbűro Leibetseder dominuje dynamicky tvarovaná vstupná hala. Triedy sú umiestnené do troch pásových hmôt na 2. a 3. nadzemnom podlaží a z časti levitujú nad školským dvorom.▽

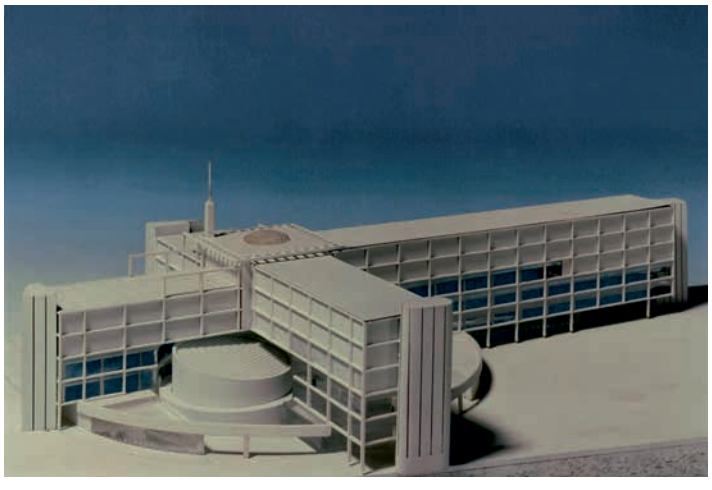

△ Technologický inštitút v Grazi (1993)

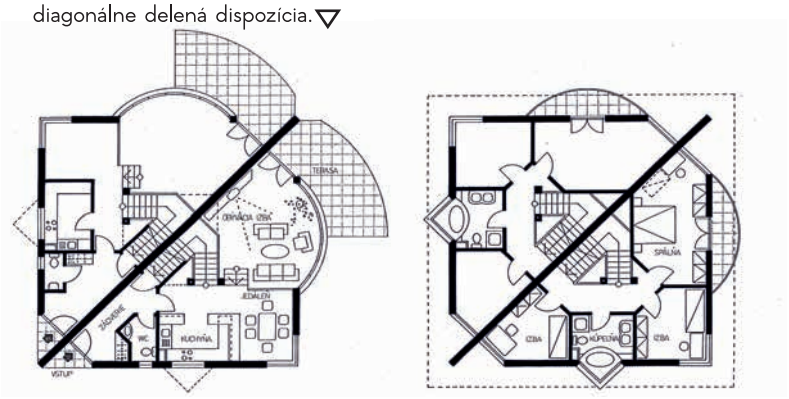
▽ Súťažný návrh na Technologický inštitút pre Univerzitu v Grazi je z roku 1993. Tri kruhové posluchárne rotujú dookola ako disky počítača. Môžu byť orientované všetky tri spoločne do centrálnej viacpodlažnej haly, alebo do jednotlivých laboratórií (na obrázku), alebo každá poslucháreň do átria so zeleňou.

Rodinný dom v Klosterneuburgu △

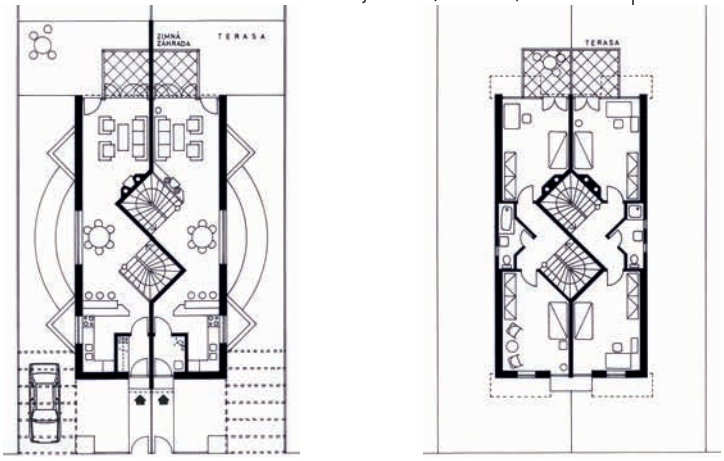
Vila Pyramis v Klosterneuburgu bol realizovaný podľa návrhov Juraja Herrmanna v roku 1994. Charakterizuje ho symetricky diagonálne delená dispozícia. ▽

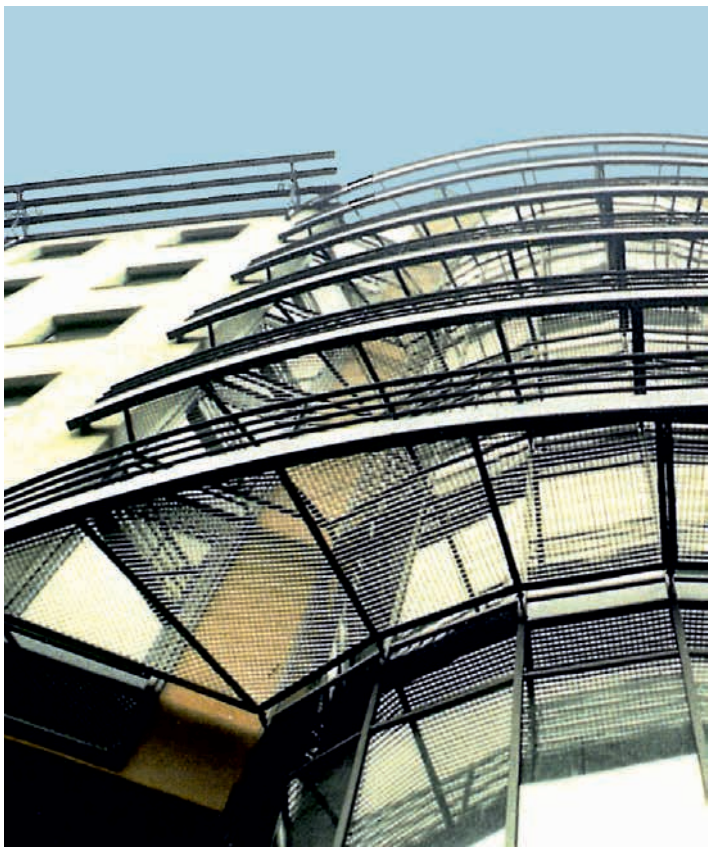

Obytný dom vo Viedni (1995) △

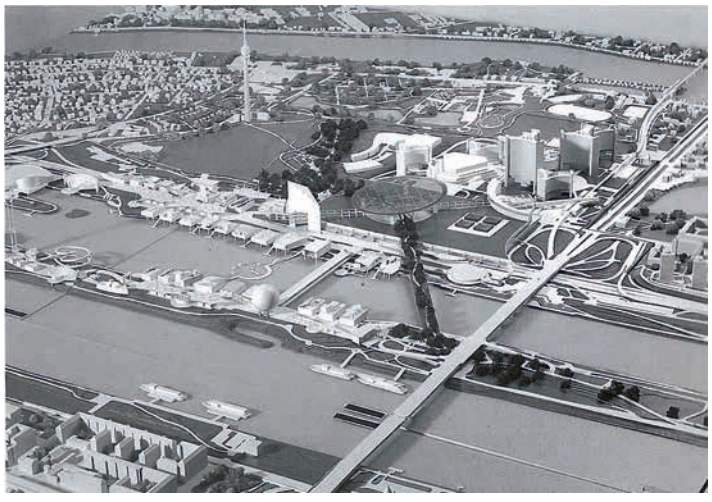
Obytný dvojdom na Sommerschuhgasse vo Viedni ▽
bol realizovaný na úzkom a hlbokom pozemku podľa návrhov Juraja Herrmanna v roku 1995. Charakterizuje ich symetricky delená dispozícia.

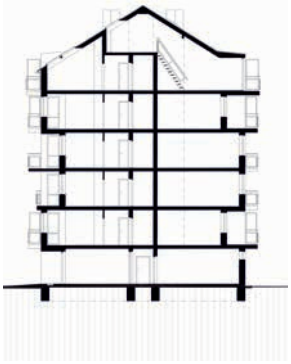

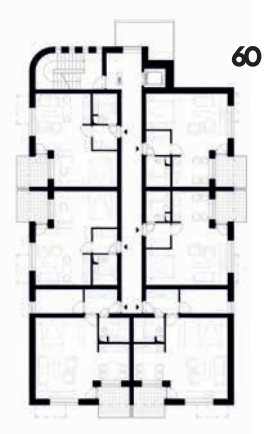

△ Na projekte SOVMORTRANS v Moskve sa podieľal J. Herrmann s Projekt-Teamom Bratislava spolu s architektom P. Habrichom z Architekturbüro Leibetseder. Nižšie je foto modelu súťažného návrhu na EXPO 95 WIEN, ktorý architekti J. Herrmann, D.Krepop a P. Suchánek vypracovali pre architektonickú kanceláriu Petra Czernina z Viedne.

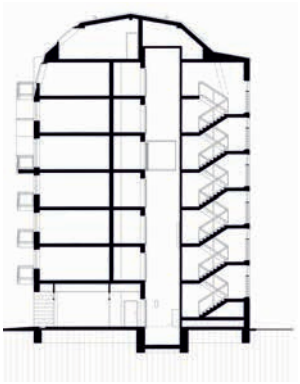

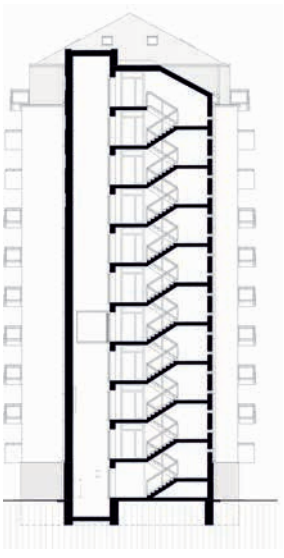

△ Dom A
▽ Dom B

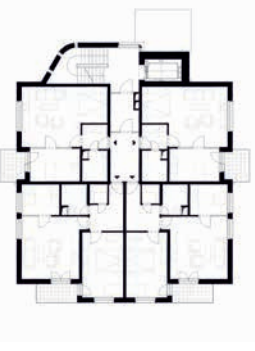

▽ Dom C

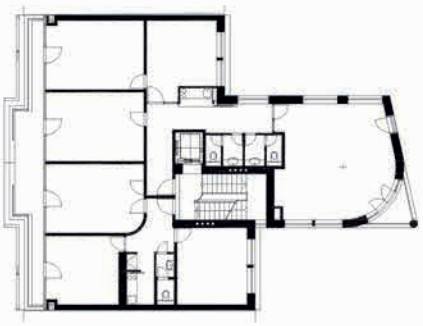
Bytové domy Pri Šajbách
Spolupráca: **Helena Vojtková, Patrik Pavlásek**
Miesto realizácie: **Bratislava-Rača**
Termín dokončenia: **2002**

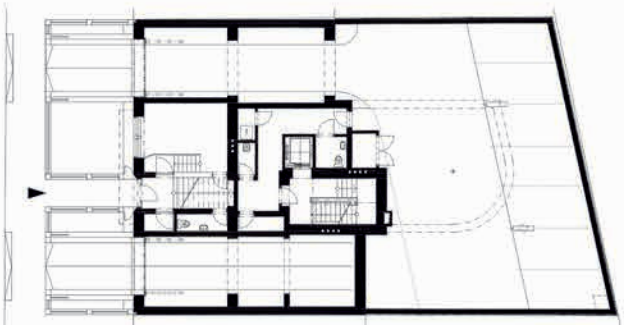
Bytové domy Pri Šajbách predstavujú ekonomický koncept dostavby existujúceho panelového sídliska z 80-tych rokov. Dostavba pozostáva z návrhu a realizácie troch typovo odlišných objektov, prevažne s malými štartovacími bytmi. Objekt A je samostatne stojaci bytový dom s 30-timi malometrážnymi bytmi, objekt B je dostavbou prieluky medzi pôvodnými panelovými domami so 48-mimi bytmi a objekt C je vežový bytový dom s 35-timi bytmi.

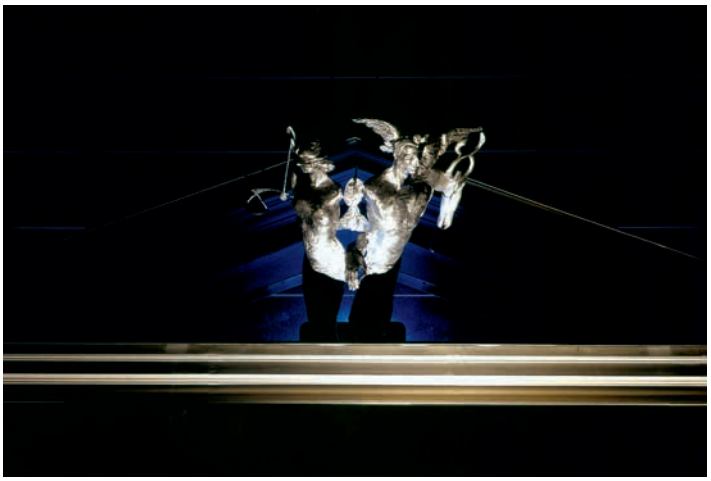

MERIUS

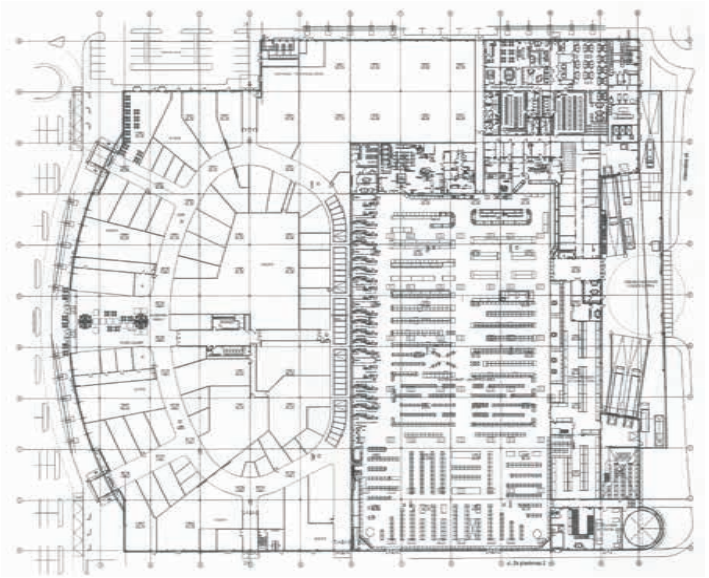

Adaptácia bytového domu na administratívny objekt MERIUS
Spolupráca: **Patrik Pavlásek, Helena Koladová, Beáta Brtková**
Miesto realizácie: **Bratislava, Šoltésovej 14**
Termín dokončenia: **2000**

Adaptovaný objekt je súčasťou blokovej štruktúry východnej časti centrálnej pamiatkovej zóny nachádzajúci sa vedľa Justičného paláca. Bytový dom bol postavený podľa projektu architekta a staviteľa Alexandra Feiglera z roku 1928. Adaptácia pôvodného obytného domu bude slúžiť novej funkcií – prenajímateľnej administratíve. Návrh umožňuje variabilné členenie administratívnych priestorov na jednotlivých podlažiach podľa požiadaviek budúcich nájomcov. Dostavba dvorovej časti rieši v dvoch podlažiach celkom 14 garážových státí. Nadstavba pôvodného objektu rešpektuje miestne pamiatkové regulatívy. Architektonický výraz nadstavby sa snaží súčasným tvaroslovím aj navonok evokovať zmenenú funkčnú náplň objektu a jeho vylepšený prevádzkový a technický štandard a zároveň zachováva architektonickú hodnotu pôvodnej uličnej fasády.
MERIUS = spojenie starorímskeho boha obchodu Merkúra a starorímskej bohyne Justície. Sochárske stvárnenie Martin Lettrich. Práve obchodným a právnickým firmám mal adaptovaný objekt slúžiť.

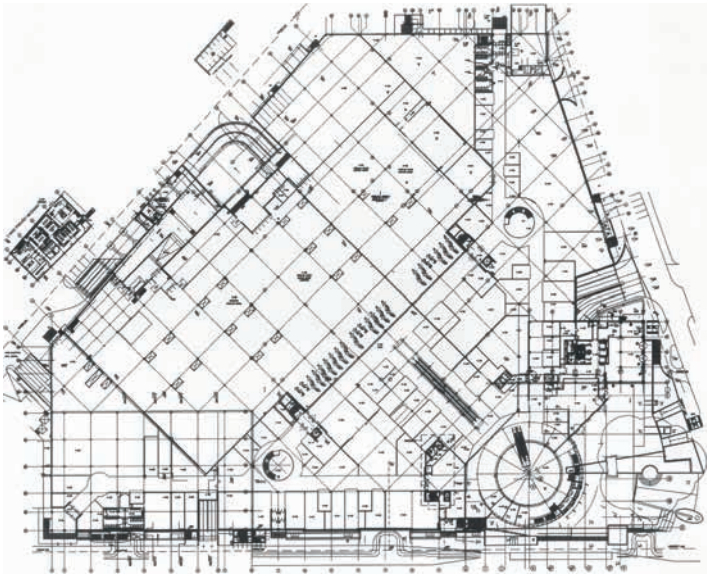

Obchodné centrum DUBEŇ
Spolupráca: **Les Architectes CVZ Paris**
Miesto realizácie: **DUBEŇ Žilina**
Termín dokončenia: **2002**

Regionálne nákupné centrum v Žiline otvorené v roku 2001 dánskou investičnou spoločnosťou TK Development, s celkovou úžitkovou plochou 26 000m2. Základný koncept tvorí eliptická nákupná pasáž, ktorá prepájala ťažiskový hypermarket Carrefour (7 400m2) s drobnými prevádzkami a rozšírenou stravovacou zónou.

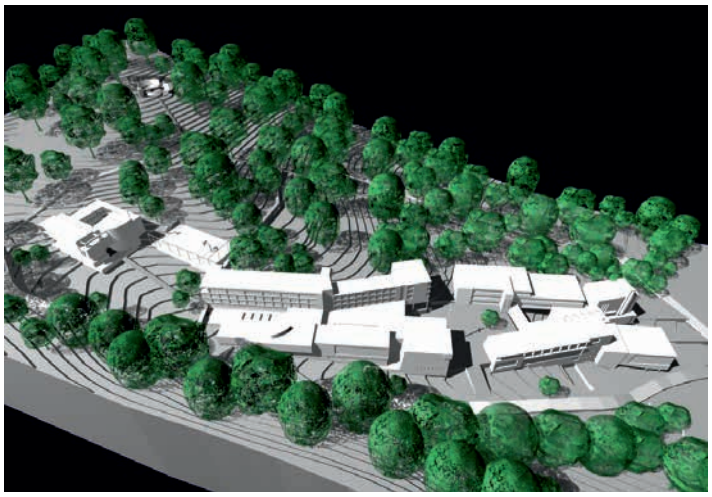

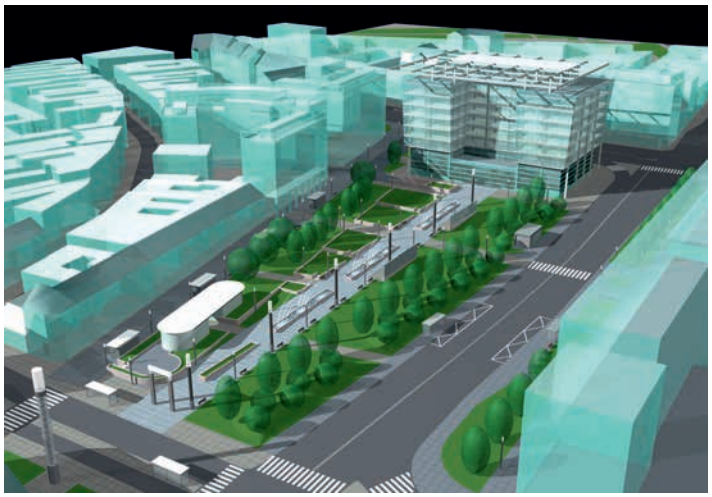
Obchodné centrum POLUS CITY CENTER
Spolupráca: **Fischer s. r. o. Bratislava, Adamsons Associatess Architects, Canada**
Miesto realizácie: **Bratislava, Vajnorská ulica**
Termín dokončenia: **2002**

Prvé obchodné centrum na Slovensku otvorené v roku 2000 zahraničným maďarsko-kanadským investorom TRIGRANIT. Obsahuje 65 000m2 prenajímateľnej obchodnej plochy. Koncept tvorili tri nárožné administratívne veže a trojuholníkové obchodné centrum so vstupnou rotundou. Ťažiskový obchod v obchodnom centre bol francúzsky maloobchodný reťazec Carrefour (8 500m2).

Nová bohoslovecká fakulta (2002) △
Urbanistický návrh vychádza z rešpektovania prírodných daností prostredia. Zvolili sme logické radenie funkčných celkov terasovito za sebou: fakulta – seminár – ubytovanie rádových sestier. Zvolený striedmy a čistý architektonický výraz objektov, priznával funkciu jednotlivých priestorov.

Kollárovo námestie (2003) △ ▷
Cieľom návrhu bolo vytvoriť kultúrno-mediálny priestor uzavretý v hornej časti námestia ľahkou transparentnou hmotou. Hmota navrhovanej budovy svojim tvarom reaguje na línie ulíc, ktoré urbanisticky formujú námestie. Parter po celom obvode bol venovaný verejnosti.

◁ ▽ Obnova radnice v Modre (2006)
Súťažný návrh spočíval v pozdvihnutí pôvodných pamiatkovo chránených budov komplexu do stavu ich najhodnotnejšej etapy. K najvýraznejším zásahom patrila prestavba západného krídla komplexu radnice na presklenenú multifunkčnú sálu otvárateľnú do nádvoria.

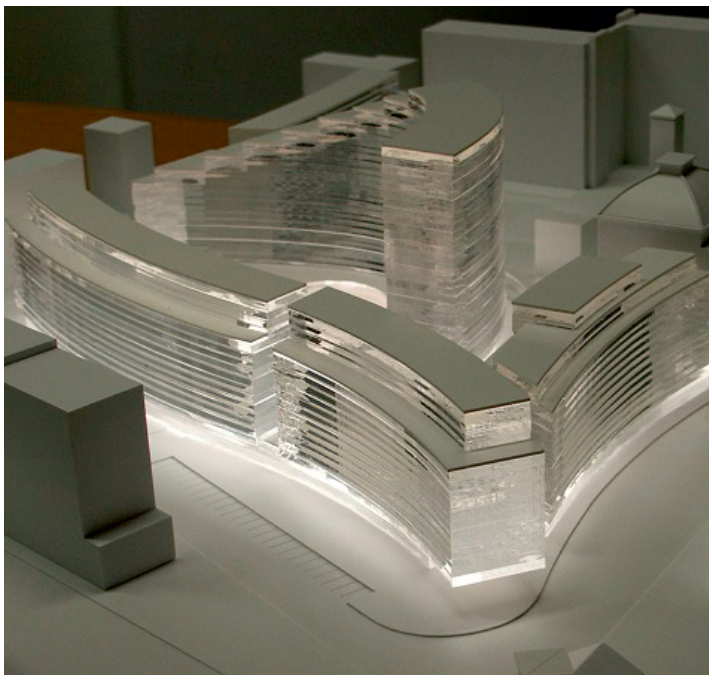

Nová mestská štvrť VYDRICA (2007) △ ▷
Koncept zástavby územia bývalej Vydrice v bratislavskom Podhradí vychádzal z troch mestských blokov s hotelom, ktoré boli kolmo položené na dvoch spodných pozdĺžne orientovaných podlažiach. Spodné podlažia boli navrhnuté v zaregulovaných vrstevnicových stopách a umožňovali dobré dopravné prepojenia. Otočené vyššie terasovo usporiadané podlažia mali podporiť previazanie s hradným bralom.

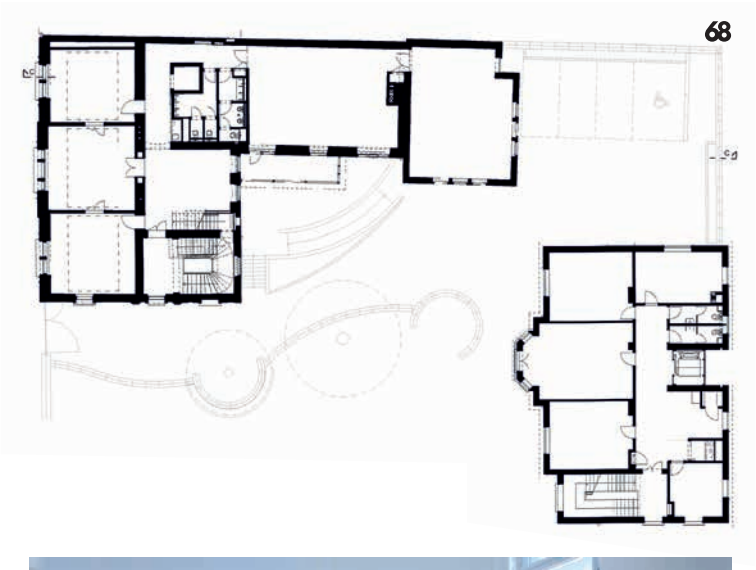

◁ ▽ Mestský blok STEIN (2007)
Štúdia mestského obytného bloku na mieste bývalého pivovaru Stein. Hlavná myšlienka bola metamorfóza STEINu-kameňa na STEINROSE-kamennú ružu. Bývalý uzavretý priemyselný areál pivovaru sa mäkkými krivkami navrhovaných objektov (lupene ruže) otvoril verejnosti a premenil na ružu.

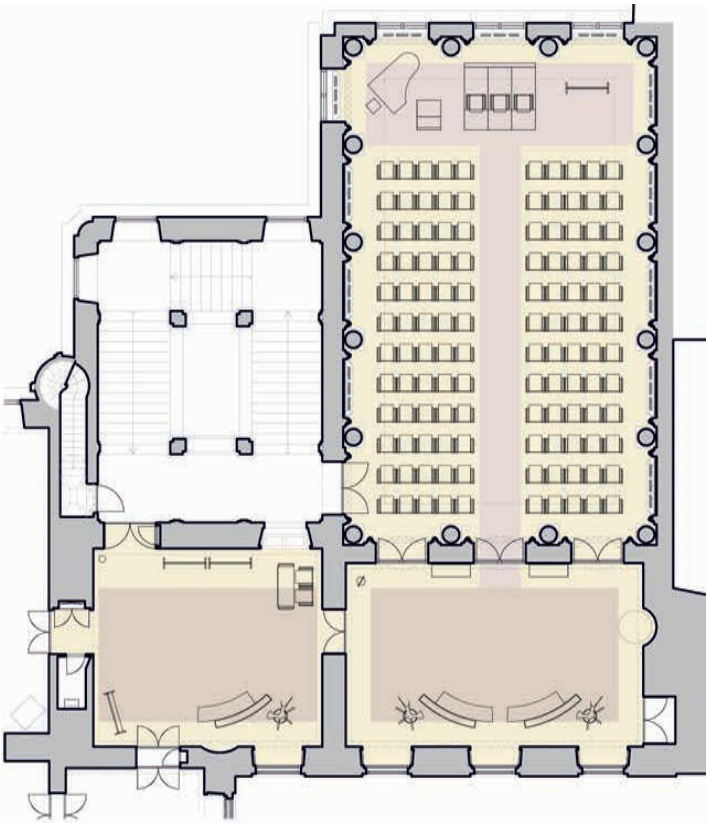

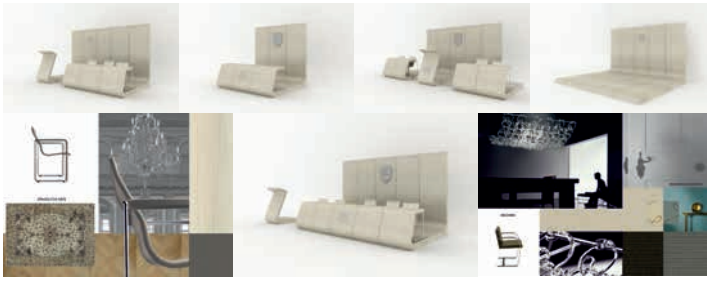

Adaptácia bytových domov na administratívne objekty
Spolupráca: **P. Pavlásek, H. Vojtková, M. Kráner, D. Mikunda, D. Růžička, J. Valachovičová, A. Havlíček, B. Hermannová P. Srpoň, M. Smolec Place of realization /**
Miesto realizácie: **Bratislava, Štefánikova 6 a 6a**
Termín dokončenia: **2006**

Objekty sa nachádzajú v atraktívnej časti Bratislavy, v území spadajúcom pod pamiatkovú ochranu. Uličný objekt č. 6 bol postavený koncom 19. storočia podľa plánov staviteľa Alexandra Feiglera, záhradná vila č. 6a pochádza zo začiatku 20. storočia. Oba pôvodne obytné objekty sa pred rekonštrukciou nachádzali v zdevastovanom a nevyhovujúcom technickom stave. Filozofia rekonštrukcie a dostavby vychádzala z rešpektu k pôvodným umeleckým hodnotám a snahou o minimálny zásah do cenných historických priestorov, pri zabezpečení súčasných technických požiadaviek. V oboch objektoch sú po rekonštrukcii vložené výťahy a plnohodnotne využité podkrovné aj pivničné priestory. Objekt č. 6 má novú prístavbu, súčasťou ktorej je aj podzemný štvorpodlažný karuselový parkovací zakladač. Objekt č. 6a je nadstavaný o jedno plné podlažie. Oba objekty boli zrekonštuované pre administratívne účely.

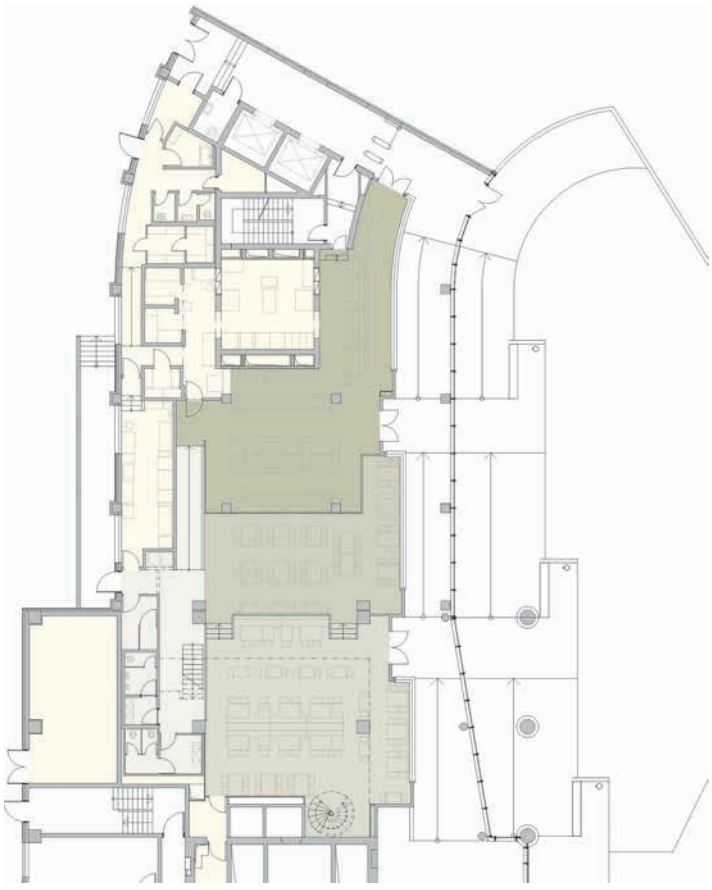

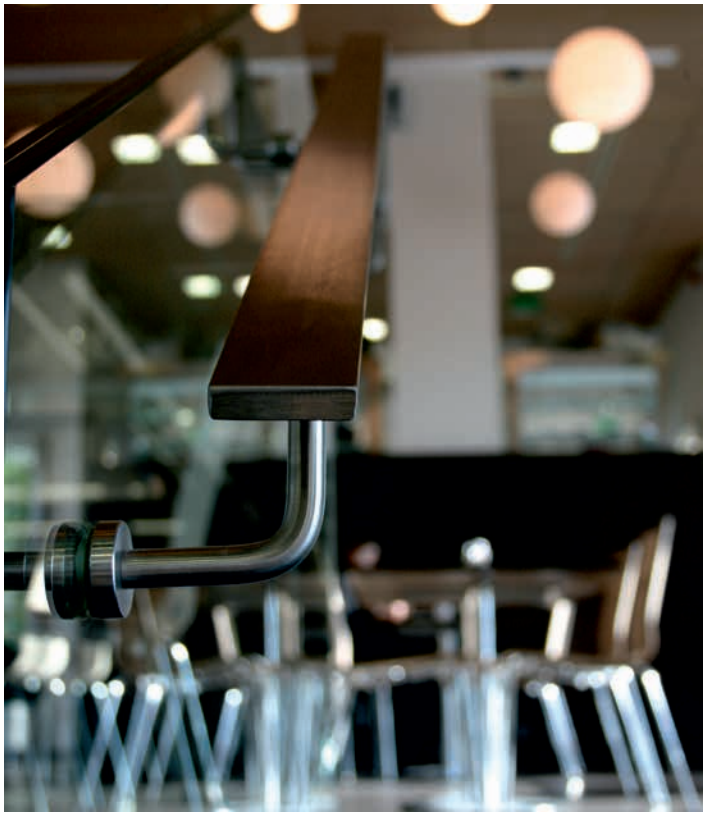

Interiér Primaciálneho paláca
Spolupráca: **B. Hermannová, J. Kramáriková, D. Růžička, M. Medlen**
Miesto realizácie: **Bratislava**
Termín dokončenia: **2009**

Magistrát mesta vyhlásil súťaž na nové riešenie interiéru Zrkadlovej siene paláca. Náš návrh sa snažil o vyniknutie historického reprezentačného interiéru, v ktorom nové prvky budú v symbióze s ním, budú ho decentne dopĺňať a vytvárať slávnostnú atmosféru. Navrhnutý mobiliár je vo svojom dizajne moderný, nadčasový a elegantný zároveň. V materiáli dominuje pravá koža, svetlá javorová dyha a pochrómovaná oceľ.

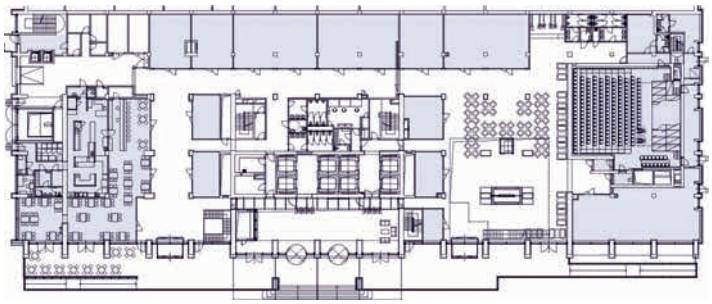

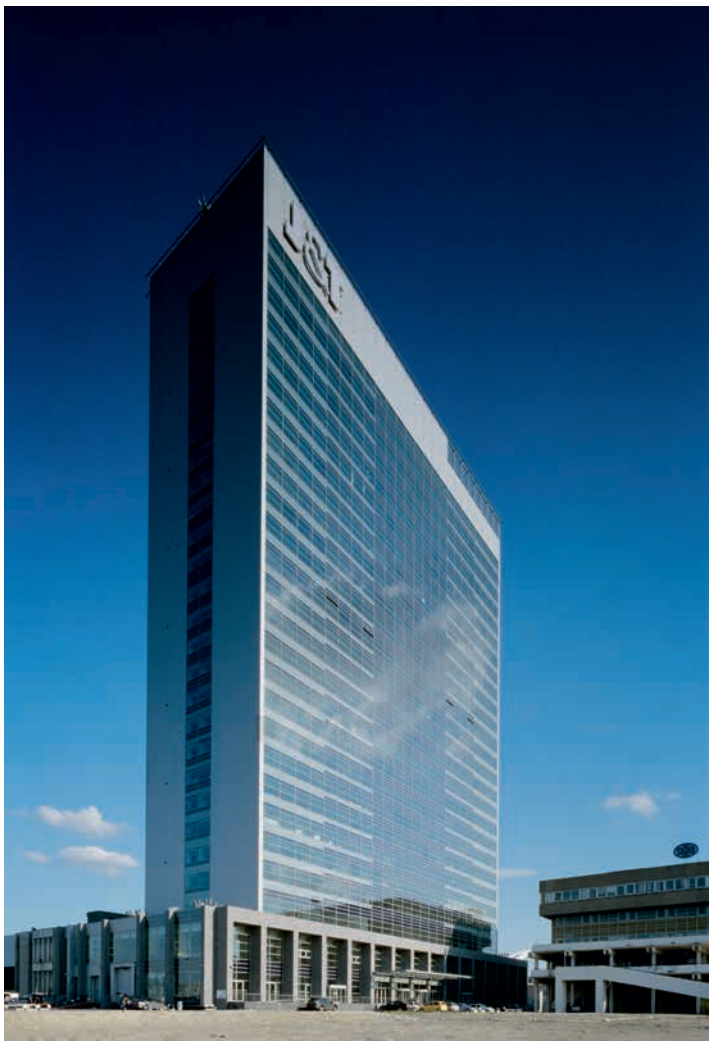
Kantína v budove Lakeside Park
Spolupráca: **H. Vojtková, J. Valachovičová, M. Medlen, D. Mikunda, P. Pavlásek, L. Halinárová**
Miesto realizácie: **Bratislava**
Termín dokončenia: **2009**

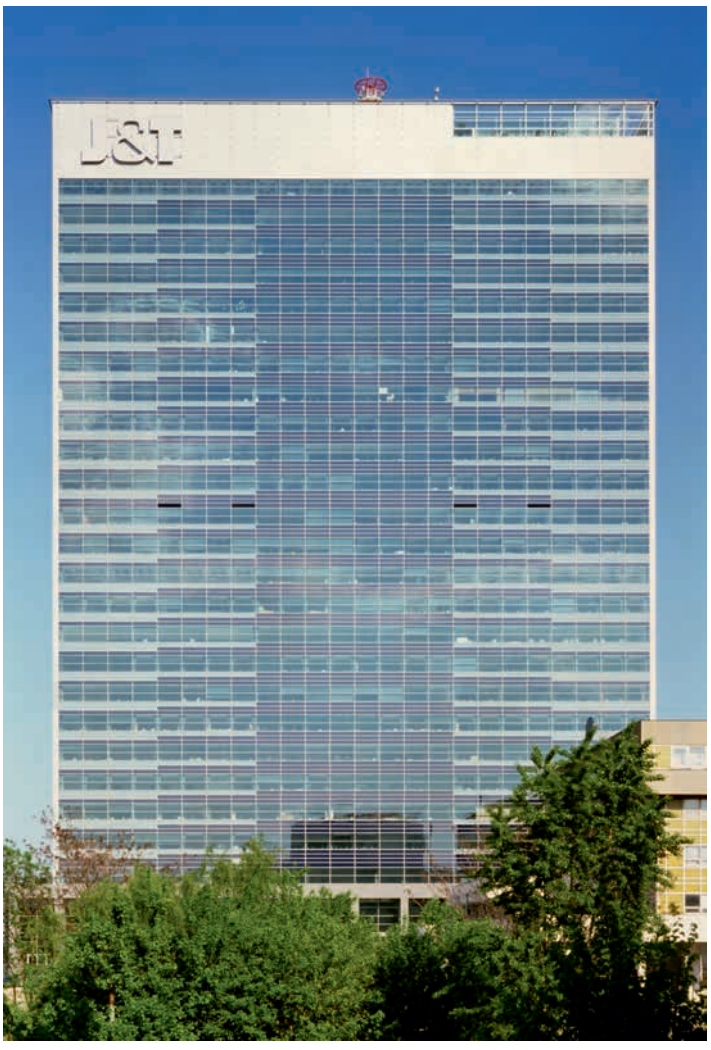
Samoobslužná reštaurácia sa nachádza na 2. poschodí budovy Lakeside Park v Bratislave. Kantína pozostáva z odbytovej a technologickej časti, kde sme v stiesnených pomeroch malého staveniska navrhli aj priestory kuchynskej prípravy a zázemia zamestnancov. Do limitovaného odbytového priestoru sme vložili oceľovo-sklenený mezanín kaviarenskej časti. Dvojica nových oceľových schodísk spĺňa požiadavky evakuačných únikov. Striedma farebnosť necháva vyniknúť farbu pôvodných materálov, ako nerez, drevo, sklo.

LSL

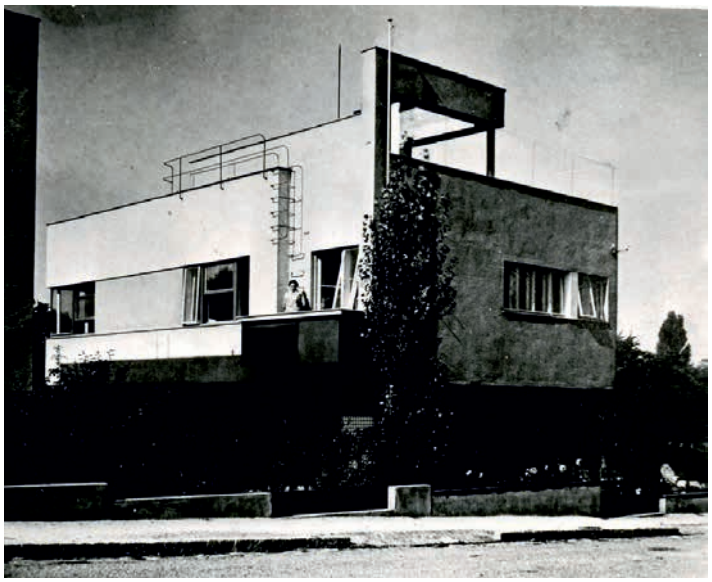
Rekonštrukcia bývalého Presscentra na Tower 115
Spolupráca: **P. Pavlásek, A. Havlíček, J. Valachovičová, L. Halinárová, D. Růžička, D. Mikunda, P. Srpoň, M. Smolec, J. Kramáriková**
Miesto realizácie: **Bratislava, Pribinova 25**
Termín dokončenia: **2008**

Objekt bývalého Presscentra sa nachádza v úzkej väzbe na historické centrum hlavného mesta. Vežová administratívna budova bola súčasťou areálu bývalého tlačového kombinátu Pravda (ÚV KSS). Nosná konštrukcia pôvodného objektu pozostáva z veľkorozponových vierendelových nosníkov s rozponom 24m, umiestnených na fasáde. Vysoké nosníky boli navrhnuté na celú výšku podlažia, čo umožnilo mať vnútornú dispozíciu bez stĺpov. Pred rekonštrukciou tmavá farebnosť zámerne predhrdzavených obvodových nosníkov vytvárala ťažko pôsobiace priečelia. Zámerom nového majiteľa bolo práve tento efekt z fasád odstrániť. Projekt prestavby neriešil objemové ani zásadné funkčné zmeny vo vzťahu k pôvodnému využitiu priestorov. Pozornosť sa sústredila najmä na estetické stvárnenie nových fasád a modernizáciu výrazne morálne a technologicky zastaraného interiéru objektu. Zásadnými zmenami prešli všetky vnútorné priestory – vstupná hala, spoločenské, obchodné aj kancelárske priestory i technické vybavenie. Do prízemia objektu bola vložená nová divadelná sála so zázemím.

Architekt pôvodného návrhu ▷

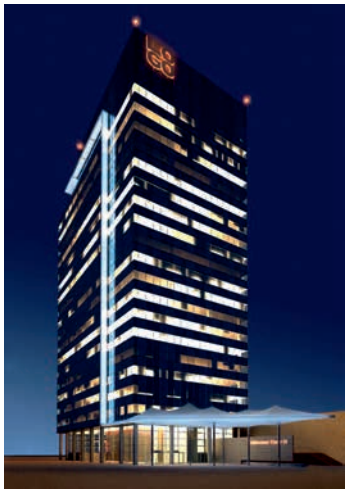

Obnova rodinného domu z roku 1937
Spolupráca: **Beáta Hermannová**
Miesto realizácie: **Bratislava, Krčméryho 15**
Termín dokončenia: **2009**

Majiteľovi sa naskytla možnosť kúpiť dom v štýle medzivojnovej avantgardy, ktorý si postavil v roku 1937 pre svoju rodinu architekt a staviteľ Josef Růžička, pôvodom z Čiech. Dom je postavený v záhradnej časti mesta na malom 4 árovom pozemku, ako polovica dvojdomu. Dve podlažia obdĺžnikového tvaru poskytujú, na nie veľkej pôdorysnej ploche, praktickú a flexibilnú prevádzku pre štvorčlennú rodinu, prípadne s minimálnymi úpravami dva samostatné byty. Obnova interiéru bola realizovaná formou maximálneho zohľadnenia pôvodných stavebných prvkov a ich kontextuálneho doplnenia. Vonkajší vzhľad ako aj vnútorná dispozícia ostali zachované. Vrstvenie štýlov, ako pracovná metóda, bola použitá pri výbere mobiliáru. Princíp skĺbenia kvalitných autorských solitérov z rôznych časových období, vytvára jemné napätie a to všetko na pozadí historického kontextu tridsiatych rokov. Našou snahou bolo nájsť rovnováhu medzi návratom k autentickej podobe vily a novými intervenciami.

Millenium Tower III (2008), Polus City Center △
Výšková admin. budova je navrhnutá ako prienik dvoch hranolov, každý pokrytý inou textúrou fasádnych dielcov – horizontálnou a vertikálnou. Dielce so sklenenou výplňou budú mať rozdielnu reflexiu, a tým vytvárať hru farebných pásov. Oba hranoly sú previazané „Z" prvkom, prepájajúcim markízu nad vstupom s prekrytím strešnej terasy.

Panorama City II. etapa (2012) ▽
Náš súťažný návrh na dostavbu druhej etapy komplexu Panorama City vychádzal z dvoch samostatných administratívnych objektov, každý s vnútorným átriom, v pôdorysnej stope pôvodného návrhu R. Bofilla. Koncept budov umožňuje v budúcnosti prekrytím átrií zlepšiť energetickú bilanciu budov a zároveň rozšíriť komerčnú plochu parteru

▽ Millenium Tower III (2012), Polus City Center
Postavením tretej veže PCC sa dokončí pôvodný koncept polyfunkčného mestského centra. Oproti roku 2008 dochádza k zmene zadania z admninistratívnej na obytnú funkciu. Diagonálne natočenie objektu oproti garážovej podnoži vytvára vhodnejšiu orientáciu bytov. Medzi hmotu bytov a garáží je vložené oddychové podlažie.

Autofórum v závode Volkswagen (2013) △
Predmetom štúdií bolo alternatívne riešenie návrhu rozšírenia AUTOFÓRA v areáli výrobného závosu VW. Celá expozícia má prezentovať 10-15 vozidiel koncernu. Prístavba k jestvujúcej stavbe je navrhnutá ako jeden halový priestor bez vnútorných stĺpov, aby bolo možné flexibilne meniť expozíciu.

Tower 115 - priestory pre Showroom (2018) ▽ ▷
Úlohou projektu bola prestavba, prístavba a nadstavba podnože existujúcej výškovej budovy Tower 115, a vytvoriť tak nové priestory pre Showroom. Cieľom bolo nadčasovými prostriedkami navrhnúť hmotu prístavby, ktorá nenápadne, ale odvážne zapojí južnú fasádu do novo sa formujúceho priečelia Pribinovej ulice.

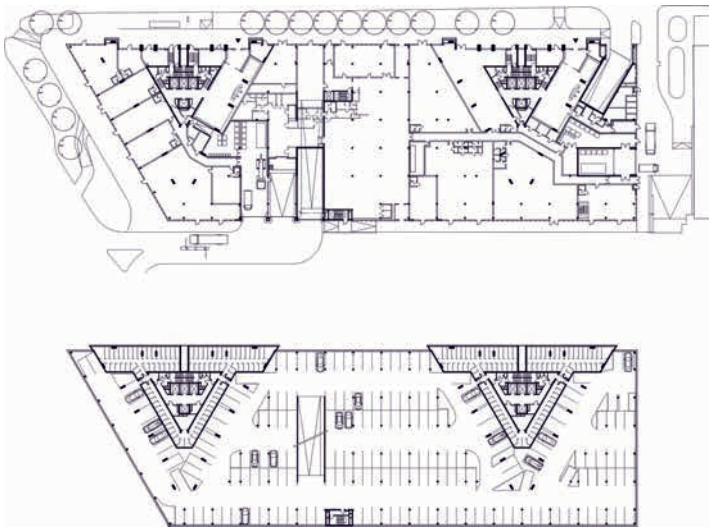

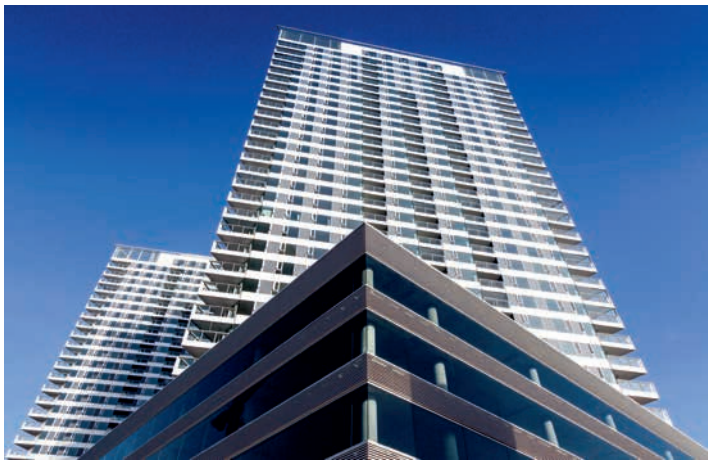

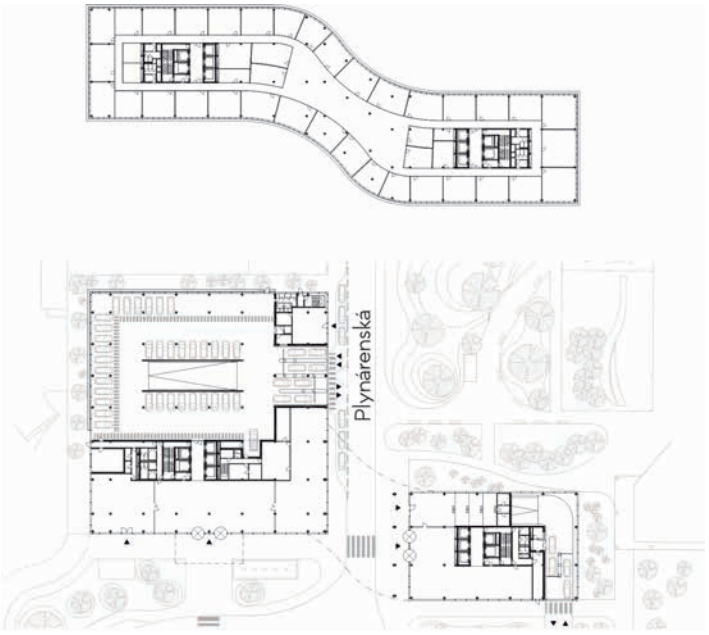

Polyfunkčný súbor Panorama City
Spolupráca: **P. Pavlásek, J. Valachovičová, D. Růžička, B. Hermannová, D. Mikunda, V. Hajasová, M. Vančo**
Miesto realizácie: **Bratislava, Landererova - Čulenova**
Termín dokončenia: **2016**

Panorama City, nová výšková dominanta rozrastajúceho sa centra Bratislavy na nábreží Dunaja, prináša novú kvalitu bývania do miesta kde doteraz dominovali administratíva, obchod, služby a kultúra. V dobe svojho vzniku najvyššie budovy na Slovensku, s výškou 112,20m a 112,60m, ponúkajú celkovo 606 bytov rôznych kategórii od jednoizbových štúdií až po päťizbové veľkometrážne byty na poslednom 33. obytnom poschodí. Ustúpené, ukončujúce tridsiate štvrté poschodie, je vyhradené pre centrálnu strojovňu chladenia, suché chladiče a ostatné technické zariadenia, ktoré sú ukryté za mäkko tvarovanou akustickou stenou. V jednom podzemnom podlaží a štyroch nadzemných garážových podlažiach je celkovo 932 parkovacích miest. Parter objektu je, okrem vstupných priestorov do obytných veží, vyhradený službám a obchodným prevádzkam. Architektúre stavby dominuje biela farba uplatnená na horizontálnych parapetných pásoch, ktoré striedaním svojej hrúbky artikulujú drobnokresbu architektúry celej stavby. Maximálne presklené okenné otvory, iba so 60 cm vysokými okennými parapetmi a celozasklené zábradlia loggií, umožňujú nerušené výhľady z vnútra obytných miestností na panorámu Bratislavy.

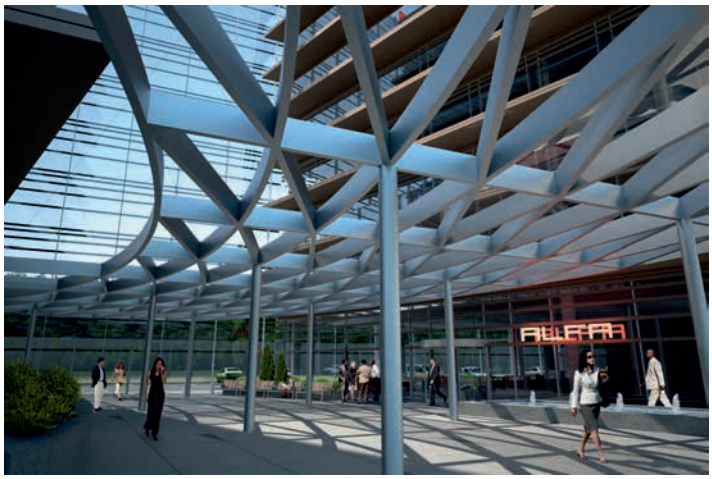

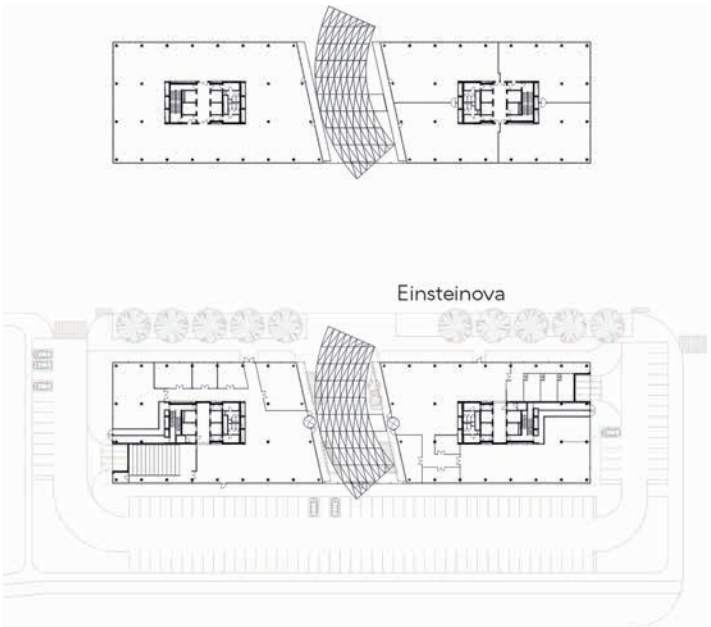

Návrh administratívnej budovy BBC 6
Miesto: **Bratislava, Plynárenská**
Termín dokončenia: **štúdia 2017**

Nadzemná časť administratívnej budovy prepája dva samostatné pozemky formou zvlnenej hmoty, ktorá nad Plynárenskou ulicou vytvára pomyselnú bránu do administratívnej zóny. Budova má ambíciu stať sa „landmarkom" tejto zóny.

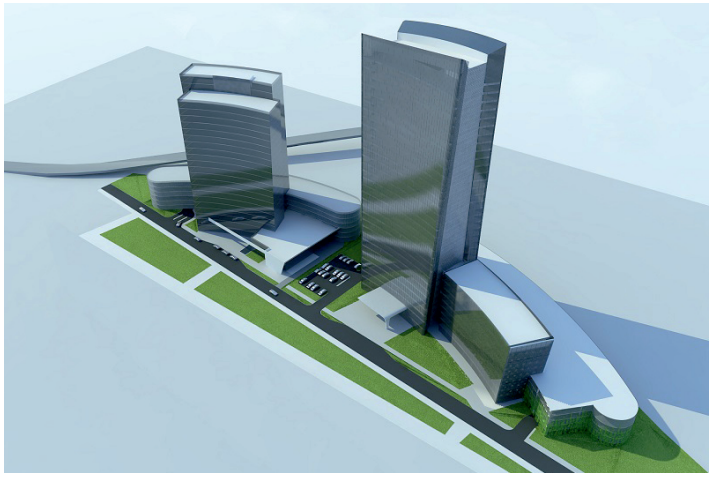

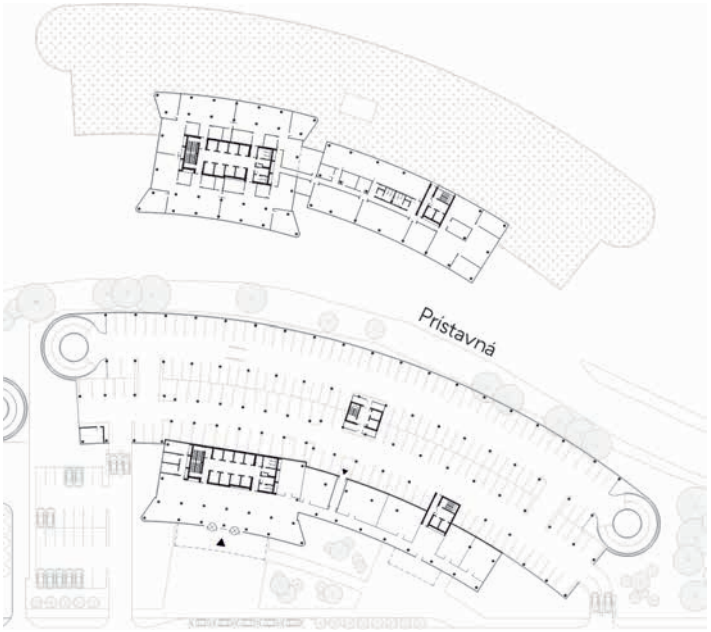

Návrh administratívnych budov ALFA-BETA
Miesto**: Bratislava, Einsteinova**
Termín dokončenia: **štúdia 2008**

Nástupný priestor do objektov je zo strany Einsteinovej ulice chránený protihlukovou sklenenou stenou. Vzniká tak chránené átrium, ktoré je čiastočne prestrešené segmentovou pergolou. Architektúra je striedma, odpovedajúca ekonomickému riešeniu prenajímateľných administratívnych budov.

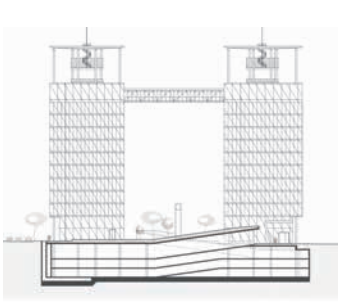
Administratívne budovy Kalos
Miesto: **Bratislava, Prístavná**
Termín dokončenia: **vyzvaná súťaž, 1. miesto, 2011**

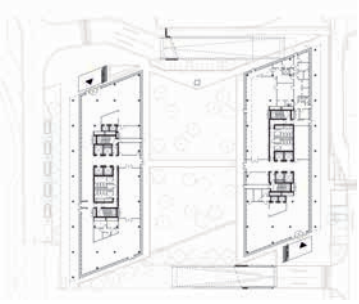
Dvojica administratívnych budov je zo strany rušnej Prístavnej ulice chránená hmotou nadzemného parkovacieho domu, ktorého tvar sleduje smerové riešenie Prístavnej ulice. Riešenie vytvára kľúdný nástup do objektov, ktoré s výškou menia svoj pôdorysný tvar.

Administratívna budova pre ZSE
Spolupráca: **Beáta Hermannová**
Miesto realizácie: **Bratislava, Bottova ulica**
Termín dokončenia: **štúdia pre územné rozhodnutie, 2019**

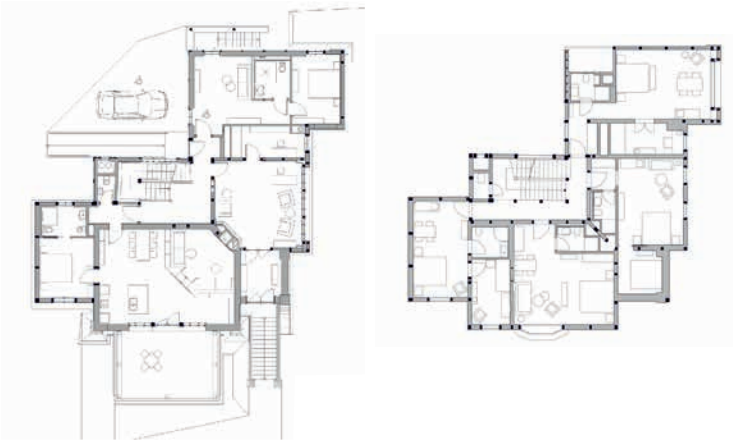
Návrh dvojice administratívnych budov vychádza z požiadavky investora (Západoslovenskej energetiky, a.s.) vybudovať si vlastné reprezentatívne a inšpiratívne sídlo spoločnosti. Cieľom návrhu bolo vytvoriť objekt v najvyššom technologickom štandarde s energetickými pilótami v podloží, aktívnym betónovým jadrom, prevetrávanou fasádou s tienením a fotovoltaickou elektrárňou na streche. Našou snahou bolo priblížiť sa energeticky pasívnemu štandardu administratívnych budov, kde zamestnanci nájdu inšpiratívne pracovné aj relaxačné prostredie.

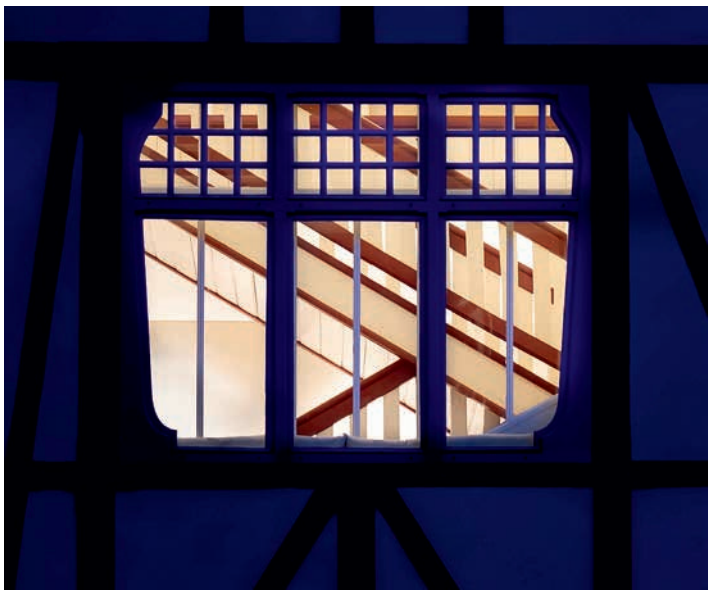

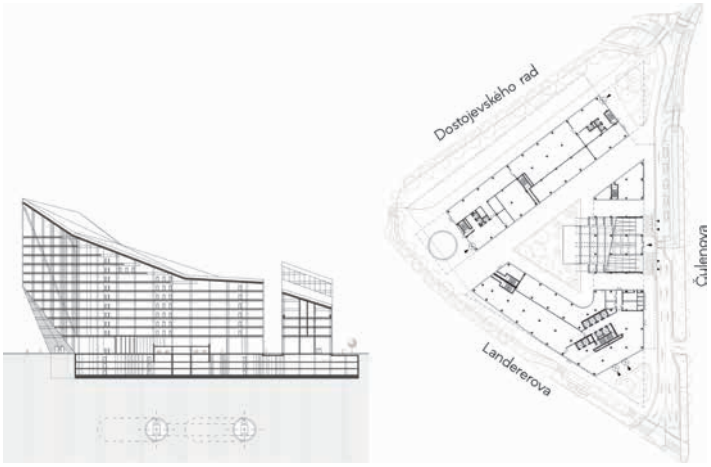
Obnova a adaptácia secesnej vily v Tatrách
Spolupráca: **Beáta Hermannová, Viera Hajasová, Peter Kucharovič, Michal Hrčka**
Miesto realizácie: **Vysoké Tatry, Nový Smokovec 3**
Termín dokončenia: **2020**

Prvá moderná secesná vila v Tatrách z roku 1902 dlhé roky chátrala. Medzičasom sa z vily stal objekt zaradený do zoznamu "Tatranských Harabúrd". Na tomto internetovom blogu si objekt všimol súčasný majiteľ a jednoducho sa doň zamiloval. Pri obnove národnej kultúrnej pamiatky sme zvolili citlivý prístup. Všetko, čo bolo možné zachrániť a zrepasovať sme obnovili a sanovali tradičnými stavebnými postupmi a pôvodnými prírodnými materiálmi. Snahou bolo zachovanie autenticity secesného výrazu vily pri súčasnej akceptácii dispozičných, technických a technologických požiadaviek butikového penziónu. Nové intervencie formou kontextuálneho novotvaru dopĺňajú historickú vilu a dávajú jej druhú šancu.

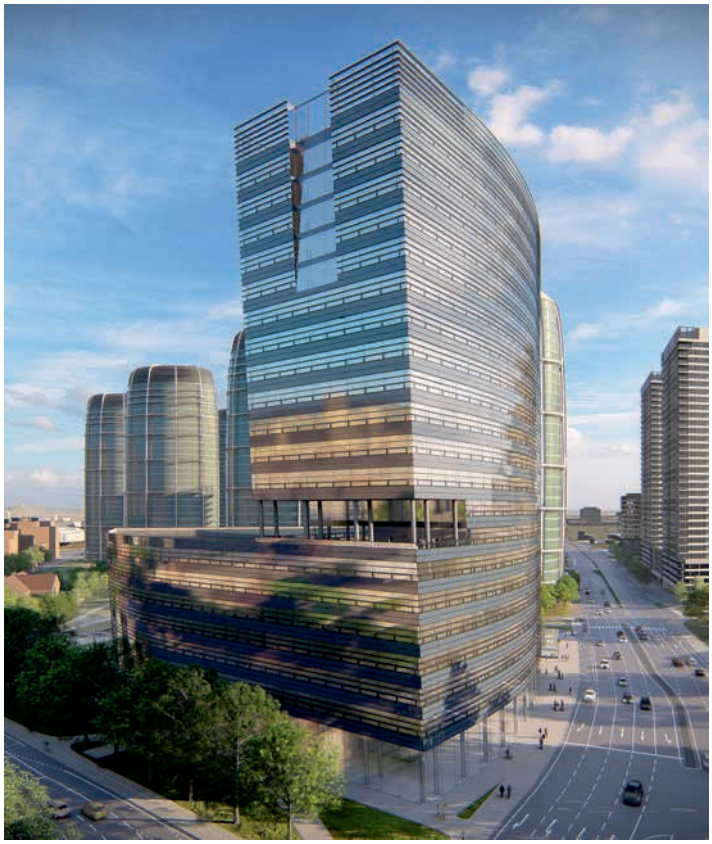

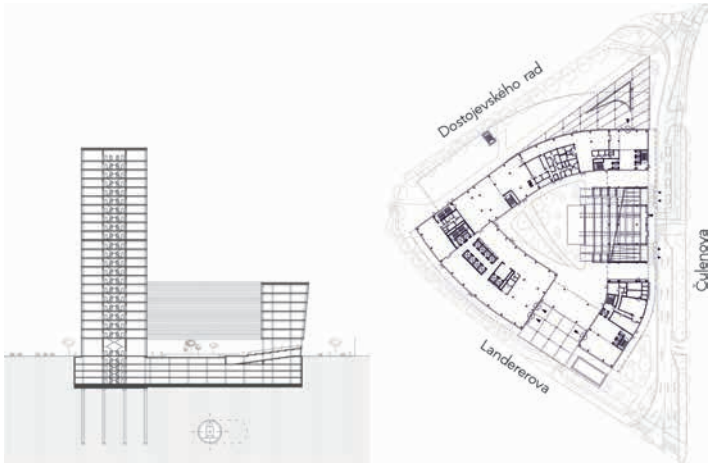
Architektonické štúdie zhodnotenia pozemkov pre ZSE
Spolupráca: **Beáta Hermannová, Hana Belošičová**
Miesto realizácie: **Bratislava, Čulenova ulica**
Termín dokončenia: **architektonická štúdia 2021**

Variant 1_Koncept dvoch administratívnych budov, prípadne menšia z nich ako obytná budova, s otvoreným verejným priestorom v átriu

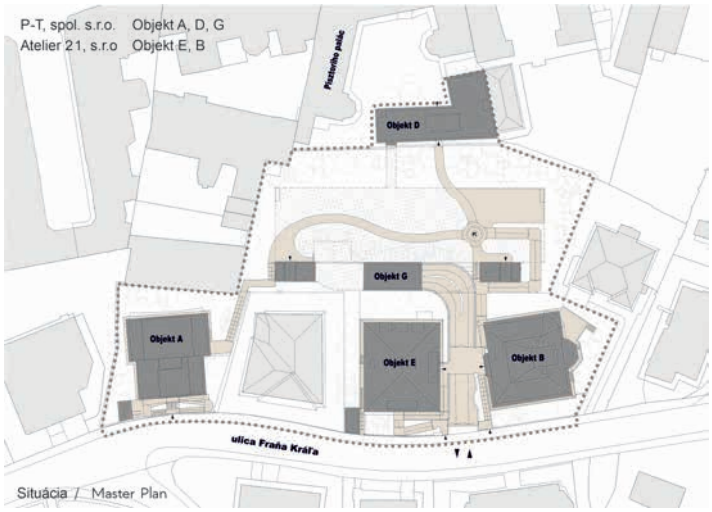
Architektonické štúdie zhodnotenia pozemkov pre ZSE
Spolupráca: **Beáta Hermannová, Hana Belošičová**
Miesto realizácie: **Bratislava, Čulenova ulica**
Termín dokončenia: **architektonická štúdia 2021**

Variant 2_Kompaktná administratívna budova s polootvoreným verejným priestorom v átriu a fotovoltaickou fasádou a strechou

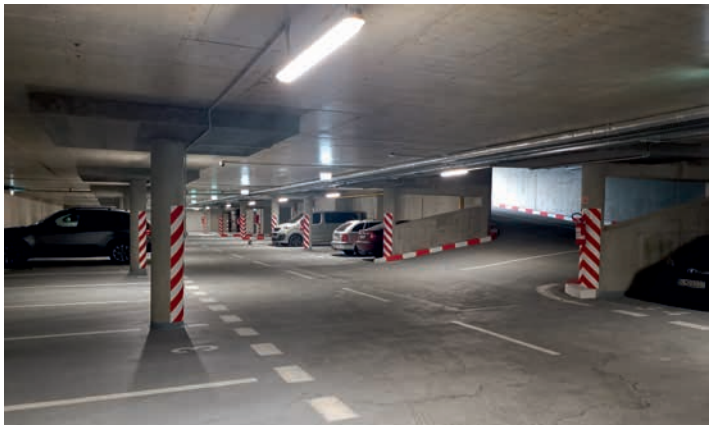

Situácia / Master Plan

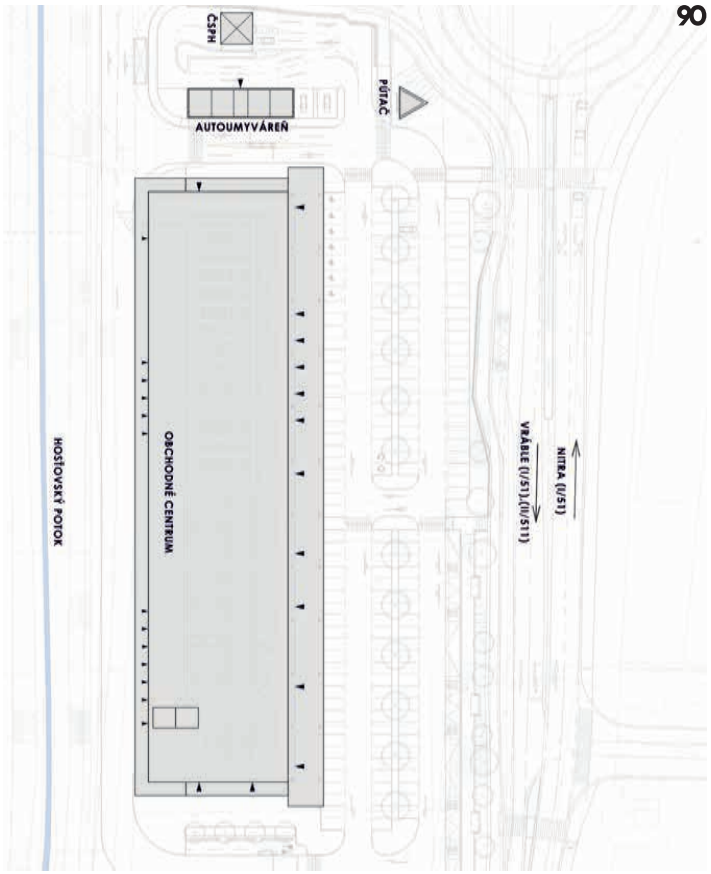

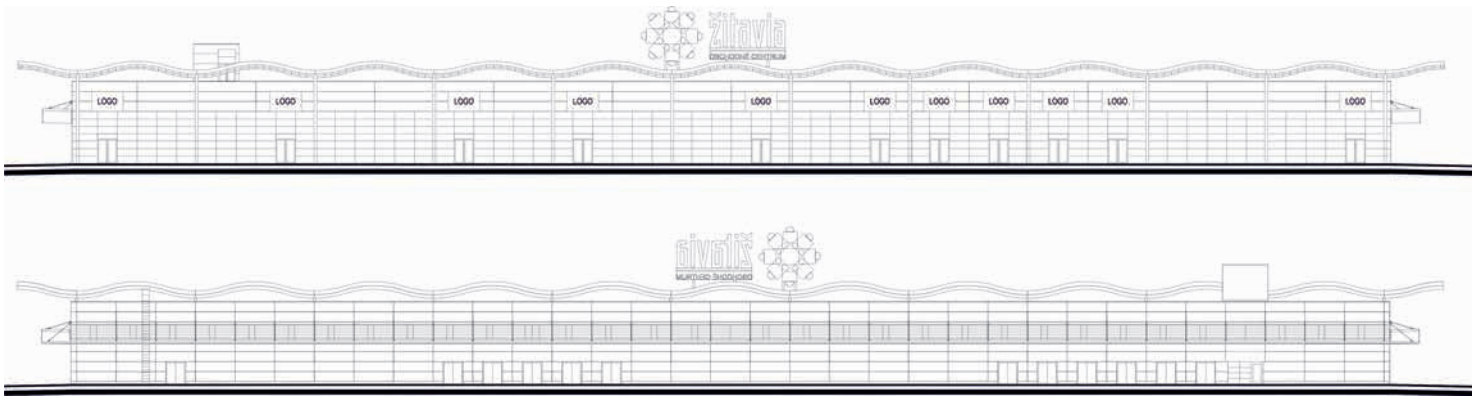

Rekonštrukcia apartmánových domov s vybavenosťou a hromadnými garážami
Spolupráca: **B. Hermannová, J. Valachovičová, V. Hajasová, P. Pavlásek, D. Mikunda, D. Růžička, M. Vančo**
Miesto realizácie: **Bratislava, Fraňa Kráľa**
Termín dokončenia: **2024**

Riešený areál tvoril do roku 2009 ucelenú sústavu stavieb Nemocnice MV SR, nachádzajúci sa v centrálnej stabilizovanej mestskej zóne. Urbanisticko-architektonické riešenie areálu vychádza z požiadavky investora prinavrátiť objektom A, E, B ich pôvodnú obytnú funkciu formou nájomných bytov a apartmánov, pod časťou záhrady umiestniť podzemné hromadné garáže a nad nimi vytvoriť kľúdový priestor obnovenej záhrady. Novými prvkami architektúry v areáli sú vjazd a výlezy z podzemných garáží (objekt G) umiestnených v ploche záhrady a dvojpodlažná novostavba objektu D. Pôvodne na tomto mieste stála koniareň pre Pisztoriho palác. Prízemie objektu D tvorí multifunkčná miestnosť so zázemím, poschodie je venované dvom apartmánom.

ČSPH
AUTOUMYVÁREŇ
PÚŤAČ
OBCHODNÉ CENTRUM
HOSŤOVSKÝ POTOK
NITRA (I/51)
VRÁBLE (I/51),(II/511)

Žitavia
LOGO

BILLA

Obchodné centrum Žitavia
Spolupráca: **Beáta Hermannová, Hana Belošičová**
Miesto realizácie: **Vráble**
Termín dokončenia: **2025**

Na okraji mesta Vráble, proti priemyselnému parku, v bývalom inundačnou území rieky Žitavy je navrhnuté obchodné centrum Žitavia. Objekt OC spolu s čerpacou stanicou pohonných hmôt a ručnou autoumyvárňou bude napojený na štátnu cestu č. 51 Nitra – Vráble novovybudovanou kruhovou križovatkou. Novostavba OC je jednoduchého obdĺžnikového tvaru. Hlavná fasáda so vstupmi do jednotlivých prevádzok je prekrytá zvlneným prestrešením, čo vytvára veľkorysú pešiu promenádu. Návrh dispozície vychádza z osvedčeného členenia menších obchodných centier. Objekt bude zastrešený plochou strechou s extenzívnou zeleňou a fotovoltaickými panelmi. Zadná fasáda je venovaná zásobovaniu, technickej vybavenosti a odvozu odpadu.

Biografické údaje
Juraj Herrmann

1953

narodil sa 11. januára v Leviciach, otec MUDr. Juraj Hermann, matka MUDr. Pavla Hermannová

1959 – 1968

II. Základná deväťročná škola vo Vrábľoch

1968 – 1971

SVŠ Eugena Gudernu v Nitre ukončená maturitnou skúškou s vyznamenaním

1971 – 1977

Stavebná fakulta Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, odbor architektúra a urbanizmus, v 6. ročníku bol tento odbor vyčlenený do samostatnej novovzniknutej Fakulty architektúry SVŠT, štúdium ukončené v roku 1977 diplomom s vyznamenaním

1977 – 1981

Štátny výskumný projektový a typizačný ústav (ŠPTÚ) v Bratislave, ateliér 07, pracovné zaradenie architekt – projektant

1979 – 1981

popri zamestnaní štúdium francúzskeho jazyka na Inštitúte zahraničného obchodu v Bratislave ukončené záverečnou skúškou

1981 – 1984

dlhodobý zahraničný pracovný pobyt v spoločnosti CNERU Blida Alžírsko, pracovné zaradenie kooperant architekt junior

1985 – 1991

Štátny výskumný projektový a typizačný ústav (ŠPTÚ) v Bratislave, ateliér 05, pracovné zaradenie spočiatku architekt – projektant, neskôr vedúci projektovej skupiny

1986

absolvovanie pracovného pobytu v Paríži v súvislosti s projektom Hotela Forum Bratislava

1990

získanie preukazu odbornej spôsobilosti pre projektovanie v stavebníctve a architektúre

1990 – 1992

externý pedagóg na Fakulte architektúry STU v Bratislave, kde vyučoval architektonickú tvorbu a navrhovanie obytných a občianskych stavieb

1991

zahraničný pracovný pobyt v Architekturbüro Peter Leibetseder Viedeň

1991 – 1995

spolu s architektom Leibetsederom a firmou Loft Consult G.m.b.H. Wien založenie spoločnosti Projekt – Team Bratislava, s. r. o., a práca v tejto spoločnosti v Bratislave na projektoch pre Rakúsko a na projektoch do Moskvy

1995

založenie vlastnej architektonickej a projektovej kancelárie – spoločnosti P–T, spol. s r. o.

1998 – 2001

predseda Skúšobnej komisie Slovenskej komory architektov

2001

autorizovaný architekt Slovenskej komory architektov, registračné číslo 0958 AA

1995 – 2024
od založenia dodnes architektonická kancelária P-T, spol. s r. o., pracuje pre významných zahraničných a domácich investorov a developerov, www.projekt-team.sk

2015 – 2020
dve trojročné funkčné obdobia prezident Spolku architektov Slovenska

2018 – 2026
opakovane vymenovaný Vedeckou radou Slovenskej technickej univerzity v Bratislave hosťujúcim profesorom na Katedre architektúry Stavebnej fakulty STU

2020 – 2026
viceprezident Spolku architektov Slovenska za Bratislavu

od 2024
člen Rady Fondu výtvarných umení

Ocenenia
Juraj Herrmann

Nominácia
na Hlavnú cenu STAVBA ROKA 2004 za stavbu Adaptácia objektov na Štefánikovej 6, 6a

Nominácia
na Cenu CE ZA AR 2004 za Adaptáciu objektov na Štefánikovej 6, 6a v Bratislave

Nominácia
na Cenu CE ZA AR 2008 za interiér Divadla Heineken Tower Stage v Bratislave

Nominácia
na Cenu Dušana Jurkoviča 2016 za Obytné veže PANORAMA CITY v Bratislave

Hlavná cena
STAVBA ROKA 2016 za stavbu Obytné veže PANORAMA CITY v Bratislave

Cena Stavebnej fakulty STU Bratislava
Za uplatnenie vedy a výskumu pri navrhovaní a zhotovovaní stavby v roku 2016 za stavbu Obytné veže PANORAMA CITY v Bratislave

Nominácia
na Cenu CE ZA AR 2016 za Obytné veže PANORAMA CITY v Bratislave

Medaila Stavebnej fakulty STU Bratislava
pri príležitosti výročia 80 ROKOV VZDELÁVANIA V STAVEBNÍCTVE A GEODÉZII 2018

Nominácia
na Cenu CE ZA AR 2021 za rekonštrukciu Vily Lavína vo Vysokých Tatrách

Cena Emila Belluša 2024
za celoživotné dielo, Cena Spolku architektov Slovenska a FVU

Bibliografia

BAUER, E., VOGTENGRUBER, H.,1991. Internationaler Architektenwettbewerb EXPO ´95 in Wien. Expo Vienna A.G., s. 166.

DULLA, M. a kol., 1991. Nová slovenská architektúra. Bratislava: Spolok architektov Slovenska, s. nečíslované, Hotel Forum v Bratislave, Pavilón ČSFR na EXPO ´92 súťažný návrh.

DULLA, M., 1993. ARCHITEKTÚRA DNES súčasná slovenská architektúra a jaj súvislosti. PALLAS, s.149, 201.

DULLA, M., MORAVČÍKOVÁ, H., 1995. Kto je kto v architektúre na Slovensku. Bratislava: Informačné stredisko architektúry Spolku architektov Slovenska, s. 54.

LIEBSCHER, T., 1997. Central and Eastern European Architecture in the 1990s. Leibzig: Leibziger Messe Verlag, s. 60, 61.

DULLA, M., MORAVČÍKOVÁ, H., 2002. Architektúra Slovenska v 20. storočí. Bratislava: Slovart, s. 452, 469.

STILLER, A., ŠLACHTA, Š., 2003. Architektur Slowakei/Architektúra Slovenska. Wien: Verlag Anton Pusket, s. 164, 177, 183.

LALÍKOVÁ, D., 2009. Slovenská architektúra. 150 tvorivých osobností súčasnej architektúry. Bratislava: Eurostav, s. 43.

Encyklopaedia Beliana – slovenská všeobecná encyklopédia. 2008. Bratislava: Slovenská akadémia vied. Dostupné z: beliana.sav.sk/heslo/hermann-juraj

MORAVČÍKOVÁ, H., 2009. NOVÁ SLOVENSKÁ ARCHITEKTÚRA výber z prác 1999 – 2009. Bratislava: Slovart, s. 220, 221, 230, 231, 245.

ZÍDEK, S., JANOUŠKOVÁ, Š., 2018. ČESKÉ A SLOVENSKÉ STAVBY STOLETÍ 1918 – 2018. Praha: Informační centrum ČKAIT, s. 104.

VÍTKOVÁ, Ľ., BOGÁR, M., 2019. Slovenskí architekti a alžírske mestá sedemdesiatych a osemdesiatych rokov 20. storočia. Architektúra & Urbanizmus 3-4/2019. Bratislava: Slovenská akadémia vied, s. 140, 141.

Encyklopédia osobností Českej a Slovenskej republiky. British Publishing House, 2023, s. 356.

1984 – 2024: odborné príspevky a rozhovory v časopisoch PROJEKT, ARCH, ASB, ARCHITECT.

Súpis diel
Vybrané realizácie

Interiér Sobášnej siene v Bratislave-Dúbravke – realizácia diplomovej práce, 1977 – 1981

Obytná zóna v meste Kolea , Alžírsko, 1982 – asi do roku 2000

Hotel Forum v Bratislave, 1985 – 1987, spoluautori Boris Džadoň, Štefan Ďurkovič, Julián Hauskrecht, Dušan Krepop, Ján Polášek, Pavel Suchánek

226 bytových jednotiek na Drotárskej ceste v Bratislave na Machnáči, 1986 – 1995, spoluautori Štefan Svetko, Dušan Krepop

Villa Pyramis, Klosterneuburg, Rakúsko, 1992 – 1993

Obytné domy na Dreistandegasse a Sommerschuhgasse vo Viedni, 1993 – 1995

Administratívna budova SOVMORTRANS Moskva, 1994, spoluautor Peter Habrich

Bytové domy A, B, C na sídlisku Pri Šajbách v Bratislave, 1999, spolupráca Patrik Pavlásek a Partner Projekt, s. r. o.

POLUS City Center Bratislava, 2001, spoluautori Dušan Fischer, Marc Driscoll Adamsons Associates Architects Toronto, Les Architectes de CVZ Paris, Fischer, s. r. o.

Obchodné centrum DUBEŇ Žilina, 2002, spolupráca Olivier Poupard Les Architectes de CVZ Paris

Adaptácia objektu na Šoltésovej 12 v Bratislave na administratívny objekt MERIUS, 2000, spolupráca Patrik Pavlásek, Helena Koladová, Beáta Brtková

Adaptácia objektov na Štefánikovej 6, 6A v Bratislave na administratívne objekty, 2006, spolupráca Patrik Pavlásek, Helena Vojtková, Miloš Kráner, Daniel Mikunda, Daniel Ružička, Jana Valachovičová, Anton Havlíček, Beáta Hermannová, Peter Srpoň, Michal Smolec

Rekonštrukcia bývalého Presscentra na Tower 115, 2008, spolupráca Patrik Pavlásek, Anton Havlíček, Jana Valachovičová, Lenka Halinárová, Daniel Ružička, Daniel Mikunda, Peter Srpoň, Michal Smolec, Jana Kramáriková

Obnova rodinného domu z roku 1937 na Krčméryho 15 v Bratislave, 2008, spolupráca Beáta Hermannová

Vstavba Kantíny v administratívnej budove Lakeside Park, 2009, spolupráca Helena Vojtková, Jana Valachovičová, Martin Medlen, Daniel Mikunda, Patrik Pavlásek, Lenka Halinárová

Parkovací dom pre Tower 115 na Landererovej ulici v Bratislave, 2011, spolupráca Patrik Pavlásek, Jana Valachovičová, Daniel Mikunda

Obytné veže PANOPRAMA CITY v Bratislave, 2016, spolupráca Patrik Pavlásek, Jana Valachovičová, Daniel Ružička, Beáta Hermannová, Daniel Mikunda, Viera Hajasová, Marek Vančo

Obnova a adaptácia secesnej Vily Lavína vo Vysokých Tatrách, 2020, spolupráca Beáta Hermannová, Viera Hajasová, Peter Kucharovič, Michal Hrčka

Apartmány Fraňa Kráľa, rekonštrukcia a dostavba areálu bývalej Nemocnice Ministerstva vnútra, 2024, spolupráca Ateliér A11, Beáta Hermannová, Jana Valachovičová, Viera Hajasová, Patrik Pavlásek, Daniel Mikunda, Daniel Ružička, Marek Vančo

Obchodné centrum ŽITAVIA, Vráble, 2024 – 2025 spolupráca Beáta Hermannová, Hana Belošicová

Súpis diel
Vybrané projekty, štúdie, súťaže

Projekt rekonštrukcie Esterháziho paláca na Kapitulskej ulici v Bratislave pre potreby Archívu mesta Bratislavy, 1981 – 1985

Územný plán mesta Bougara v Alžírsku, 1981 – 1982

Návrh na pamätník 20. výročia vypuknutia alžírskej revolúcie pre mesto Blida, Alžírsko, 1982

Súťaž na Predstaničný priestor a Hlavnú stanicu ČSD v Bratislave, 1987, spoluautori Dušan Krepop, Pavel Suchánek – 3. cena

Štúdia zástavby prieluky medzi ulicami Laurinská a Gorkého v Bratislave, 1987

Celoštátna súťaž na Československý pavilón pre EXPO´92 v Seville, 1989, spoluautori Dušan Krepop, Pavel Suchánek

Výtvarná súťaž na pamätník „Bratislava mesto mieru", 1988, spoluautor akademický sochár Ladislav Sabo – 1. cena. Neskôr bol autorský kolektív rozšírený o akademického sochára Petra Švárala a architekta Petra Čavaru

Návrh bytového domu na Višňovej ulici Bratislava – Kramáre, 1989

Štúdia Zotavovne ROH na mieste bývalého kúpaliska na Žižkovej ulici v Bratislave, 1989

Súťažný návrh na EXPO´95 WIEN pre architektonickú kanceláriu Petra Czernina z Viedne, 1990, spoluautori Dušan Krepop, Pavel Suchánek

Štúdia Základnej školy vo Viedni pre Architekturbüro Leibetseder, 1993

Súťažný návrh Technologického inštitútu pre Univerzitu v Grazi pre Architekturbüro Leibetseder, 1993

Štúdia budovy Ľudovej banky, a. s., na Vysokej ulici v Bratislave, 1993

Štúdia regionálnej pobočky Tatra banky, a. s., na Račianskej ulici v Bratislave, 1994

Štúdia rekonštrukcie historickej Bakchus vily, Piešťany-Banka, 1998

Súťaž na Novú bohosloveckú fakultu v Bratislave, 2002 – 2. cena

Súťaž na administratívnu budovu na Kollárovom námestí v Bratislave, 2003

Projekt pre územné rozhodnutie Bytové domy Apolka, 2004

Súťaž na obnovu a dostavbu historickej radnice v Modre, 2004 – 1. cena

Projekt pre stavebné povolenie Obchodného centra Carrefour, Nitra, 2005

Projekt pre stavebné povolenie a realizáciu stavby Rekonštrukcie a dostavby historickej radnice v Modre, 2006

Urbanisticko-architektonická štúdia Obytnej zóny Senec – Tehelňa, 2006

Návrh nového interiéru pre Zrkadlovú sieň a malú zasadačku Primaciálneho paláca v Bratislave, 2007

Súťaž na mestský blok na Vydrici v Bratislave, 2007 – mimoriadna odmena

Súťaž na mestský blok bývalého Pivovaru STEIN v Bratislave, 2007 – 3. cena

Projekt na tretiu administratívnu vežu Millenium Tower III v Bratislave, 2008

Štúdia dvoch administratívnych budov Alfa – Beta na Einsteinovej ulici v Bratislave, 2008

Štúdia River Business Center Košice, 2008

Urbanisticko-architektonická štúdia Bývanie a Golf Topoľčianky, 2008

Štúdia rekonštrukcie Archívu vín, Vráble, 2009

Projekt Bytového domu Monte Verde pri jazere Štrkovec v Bratislave, 2009

Štúdia obytného súboru Ďateliniská, Zlaté Moravce, 2009

Dostavba obchodných priestorov Hotela Crowne Plaza zo strany Obchodnej ulice v Bratislave – štúdia, 2011

Vyzvaná súťaž na administratívne budovy Kalos na Prístavnej ulici v Bratislave, 2011 – 1. miesto

Štúdia parkovacieho domu na Chalupkovej ulici v Bratislave, 2011

Vyzvaná súťaž na obytnú vežu Millenium Tower III, 2012 – 1. miesto

Vyzvaná súťaž na 2. etapu Panorama City v Bratislave, 2012 – 2. miesto

Súťaž Parkhill na Bubnovke v Bratislave, 2012

Štúdia nového objektu Výskumného ústavu vysokohorskej biológie Žilinskej univerzity v Tatranskej Javorine, 2012

Architektonická štúdia pre Autoforum v areáli závodu Volkswagen v Bratislave, 2013

Štúdia rekonštrukcie secesnej vily Linneplatz Wien, 2017

Vyzvaná súťaž na administratívnu budovu BBC 6 na Plynárenskej ulici v Bratislave, 2017

Štúdia Parkovacieho domu pre ZOO Bratislava v Mlynskej doline, 2018

Projekt showroomu v podnoži Toweru 115 v Bratislave, 2018

Štúdia budovy novej školy pre British International School, Bratislava-Dúbravka, 2018

Projekt pre územné rozhodnutie Administratívnych budov ZSE na Bottovej ulici v Bratislave, 2019

Alternatívne štúdie zhodnotenia pozemkov ZSE na Čulenovej ulici v Bratislave vo forme administratívnych a obytných funkcií, 2021

Projekt pre stavebné povolenie a realizáciu stavby Rekonštrukcia historickej mestskej vily Modra – Piesok, 2022

CENA EMILA BELLUŠA 2024

Vydal Spolok architektov Slovenska
vo Vydavateľstve SAS

ISBN 978-80-89934-20-1

© SAS 2024
Vydavateľstvo Spolku architektov Slovenska
Panská 15, 811 01 Bratislava

SPOLOK ARCHITEKTOV SLOVENSKA
SLOVAK ARCHITECTS SOCIETY

Zostavil: Jakub Hanták
Editori, redakcia: Jakub Hanták, Andrea Bacová, Hana Kopecká
Grafická koncepcia, dizajn a layout: Jakub Hanták
Texty: Juraj Herrmann, Andrea Bacová, Oldrich Černý, Pavel Suchánek, Jarmila Húsenicová, Helena Vojtková
Fotografie: osobný archív Juraja Herrmanna

Foto na obálke: Juraj Herrmann
Autorka fotografií laureáta: Mariia Yurchenko
Stylista: Jozef Grondžák, Lombradi

Hlavný partner

fond na podporu umenia

Publikáciu, výstavu a slávnostné odovzdávanie cien z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Publikácia reprezentuje výlučne názor autorov a fond nezodpovedá za obsah publikácie.

Partneri

FVU

Hlavný mediálny partner

PROJEKT
REVUE SLOVENSKEJ ARCHITEKTÚRY

Mediálni partneri

www.sk ARCHINFO

ASB ARCHITEKTÚRA STAVEBNÍCTVO BIZNIS

KONCEPT

admagazin.sk

RÁDIO_FM

Partner pre styling

LOMBARDI FASHION HOUSE

Výstava Cena Emila Belluša 2024
13. – 24. 1. 2025
Galéria architektúry SAS
Balassov palác Panská 15,
811 01 Bratislava

Otvorené pondelok,
utorok a piatok 11:00 – 16:00 h

SPOLOK
ARCHITEKTOV
SLOVENSKA

SLOVAK
ARCHITECTS
SOCIETY

ISBN 978-80-89934-20-1